KARİKATÜR

Mecmuası bugün çıkan sayısında Üsdat Ramiz'in en güzel karikatürlerini size takdim ediyor. (KARİKATÜR) ün bu sayısı sizi saatlerce güldürecek ve eğlendirecektir.

Cumhuriyet

Onaltıncı yıl sayı: 5392 — İSTANBUL — CAĞALOĞLU — Perşembe 18 Mayıs 1939

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246

Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı 24299 - 24290

Şair Necib Fazıl yıllardanberi üzerinde çalıştığı en büyük eseri olan

SENFONİ

Şiirini yarın çıkacak olan

YENİ MECMUA'da

mutlâka okuyunuz. Necib Fazıl, bütün iddialarını ve san'at telâkkilerini SENFONİ şiirinde mezcetmiştir.

Balkan iktısat konseyi dün Bükreşte ilk içtimaını yaptı

Romanya Hariciye Nazırı Gafenko ve heyetimiz reisi birer nutuk söylediler

Dün yapılan provalarda bayrak taşıyan genc kızlar

19 Mayıs spor bayramı

Yeni Buhrandan harb çıkar mı?

Dünyanın, yavaş yavaş bir çıkmaza doğru yuvarlandığını gösteren en mühim iki ölçü, görmüştük ki, birbirini kovalıyan buhranlar arasındaki mesafelerin gittikçe kısalması ve her buhranın, kendinden evvelkine nazaran daha devamlı, daha şiddetli olması idi. Südet meselesi *Anschluss*'tan altı ay sonra meydana çıktı ve tesirleri itibarile daha derin oldu. Çeko-Slovakya hâdisesinin ilk alâmetlerini görmemiz için altı ay bile beklenmedi ve bu hâdise, ortalıkta, Südetlerinkinden daha gürültülü akisler bıraktı. Gene, aradan iki ay geçmesine vakit bırakılmadan Arnavudluk faciasile burun buruna geldik.

Faciayı atlatalı henüz bir buçuk ay olmadı.

Yalnız şu var ki, bu bir buçuk ay içinde dünyanın umumî ahvali hissedilir bir değişikliğe uğramış bulunuyor: Sulh cephesinin kuvvetlenmesi.

Şimdi artık demokrasiler, eskisi gibi şaşkın ve dağınık bir vaziyette değiller. Romanya ile Yunanistana tek taraflı garantiler verilmiş, Polonya ve Türkiye ile karşılıklı yardım anlaşmaları yapılmıştır. Harbe mâni olmaya çalışan devletlerin blok'u hatırı sayılır, mütecanis bir kuvvet olmuştur. Bu kuvveti teşkil eden devletlerin, bir yandan bütün gayretlerile harb güçlerini artırmaya çalışırken, öte yandan da, kurdukları sistemi genişletmek hususunda vakit kaybetmediklerini düşünecek olursak, sulh cephesinin günden güne artan bir kuvvet ifade ettiğini kabulde şüphe ve tereddüde düşmekten kurtuluruz.

Evet, sulh cephesi bugünkü halile, hergün artan bir kuvvet ve kudret ifade etmektedir.

Fakat bu vaziyet, ilk müşahedenin kıymetten düştüğünü henüz göstermiş değildir.

İşte, Arnavudluğu mezara götüreli daha altı hafta bile olmadığı halde bugün yeni bir buhranın başlangıcında bulunuyoruz: Uzun zamandanberi muallâkta duran Danzig meselesi, tıpkı bundan evvelki meseleler gibi şiddetli bir buhran safhasına girmek istidadını gösteriyor.

Bir taraftan şehrin içinde şiddetli bir faaliyet sarfedilirken, bir taraftan da sulhperver nutuklar söyleniyor ve sonra muhtelif hududlarda askerî tahkimatın teftişi yapılıyor.

Sulhperver nutuk söyliyen devlet adamının, biraz sonra hududda tahkimatı teftiş etmesine ne mana verebiliriz? O devlet adamı ki, erkânıharb zabiti olmadığı gibi istihkâm mühendisi de değildir.

Şu halde kendimizi belirsiz bir takım siyasî kombinezonlarla karşı karşıya görmekte haklıyız. Nutuklar, teftişler, hududlardaki faaliyetler, yakında fiilî teşebbüslere şahid olacağımızı açıkça gösteriyor:

Almanya, Danzig'i ilhaka kalkışacaktır.

Fakat sulh cephesinin kâfi derecede kuvvetli bulunması, bu teşebbüsün mahiyetini muhtemeldir ki oldukça hafifletecektir.

Hitler Danzig'i serbest şehir olarak büyük Reich'e ilhakını isterken, ayni zamanda Polonya Koridorunu çaprazlama kesen, yirmi beş kilometre genişliğinde bir de Alman koridoru istiyordu. Vaziyetin

NADİR NADİ

[Arkası Sa. 3 sütun 4 de]

Balkan İktısad konseyinin geçen sene Yıldız sarayında yaptığı içtimadan bir intıba

Gafenko diyor ki :

«Antant Bulgaristanı ikna etmek ümidini kaybetmemiştir»

Bükreş 17 (a.a.) — Rador Ajansı bildiriyor:

Balkan Antantının ekonomik konseyinin toplantısına bu sabah başlanmıştır.

Hariciye Nazırı Gafenko açılış celsesinde söylediği bir nutukta ezcümle demiştir ki:

«— Dört Balkan devletinin birliğine gittikçe daha sarih bir mahiyet vermek hususunda izhar edilen azim ve arzu malûmdur. Son hâdiseler bu azim ve kararı daha ziyade takviye etmiş bulunmaktadır. Vaziyetimiz, bu siyasî antanta organik birliğini vermektir.

Sulh ve emniyet ve istiklâl müşterek

(Arkası Sa. 9, sütun 5 te)

Valinin bir nutku ile Şehir Meclisi dün içtimalarını bitirdi

«Kış devresini tahakkuk etmiş eserlerle açacağız»

Şehir Meclisi dün Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarın başkanlığında son toplantısını yapmıştır. Konservatuvar binası inşası için ayrılan tahsisatın 1939 bütçesine devri uygun görülmüştür.

Cami ve şadırvanlara Terkos suyu isalesi için yapılması icab eden tesisat masrafına ve hamamlara verilen sulrın ücretlerinden yapılması kabul edilen tenzilâta dair bütçe encümeninin mazbatası müzakere mevzuu olmuş, hamamlara yedi buçuk kuruştan su vermek işinin halli için makama salâhiyet verilmesi muvafık görülmüştür. Taksi otomobillerinin ayni renk te boyanmalarına lüzum olmadığına yalnız bu arabaların hususî arabalardan tefriki için rabaların etrfındaki damaların (kafesli rengin) muhafazasına karar verildi.

[Arkası Sa. 7 sütun 4 te]

Gencliğin büyük şenliği yarın saat on buçukta Fenerbahçe stadında yapılıyor

19 mayıs spor ve genclik bayramı yarın öğleden evvel Fenerbahçe stadında büyük merasimle kutlanacaktır.

Her senekinden daha geniş bir mikyasta hazırlanan program üzerinde, merasimin azamî derece muntazam ve güzel olması için çok çalışılmaktadır.

Merasime kız ve erkek olmak üzere 3,000 talebe iştirak edecektir. Bundan başka merasime iştirak edecek sporcular da büyük bir yekûn tutacaktır.

Bu muazzam kafilenin muntazam bir şekilde stada nakli için geniş tertibat alınmıştır. Saat 9 da kız ve erkek okulları, Üniversite, uçak talebesi ve sporcular grup kumandanlarının vereceği umumî kumandalarla millî marşlar söyleyerek

[Arkası Sa. 8 sütun 3 te]

Cenevrede yapılacak siyasî müzakereler

Potemkinin Cenevre içtimalarına gelememesi, bazı müşkülât çıkarıyor

Londra, 17 (a.a.) — «Havas» Moskovanın bu sabahki kabine içtimaında uzun uzadıya tetkik edilmiş olan son cevabına karşı İngiltere tarafından serdedilecek yeni teklifler, yarın Sedds'e gönderilecek ve mumaileyh tarafından Sovyet hükûmetine tevdi edilecektir.

Zannolunduğuna göre nazırların ekserisi Sovyet Rusya ile tam bir ittifak akdine muarız olduğunu ve böyle bir ittifakın Japonya ile İspanyayı Komintern aleyhindeki misaka olan iştiraklerini askerî bir ittifaka tahvil etmeğe sevkedeceğini beyan etmişler, yalnız Sovyet Rusyanın komşularına karşı girişmiş olduğu taahhüdler mucibince bir ihtilâfa sürüklendiği takdirde Sovyet Rusyaya tam bir mukabiliyet bahşedilmesi lâzım olduğunu kabul eylemişlerdir.

(Arkası Sa. 9, sütun 4 te)

Polonyanın aldığı ihtiyat tedbirleri

Zırhlı trenler mütemadiyen asker taşıyor

Varşova, 17 (a.a.) — Polonya makamları Danzig'e yapılacak muhtemel anî hücumlara karşı ihtiyat tedbirleri almışlardır. Gdynia'dan Pemoranya'ya ve mütekabilen Polonya askerlerini taşıyan zırhlı trenler mütemadiyen Danzig arazisinden geçmekte ve burada mümkün olduğu kadar fazla kalmaktadır. Bu kıt'alar, muayyen bir noktaya sevkedilmemektedir. Asker nakleden trenler durmadan gidip gelmektedir. Trenler, ekseriya «müstacel tamirat» için Danzig arazisinde kör hatlarda durmaktadırlar. Bu tedbirlerden maksad Danzig halkı üzerinde bir tesir husule getirmek ve Almanyanın karşılaşacağı sevkülceyş güçlükleri tebarüz ettimektir. Çünkü Vistülün üzerinde Danzig'i şarkî Prusyaya bağlayan bir tek köprü yoktur.

Yeni hâdiseler

Varşova, 17 (a.a.) — Almanyada Polonyalılar aleyhinde yeniden bazı taşkınlıklar vukua gelmiştir. Dün Boytow'da

[Arkası Sa. 7 sütun 6 da]

Polis müdürlerine verilecek salâhiyet

Dün Millet Meclisinde münakaşalar oldu

Makam otomobilleri hakkındaki lâyiha da kabul edilmiyerek encümene gönderildi

Mecliste dün söz söyliyenlerden: Rasih Kaplan — Dahiliye Vekili Faik Öztrak — Refik İnce

Ankara, 17 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisinin bugünkü toplantısında Polis vazife ve teşkilât kanununa ek lâyihanın müzakeresinde hararetli münakaşalar oldu.

[Arkası Sa. 9 sütun 1 de]

Beyaz kitab neşredildi

Filistin Yahudileri, İngilterenin kararı üzerine grev ilân ettiler

Filistinde Yahudilerden mürekkeb gönüllü teşkilâtına mensub gencler

Londra 17 (a.a.) — Söylendiğine göre, Filistinin müstakil kanunu esasisi iki prensipe istinad edecektir:

1 — Mandanın hükümlerini, İngilterenin Filistini bir Yahudi devlet haline getirmeğe mecbur olduğu şeklinde tefsir etmeğe imkân yoktur.

2 — Macmahon'nun evrakı bir Arab devleti kurulması vadini ihtiva etmemektedir.

Muvakkat devreden sonra Filistin devleti İngiltere ile bir muahede akdedecektir. Bu muahede ile mukaddes ma-

[Arkası Sa. 3 sütun 6 da]

Soğukpınar nahiye müdürünün katili

Kadri dün Bursada idama mahkûm edildi

Bursa 17 (Telefonla) - Soğukpınar nahiye müdürünü öldürenlerin muhakemesi bugün bitti. Nahiye müdürünü öldüren Kadri idama mahkûm oldu.

[Arkası Sa. 9 sütun 5 te]

Terfi eden ilk okul muallimleri

Tam liste bugün (7) nci sahifemizdedir

YARIN:

KIYAMET KOPUYOR

YAZAN: MAURİCE DEKOBRA — ÇEVİREN: HAMDİ VAROĞLU

Başından sonuna kadar heyecanla ve zevkle takib edeceğiniz bu güzel aşk ve macera romanının tefrikasına,

Yarın başlıyoruz

MAHFİRUZ Sultan

Tarihî roman: 26 Yazan: Kadircan Kaflı

Ya Padişah ölürse?.. Pek çoğu kendi kendine, yahud en çok güvendiklerine bunu soruyorlardı

Sarayda sözü geçen Raziye kadının oğlu Mustafa Paşa, Kızlarağası Abdürrezzak Ağa, müftü Mustafa Efendi de yemişçiye düşman oldular; hep birlikte ona yaman bir tuzak hazırlamaya koyuldular.

Mahfiruz, Valide Sultan ve Harem dairesinde hazırlanan bu tuzak hakkında sık sık öyle akla hayale gelmez kurnazlıklar öğreniyordu ki...

Yeni Kethüda kadının boynunda iri taneli bir inci dizisi görülünce fısıltı ile soruluyordu:

— Kim vermiş?..

Gene fısıltı ile cevab veriliyordu:

— Müftü Mustafa Efendinin birinci kadını göndermiş!

— Hazinedar kalfanın pırlanta yüzüğü ne güzel!

— Elbet, saatçi Hasan Paşadan gelmiş; kendisini Trabzondan geri getirtsin, diye...

— Raziye kadın yeni bir konak almış!

— Almamış, Sun'ullah Efendi hediye etmiş!

Burası, kin ve ihtirasların, can ve malların gizli arttırma ile satışı yapılan çok hareketli, fakat sessiz bir pazardı.

— 14 —

Şehzade Mahmud...

Bahar gelmişti. Günün bir iki saatinde Harem bahçesine çıkan cariyeler sık ve bol gölgeli ağaclar altında çiçeklikler arasında cıvıldaşıyorladı; uçurtma uçuranlar, çimenler üstünde yuvarlananlar, körebe ve köşekapmaca oynayanlar da vardı. Bunlar, etrafındaki şu yüksek duvarları aşıp da dışarıya gitmesinler diye kanadları koparılmış olan renk renk ve boy boy sülünleri, tavusları andırıyorlardı.

Mahfiruz kederle sevinci ayni zamanda duyan ve duyuran bu kalabalığın arasına çok sokulamıyordu. Biliyordu ki bu güzel ve tatlı dilli mahlûklara güvenilemez. Hatta bu yüzden ona:

— Burnu büyük...

Diyenler çoktu.

Bir aralık bu kısa bahçe oyunları, bir şekeri yalatmak kabilinden olan bu hürriyet de yok oldu. Koğuşların derinliklerinden gelen şarkıların, kuytu köşelerde yapılan düğün ve zifaf oyunlarının ardı kesildi. Önce bunun sebebini kimse bilemiyordu. Kızlarağası Abdürrezzak Ağa marsıktan bir heykel gibi, arkasında birkaç kırbaçlı hadımla birlikte koridorları gezmiş; gözlerinin akını daha büyüterek her tarafa gözatmış; kızlara korku salmıştı.

Ertesi gün işin aslı öğrenildi; padişah hastadır.

Safiye Sultan da sararmıştı; kendi dairesine hiç gelmiyor, hep oğlunun başucunda duruyordu. Sarayın elli, altmış hekimi, başhekim Rabi Salomon'un idaresi altında gece gündüz saraydan ayrılmıyorlardı.

Ya Padişah ölürse?..

Pek çoğu, kendi kendilerine, yahud en çok güvendiklerine, bunu soruyorlardı.

Sarayda üç şehzade vardı: Mahmud, Ahmed, Mustafa...

Şehzade Mahmud, akıllı, cesur, iyi okumuş olan bir delikanlı imiş; annesi de kurnaz bir kadınmış; Safiye Sultanla onun arası hiç de iyi değilmiş!...

Şehzade Ahmed henüz on dört yaşında bulunuyordu. Sessiz, ürkek, namaza çok bağlı, hocası Mustafa Efendinin her sözüne inanan, onun her istediğini yapan bir çocuktu. Fakat elinde birşey yoktu ki... Hatta sarayın bir köşesinde, ölümünü beklemek üzere atılmış demekti. Çünkü henüz sünnet bile olmamıştı; annesi pek durgun, kendi halinde bir kadındı. Hatta bu yaşa geldiği halde sünnet edilmemiş olması pek garibdi. Bu hal cariyeler ve hadımlar arasında bile vakit vakit dedikodu oluyordu. Ondan bahsedilirken hep:

— Zavallı!... Hünkârımız öldüğü gün o da...

Diyorlardı. Fakat bunların yüzlerinde besbelli bir acıma veya iğrenme duygusunun akisleri yoktu.

Üçüncü Mehmedin, tahta çıktığı gün on dokuz erkek kardeşini birden öldürtmüş olduğunu işiten Mahfiruz bu sözlere inanmak istemiyordu. O gece kendisi kapının önünde saatlerce beklediği sırada namaz duasından hiç ayrılmıyan o durgun adam mı bu cinayetleri yapmıştı. O geceden sonra padişaha karşı sevgisi olmamakla beraber, onu düşmanlığa da lâyık bulmamıştı. Fakat şimdi...

Şehzade Ahmede niçin «zavallı!» dediklerini şimdi anlıyordu. Demek ki padişah ölürse Şehzade Mahmud tahta çıkacak ve babası gibi o da kardeşlerini öldürecekti.

Genc kız kendisinin ne acıklı bir halde olduğunu unutuyor; kalbinde Şehzade Ahmede karşı merhamet uyanıyordu.

Şehzade Mustafanın adı hemen hemen hiç anılmıyordu. O henüz on iki yaşına gelmişti. Kendisi de annesi de aptaldı.

Padişahın hastalığı sırasında saray kadınlarile hadımların bir kısmı, Valide Sultana sezdirmeden, Şehzade Mahmudun dairesine daha sık uğramaya başlamışlardı. Fakat padişah iyiliğe yüz tuttu; veliahdin dairesine gidip gelenler artık uğramaz oldular.

Safiye Sultan büyük bir korku geçirmişti. Oğlunun ölmesi onun eski saraya sürülmesi artık hiçbir şeye karışamıyarak dört duvar içinde mahpus kalması demekti. Halbuki saltanatı çok seviyordu. Ne yapmalı da oğlu ölse bile gene devlet işlerini, her türlü kudreti kendi elinde bulundurmalıydı?

Şehzade Mahmudu beğenmiyordu. Onu ortadan kaldırınca Ahmed padişah olacaktı. Bu çocuk korkulu görünmüyordu. Lâkin o da olmasa ve Osmanlı tahtına şu aptal Mustafa oturuverse ne iyi olurdu. Padişahın aptal annesini bir kenara atar, «Büyük Valide Sultan» adı altında gene imparatorluğu dilediği gibi idare ederdi.

Şehzade Mahmudun dairesi bir kale gibiydi; yalnız arasıra Padişah tarafından çağırıldığı, yahud ziyaret için izin aldığı zamanlar dışarı çıkıyordu. Annesi, hocası ve dairesinin hadım ağası her ihtimali gözönünde tutarak tedbirli davranıyorlardı.

Padişahın hastalığı bir ay kadar sürdükten sonra iyiliğe yüztuttu; fakat çok kuvvetsizdi; sinirleri çok bozulmuştu; ölümün eşiğine kadar gidip döndükten sonra hayata ve saltanata karşı olan hırsı da son derece artmıştı.

Yemişçi kendi düşmanlarını ezmekle vakit geçirirken Anadoludan herbiri ikişer, üçer ay uzaktaki hudud boylarından bozgun haberleri geliyordu. Padişah bunlara çok üzülüyordu. Yiyemiyor, içemiyor, zayıf düşüyordu. Bu hal onun sinirlerinin büsbütün bozulmasına sebeb oluyordu.

Şehzade Mahmud bu halleri gördükçe:

— Hey Hünkârım; ne gücenürsün? Ne darılursun? Beni askere serdar edip gönder, cümle âsileri ve düşmanları ortadan kaldırayım, yahud sana boyun eğdireyim.

Diyordu.

Halbuki Padişah, kuruntusu yüzünden, eski ve iyi bir âdete bile uymamış; onu Anadoluda yaliliğe göndermemişti.

Padişah bunları dinliyor, cevab vermiyordu. Birkaç defa tekrar edince bir gün Valide Sultana anlattı. Safiye Sultan çoktanberi aradığı fırsatı yakalamıştı; bunu kaçırmamalıydı. Oğlunun sırtını okşadı:

— Benim aslanım, gücenme ama, Şehzade Mahmudun halleri bana da hoş görünmüyordu. Acaba Anadoluya gidip de askerin başına serdar olduktan sonra İstanbul üzerine yürüyüp senin yerine geçmez mi?

Üçüncü Mehmedin gözleri dört açıldı:

— Billahi kasdi budur!

Safiye Sultan yumuşattı:

— Hemen hüküm vermek olmaz; hele sorup soruşturalım; kendi başına yapmaz. Elbet akıl verenleri vardır.

— Benim validem, sen daha iyi bilirsün!

Şehzade Ahmed büyük kardeşine:

(Arkası var)

Çanakkale Halkevinde bir resim sergisi açıldı

Çanakkale (Hususi) — Çanakkale Halkevinin faaliyetlerinden biri de bu ay içinde ve Çanakkalede ilk resim sergisini açmak suretile tezahür etti.

Sergi, Valimiz ve kumandanlarımızla güzide bir halk huzurunda müstahkem mevki mızıkasının İstiklâl marşı çalmasile yapılan törenden sonra Valimizin güzel bir hitabesini müteakib açıldı. Halkevinin büyük salonunu dolduran heveskâr san'atkârlarımızın eserleri zevkle seyredildi. Sergi on beş gün müddetle halka açık kalacaktır.

Eserlerini teşhir eden zevat şunlardır: Hikmet Dilmaç, Kâzım Demir Aslan, Evser Tutant, Kevser Çizer, Halil Gamsız, Besim Ozanla Bayan Saide Gölgeden ibarettir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Piyasada şeker buhranı mı var?

Tüccarın ileri sürdüğü iddia varid görülmüyor

Son günlerde bazı şeker tacirleri şeker piyasasının bilhassa kesme şeker üzerinde bir buhran olduğu şeklinde iddialar ileri sürmektedirler. Bu meyanda toptan 28 kuruş, 10 santim ile 28,20 santim arasında satılan şekerlerin bu buhran neticesi olarak 29 kuruşa satıldığı da söylenmektedir. Bu hususta Türkiye şeker fabrikaları şirketinden şu malûmat verilmiştir:

«— İstanbulun aylık şeker ihtiyacı takriben 2200 ton kesme ve 1100 ton toz şekerdir. Bu aybaşındanberi İstanbul piyasasına çıkarılan kesme şeker mikdarı 980 tondur. Bu meyanda piyasada istenilen ve aranılan Alpullu sandık kesme şekerleri de İstanbula getirilerek piyasaya çıkarılmıştır. İsteyene istenildiği kadar şeker verilir. Fakat muhakkak filân şekerden verilmesi her zaman mümkün değildir.

28 kuruş 10 veya 20 santime kesme şekerin satılmasına imkân yoktur. Çünkü biz kesme şekeri 28 kuruşa veriyoruz. 10 santim araba ve 4,5 santim hamaliye ilâve edilince, şeker depoya en az 28,14,5 santime mal olur ki artık bunun 28 kuruş 10 santime, hatta 20 santime satılması imkânı kalmaz. 28 kuruş 20 santime pek ender zamanlarda şeker verildiği görülmüştür. Normal fiat 28,30 - 28,60 tır. Bugün ise şeker 28,60 - 28,65 ten satılmaktadır. Bu da tüccarın Alpullu şekerlerini saklayıp kıymetlendirmek şeklinde tuttukları yanlış yoldan ileri gelmektedir. Bu arada cihan şeker piyasasından yüzde 60-70 bir yükseliş olduğu iddia olunur ki bu da asılsızdır. Geçen hazirana nazaran beynelmilel şeker piyasasının yükselişi yüzde 15 - 20 derecesindedir.»

Karabükte Belediye teşkilâtı kuruldu

Karabük (Hususi) — Günden güne ehemmiyeti artan Karabükte belediye teşkilâtı yapılmasına hükûmetçe karar verilmiş ve bu karar üzerine Belediye intihabı yapılmış ve Parti namzedleri tamamen kazanmıştır.

Seçilenlerin onda sekizi fabrikadaki san'atkârlarla Sümer Bankın Karabük bürosundaki memurlardır.

Yeni teşkil olunan belediyenin çok mühim ve hayatî işlerle karşılaşacağında ve yorucu mücadelelerle uğraşmak mecburiyetinde bulunduğunda şüphe yoktur.

Karabükte asrî bir şehir kurulmakla beraber ikmali kuvvei karibeye gelen demir, çelik fabrikaları sebebile belediyeye taallûk eden birçok vazifeler ve hizmetler istisgar edilecek vaziyette değildir.

Belediyenin ilk karşılaşacağı hayatî işlerin başında çarşıya umumî bir halâ, su ve umumî bir imar ve inşa plânı vücude getirmek mecburiyeti gelmektedir. Bu işlerin yakın bir zamanda başarılabilmesi için bitmez bir azim, tükenmez bir paraya ihtiyac tabiidir. Bu iki kuvvetin yeni belediyede tecellisini ümid ederiz.

ŞEHİR İŞLERİ

Küçüksu plâjı için

Küçüksuda yapılmakta olan yeni plâjın inşaatı bir aya kadar ikmal edileceğinden Şirketi Hayriye yeni kombine biletler ihdasına karar vermiştir. Bu kombine biletlerle bütün Boğaz iskelelerile köprüden 33 ve Bebekten 27,5 kuruşa Küçüksu plâjına birinci mevkile gidilip bir kabine tutulabilecek ve banyo yapılıp dönülebilecektir. Yemekli kombine biletler de 95 kuruşa olacaktır.

İşten el çektirilen memurlar

Bakırköy Belediye tahsil şubesinde tahkikat yapıldığını, dört memura işten el çektirildiğini yazmıştık. Bunlardan maada belediye resimleri tahakkuk memuru Mehmed Arife de vazifesini suiistimal ve terahiden dolayı işten el çektirilerek idare heyetine verilmiştir. Evvelce işten el çektirilen dört memurun da bazı emrazı asabiye mütehassıslarına müracaat ederek hasta raporu aldıkları söylenmektedir.

Belediye İktısad müdürlüğü kadrosu

Belediye İktısad müdürlüğü kadrosu yirmi beşten on altıya indirilecektir. Kadro harici kalacak ücretli memurlardan bir kısmı şimdiden istifa etmişlerdir.

MÜTEFERRİK

Krup fabrikası müdürü şehrimizde

Krup fabrikası müdürlerinden Yahu, Atılay denizaltı gemimizin denize inme merasiminde bulunmak üzere dün şehrimize gelmiştir.

Tasfiye edilecek kurum

İzmir Üzüm kurumunun tasfiyesi münasib görülmüştür. Bu kurumun yerine Tarım kooperatiflerinin bir birlik vücude getirmeleri münasib görülmüştür.

Doğru değil mi?

İşaret memurları

Seyrüsefer işlerini tanzim ve idare etmek için şehrimizin muhtelif caddelerinde, işaret memurları sabahtan akşama kadar vazife görmektedirler. Kışın kar ve yağmur, yazın da kızgın güneş altında vesaiti nakliyenin seferlerini tanzim ve muvasalayı teminle uğraşan seyrüsefer memurları, muhakkak ki, bu mesleğin en zor kısmında çalışmaktadırlar.

Ankara Belediyesi, seyrüsefer memurlarını kışın kar ve yağmurdan, yazın tahammül olunmaz güneşinden, muhafaza etmek için, bulundukları yerlere güzel birer şemsiye yaptırmıştır. Bu sayede, memurlar nisbeten daha az zahmetle iş görmektedirler.

Ayni usulün şehrimizde de tatbiki pek doğru bir hareket olacaktır. Büyük bir masrafa lüzum göstermiyen, fakat şehrin en hayatî işile uğraşan memurlara nisbî bir kolaylık temin edecek olan bu mesele hakkında derhal bir karar verilmesi, daha fazla sıcaklar bastırmadan, işaret memurlarının kanter içinde vazife görmekten kurtarılması çok yerinde bir hareket olacaktır.

Doğru değil mi?

Ağırcezada dün verilen kararlar

Katle teşebbüs eden bir adam on iki seneye mahkûm oldu

Kuruçeşmede bakkal Hüseyin Çengel aleyhindeki davanın kararı dün bildirilmiştir. Bu yaşlıca adam, Fatma Aliye isminde bir kadına ayrı ayrı iki seferde kurşun sıkmaktan ve üçüncü olarak da Fethiyeye ateş etmekten maznundu. Mahkeme, bakkal Hüseyin Çengelin birinci defa Aliyeyi âdiyen silâh atarak yaralamaktan bir ay beş gün hapsine karar vermiş, bu işten muhakemesi devam ederken tekrar yaralamasında öldürmeğe tam teşebbüs mahiyeti görmüş ve bu ikinci hâdiseden kendisini on iki sene hapse mahkûm etmiştir. Fethiyeye karşı kurşun sıkmasına gelince, bu hâdisede kasd korkutmaktan ibaret sayılmış, bundan üç gün ceza kesilmiştir. Suçların birleşmesi kaidesine göre bir hesab yapılarak, Hüseyin Çengel, her üç hâdiseden dolayı top yekûn on iki sene on sekiz gün cezaya mahkûm kalmıştır. Fatma Aliyeye kırk lira tazminat ödemesi de kararlaştırılmıştır. Mahkeme, Fatma Aliyeye silâh atılmasının sebebi olarak Hüseyin Çengelin bu genc kadına alâka duymasını ve kadını devamlı olarak kendisine bağlayamamasını, Fethiyeye iki el ateş edilmesinin sebebi olarak da, bakkalın alacağını alamamasını, kararında göstermiştir. Maznunun, aklî ve ruhî müvazenesizliği görülemediğine dair adlî tıb raporu bulunduğundan, Hüseyin Çengel, bu cihetten istifade edememiştir.

Çatalcada Harmanlıköyünde bir sünnet düğünü yapılırken çocukların arabaya bindirilmesinden çıkan kavgada, araya giren Sabrinin ölümüne sebeb olmak davasının kararı da bildirilmiştir. Muhakeme edilenlerden Ahmed Kösenin, «sen ne karışıyorsun» diye Sabrinin başına taşla vurduğu, Mehmedin de yere düşen Sabrinin üstüne çıkarak tepindiği sabit olmuştur. Ahmed Köse beş sene ağır hapse konulacak, Mehmed de bir sene hafif hapis yatacaktır. İbrahimle Murad, kavgaya karışmaktan davaya dahildiler. Onlar da beraet kararı aldılar.

Adanın su derdi hallediliyor

Su tesisatı 15 haziranda ikmal edilecek

Adaların su tesisatı haziran ayının on beşinde bitecektir. Su tanklarının yanaması için yapılacak iskeleye lüzumu olan çimento Felemenkten getirilecekti. Fakat bu çimentonun getirilmesi için uzun zamana ihtiyac olduğundan şimdilik muvakkat bir iskele inşasına başlanılmıştır. İskelenin ilerisinde bir havuz yapılacak, buraya bir tazyik makinesi konacak, su buradan borularla tepedeki Kazoğlu deposuna gidecek ve oradan evlere sevkedilecektir. Buradan evlere kadar boru döşenmesine de başlanılmıştır. Belediye, suyun metre mikâbını 35 kuruşa verecektir. Bu suretle bir teneke su otuz paraya verilmiş olacaktır. Halbuki şimdiki halde halk bir teneke suyu altı kuruşa almaktadır. Bu tesisatın yapılmasından son derece memnun kalan Ada halkı, evlere su tevzi edildiği gün, Vali ve Belediye Reisini Adaya çağıracak ve kendisini tezahüratla karşılayacaktır. Umumî tesisattan evlere yapılacak tesisatın bedelini malsahibleri ödeyeceklerdir.

Gelecek sene de Maltepeden Elmalı suyunu denizaltından boru tefrişi suretile Adalara nakil için tetkikat yapılacaktır. Belediyenin Büyükadada yapmakta olduğu tesisat 250,000 liraya mal olacaktır.

DEMİRYOLLARINDA

Ekspres teahhurla geldi

Semplon ekspresi dün sabah Sirkeciye ancak 9,10 da gelebilmiştir. Bu teahhur, semplonun Slovakya ve Rütenyadaki istasyonlarda yapılan sıkı kontrollar dolayısile hududumuza kadar vukua gelen iki saatlik rötardan ileri gelmiştir.

KÜLTÜR İŞLERİ

Kavgalı maçın tahkikatı

Cumartesi günü Taksim stadyomunda Haydarpaşa ve Işık liseleri talebeleri arasında vukua gelen müessif hâdisenin tahkikatı devam etmektedir.

Tahkikatla meşgul komisyon, dün de Haydarpaşa lisesinde bazı talebelerin sorgularını yapmıştır.

Kuyuda yaralandı

Kalitaryada Sabri adında birinin kazdırdığı kuyuya kazaen düşen toprak dolu bir küfe, kuyunun içinde çalışmakta olan amele Osmanın omzundan ve başından yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Osman, cankurtaran otomobilile Yedikule Ermeni hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Tramvaydan düştü

Kuruçeşmede bir tütün deposunda çalışan Mevlûd kızı Behice, Kuruçeşmede tramvaydan inerken muvazenesini kaybederek düşmüş, başından yaralanmıştır.

Behice, vak'ayı müteakib hastaneye kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Çenesinden yaralandı

Akşam matbaasında makinist Enver, evvelki akşam Divanyolunda tramvay caddesinde karşıdan karşıya geçerken vatman Şevketin idaresindeki tramvayın sadmesine maruz kalarak çenesinden yaralanmıştır.

Kadın kavgası

Taksimde Küçük Parmakkapıda Erim apartımanı kapıcısı Ahmed kızı Naciye, ayni apartımanda hizmetçilik yapan Gülsümü eline geçirdiği rakı şişesile başından yaralamıştır.

Suçlu Naciye verdiği ifadede Gülsümün de kendisini dövdüğünü iddia etmiştir.

Süt komisyonu dün de toplandı

İstanbulun süt işini tetkik eden mütehassıs heyet, dün de Ziraat Vekâleti Ziraat Enstitüsü sütçülük mütehassısı Lihtenberg'le Vekâlet Sütçülük bürosu mütehassısından ve Belediye İktısad müdüründen mürekkeb olarak toplanmıştır. Şimdiye kadar yapılan tetkikat neticesi gözden geçirilmiş ve komisyonun Belediye riyasetine yapacağı teklif raporunun hazırlanmasına başlanmıştır. Komisyon süt işi hakkında bazı Avrupa memleketlerinde tatbik edilen sistemleri de gözden geçirmiştir.

Siyasî icmal

İngiliz - Sovyet müzakeresi

İngiltere ile Sovyetler Birliği arasındaki müzakereler bir türlü neticelenemedi. Nihayet müzakerelerin Milletler Cemiyeti meclisinin gelecek toplantısı münasebetile Cenevreye intikal edeceği anlaşılıyor. Bunun sebebi, İngilizlerle Rusların yapacakları anlaşmanın yalnız mahiyeti değil, şekli hakkında dahi uzlaşmaktan uzak bulunmalarıdır. Şöyle ki, İngilizler anlaşmanın yalnız iki taraflı, yani İngiltere ile Sovyetler Birliği arasına münhasır kalmasını istiyorlar. Ruslar ise anlaşmanın birçok taraflı müşterek bir misak şekilinde olmasında ısrar ediyorlar ve İngiliz - Rus anlaşması yerine üçler, yani İngiltere - Fransa - Sovyetler Birliği, yahud Lehistan da iştirak ettirilerek dörtler misakı yapılmasında ayak direyorlar. Cenevrede dört devletin de Hariciye Nazırları toplanacaklarından İngiliz - Rus müzakerelerine Fransızlar ve belki de Lehliler dahi iştirak ettirilerek İngilizlerle Rusların istedikleri anlaşmanın şekli hakkında bir tesviye sureti bulunabileceği ümid ediliyor.

Şekle aid bu fikir mübayeneti misakın mahiyeti hakkında dahi vardır. İngiltere, Sovyetlerle yapacağı anlaşmanın mahiyeti, kendisi Lehistanı, yahut Romanyayı müdafaa etmeğe mecbur kalıp da Sovyetler Birliğinden yardım istemeğe lüzum gördüğü takdirde bu memleketin de muavenetini deriğ etmiyeceğini taahhüd eylemesinden ibaret olmasına taraftardır.

Sovyetler Birliği ise, anlaşmanın yalnız kendisinden yardım dilendiği takdirde İngilterenin imdadına koşmasına münhasır kalmayıp iki arada bilâkaydü şart birbirine yardım etmeği taahhüd eden tam bir askerî ittifak akdedilmesinde ve yukarıda zikredildiği veçhile bu ittifak ayni vecaib ve şeraitle Fransanın ve hatta Lehistanın girmesinde ısrar etmektedir.

Sovyetler Birliği üç, yahud dört büyük devlet bütün kuvvetlerini birleştirmedikçe karşı tarafın müttehid kuvvetlerine karşı muvazene, yahud tefevvukun temin edilemiyeceği kanaatindedir. Ayni zamanda üç, yahud dört büyük devlet, küçük hükûmetlere birlikte teminat vermedikçe bunun matlûb derecede siyasî tesir yapmıyacağını tahmin etmektedir.

Sovyetlerin Moskovadaki İngiliz sefirine son yaptıkları tekliflerin de hemen hemen yukarıda izah edilen noktai nazarlarına uygun olup İngilizlerin düşüncelerine pek de tevafuk etmediği anlaşılıyor. Çünkü bu cevab geldikten sonra İngiliz Başvekili İngiltere - Sovyet münasebatı hakkında yeni bir şey söyliyememiştir.

İngiltere, Sovyetlerle yapacağı anlaşma, tâli askerî bir ittifak mahiyetinde olup fazla olarak buna da birkaç büyük devlet daha iştirak ettiği takdirde İspanyanın hemen Almanya ile İtalyanın kucağına atılacağından ve üç yüz senelik müttefiki faşist Portekizin de derhal kendisinden yüzçevireceğinden ve Japonyanın münhasıran Sovyetlere karşı olan Almanya ve İtalya ile anlaşmasını askerî bir ittifak şekline sokacağından endişe ederek Sovyetlerle anlaşmasının ne askerî bir ittifak olmasını, ne de birçok taraflı bulunmasını kendisinin cihanşümul siyaseti için tehlikeli görmektedir. Sovyetlerin tecrid edilmiş bir vaziyette kalacağı düşüncesine de Boğazların sahibi Türkiyenin İngiltere ile anlaşması üzerine mahal kalmadığı Londrada ileri sürülmektedir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Güzel bir nahiyeye dikilen Atatürk büstü

Kırşehir (Hususi) — Kırşehire tâbi Hacıbektaş nahiyesi, birçok kazalarımıza örnek olacak bir güzelliktedir. Burada belediye teşkilâtı da vardır. Belediye reisi İbrahim, bu güzel nahiyeyi daha ziyade süslemek için çalışmaktadır. Burada güzel bir belediye binası, belediye bahçesi yapılmış, bu bahçeye Atatürkün güzel bir büstü dikilmiştir. Gönderdiğim resim, Atatürkün büstünü göstermektedir.

SON HABERLER

Diktatörler hudutları teftişe devam ediyorlar

Fakat, Berlin ve Roma gazetelerinin mütemadiyen sulhdan bahsettiklerini işitiyoruz

Roma, 17 (a.a.) — Parlâmento 1939-1940 askerî bütçesini kabul etmiştir. Harbiye Müsteşarı Pariani geçen bütçe senesinde İtalyan ordusunun bilhassa topçuluk sahasile motörleşme ve hava müdafaasında muazzam terakkiler elde ettiğini ve harb levazımı imalâtının dört misli arttığını söylemiştir.

Yiyecek meselesine gelince, bugün İtalyadaki konserve fabrikalarının bir ayda 7 milyon kutu et ve bir milyon kutu sebze hazırlayabilmekte olduğunu ehemmiyetle kaydetmektedir.

İtalyanın silâh altında bulunan kuvvetlerinden bahseden Pariani, İtalyanın 76 fırkaya malik bulunduğunu söyledikten sonra, hudud muhafaza kıtaatının takviye edilmiş olduğunu, yeniden bir zırhlı fırka teşkil edildiğini bildirmiştir.

Harbiye müsteşarının izahatına göre, İspanyada 7,000 İtalyan lejiyoneri ölmüştür.

Mussolini'nin ziyareti

Asti, 17 (a.a.) — Asti'ye doğru seyahatine devam eden Mussolini, dün Santene'de durmuş ve İtalyan birliğini vücude getirmiş olan Kont Cavour'un mezarını ziyaret etmiştir. Mussolini, bundan sonra seyahatine devam ederek eyaletin hududunda bulunan Villanovi Asti'ye gelmiş ve burada Mareşal Badoglio ile Vali ve Federasyonun sekreteri tarafından karşılanmıştır. Duçe, baştan başa donatılmış olan Villafranco'dan geçerek saat 16,15 te Asti'ye vasıl olmuş ve milis lejyonu tarafından karşılanmıştır.

Mussolini, Liktör evini ziyaret ettikten sonra Podium'a çıkarak sıra ile dizilmiş olan Faşist teşekküllerine, genclik teşekküllerine, eski muhariblere ve halka hitaben bir nutuk söylemiştir.

Podium'un önüne, 2,000 ziraat makinesi konmuştu.

Mussolini, bundan sonra Asti'den hareket ederek Torino'ya dönmüştür. Mumaileyh, saat 19,da Torinoya gelmiş ve derhal hükûmet sarayına gitmiştir.

Teftişlere devam ediliyor

Roma, 17 (a.a.) — Mussolini, Torino civarında ve Vilâyetin muhtelif merkezlerinde birçok teftişler yapmış ve halk tarafından tezahüratla karşılanmıştır.

Mussolini, Bardonecchea'ya kadar giderek hududdaki kıtaat ile temas etmiş ve müdafaa tertibatını gözden geçirmiştir. Teftiş bütün gün devam etmiştir.

Mussolini, teftişlerine Piemonte'nin diğer taraflarında da devam edecektir.

Teftişlerin gayesi

Paris, 17 (a.a.) — 22 mayısta İtalyan - Alman askerî ittifakının imza edilmesi, Almanyanın garbî hudutlarının teftişi ve Mussolini'nin Fransız hududlarına seyahati burada bir korkutma teşebbüsü mahiyetinde telâkki edilmektedir. Maamafih salâhiyettar Fransız mehafili, İtalyan-Alman ittifakının imza ve tasdikından sonra ciddî bir harekete girişilmiyeceğine kani bulunmaktadırlar.

Dünkü ziyaretler

Torino, 17 (a.a.) — Mussolini yeni açılış resimlerinde bulunmak üzere trenle Alesandria'ya hareket etmiştir.

Mumaileyh, hareketinden evvel otomobille sokaklardan geçerken alkışlanmıştır.

İtalya sulh istiyor

Roma, 17 (a.a.) — Giornale d'İtalia yazıyor:

«Fransız gazetelerinin ekserisinin Duçenin Torinoda söylemiş olduğu nutka vermekte oldukları cevab, Fransanın kendisine arz ve teklif edilmiş olan anlaşma ve sulh hedefine götürecek yoldan inhiraf etmek niyetinde olduğunu bir kere Jaha göstermektedir. Fransanın itilâfgirizliğinde sabiti kadem olduğu aşikârdır. Fransa, muallâk bir halde bulunan meseleleri halletmek istememektedir. Bundan başka İngilterenin ihata siyasetinin ihdas etmiş olduğu yeni vaziyetlerden istifade eden Fransa, tahrikâamiz bir tavır takınmakta ve hatta İtalyan hukukuna tecavüz etmektedir. Avrupanın sulhu, mihver devletlerine değil, kuvvet ve tehdid sayesinde Fransız ve İngiliz fütuhat devrinin vücude getirmiş olduğu vaziyeti yeniden sulhcuyane bir surette gözden geçirmeği reddeden emperyalist iki demokrasiye bağlıdır.»

İtalyadan ayrılanlar

Roma, 17 (a.a.) — Statistik Enstitüsü tarafından neşredilen rakamlara göre bu senenin ilk üç ayı zarfında 10,837 İtalyan, ecnebi memleketlerine gtimiştir. Geçen sene ayni devre zarfında memleketten hicret edenlrin mikdarı 19,000 dir. Memlekete dönen İtalyanların adedi ise bu senenin ilk üç ayı zarfında 6,200 dür. Geçen sene ayni devre içinde bu miktar 4,800 den ibaret idi.

Yeni istihkâmlara yerleştirilen Alman kıt'aları

Berlin, 17 (a.a.) — Belçikada çıkan «Le Soir» gazetesi Verviers'den aldığı bir telgrafa istinaden aralarında motörlü kıtatın da bulunduğu kuvvetli Alman müfrezelerinin dün Achen ile Montjuif arasında harekâtta bulunduğu ve yeni ikmal edilen istihkâmlara yerleştiğini yazmıştır. İyi malûmat alan mehafilde kat'iyyen temin edildiğine göre, garb hududlarında gayritabiî hiçbir hareket olmamıştır. İstihkâmlar ancak mütehassıslar tarafından işgal edilmiştir. Bundan hususî bir netice çıkarmağa mahal yoktur.

Hitlerin teftişleri

Sarrebruck, 17 (a.a.) — Hitler, Sarre ve Platinat'daki Siegfried hattı istihkâmlarını teftişe devam etmekte, General Brauchitsch tarafından davet edilmiş olan Nazi şefleri ise Wuerzbach vadisindeki istihkâmları ziyaret etmektedirler.

Şimal devletleri cevab verdiler

Finlândiya - İsveç arasında tesriki mesai

Stokholm 17 (a.a.) — Finlandiya ile İsveç arasındaki askerî mesai birliğini takviye etmek maksadile hususî bir kumandan heyeti ve hususî bir erkânıharbiye ile bir Finlandiya - İsveç askerî mıntakası ihdası için bir proje tanzim edilmiştir. Bu askerî mıntaka, İsveçin Oesterbotten vilâyetile Finlandiyanın Nylame ve Abolad vilâyetlerini ve Aland adalarını ihtiva edecektir.

Ademi tecavüz paktı

Berlin 17 (a.a.) — İsveç, Danimarka ve Norveç elçileri bugün öğle vakti toplu olarak Hariciye Nezaretine gitmişler ve bir ademi tecavüz misakı akdi için Hitler tarafından yapılmış olan teklifin cevabını tevdi etmişlerdir. Finlandiya sefiri, hükûmetinin bir hatası yüzünden Finlandiyanın bugün tevdi edilmesi lâzım gelen cevabını dün vermişti.

Aland adalarında tezahürat

Stokholm 17 (a.a.) — Dün, Aland adalarında mecburî askerlik hizmetinin kabulü lehinde nümayişler yapılmıştır.

Müdafaa bütçesi

Oslo 17 (a.a.) — Storting, millî müdafaaya aid yirmi milyon kron miktarındaki fevkalâde tahsisatı kabul etmiştir.

Kruvazörlerin tamiri

Stokholm 17 (a.a.) — İsveç, bahriye makamları, «Beşinci Güstav» sistemindeki eski 8 kruvazörden 3 ünü, silâhlarını ve süratlerini mühim miktarda arttırmak maksadile esaslı bir tamire tâbi tutmağa karar vermişlerdir.

Sigorta tarifasinde tenzilât yapıldı

Bu tarife 1 hazirandan itibaren tatbik edilecek

Ankara 17 (a.a.) — 1931 senesinden beri tatbik edilmekte olan yangın sigortaları temel tarifesinde Ticaret Vekâleti tarafından geniş mikyasta tenzilât icra edilmiştir. Genel tarifede muhtelif nisbetlerde yapılan bu tenzilât, bazı sınıflarda yüzde otuza kadar yükselmekte ve vasatî olarak yüzde on beşe tekabul etmektedir. Bilûmum binalarla ikametgâhlar ve mobilyalar gibi halkı bilhassa alâkadar eden sınıflarda ise tenzilât nisbeti vasatî yüzde yirmiye baliğ olmaktadır.

Bu suretle yapılan tenzilât netice sinde, yangın sigortalarında ehemmiyetli nisbette ucuzluk temin edilmiş olacaktır.

Millî servet ve iktısadî faaliyetlerin emniyet ve selâmetle inkişafının başlıca âmillerinden olan yangın sigortalarında temin edilen bu ucuzluk halk ve millî ekonomimizi ehemmiyetli surette müstefid edeçği gibi, sigorta muamelelerinin artmasını tahrik eylemek suretile, bu tenzilât, sigorta sanayiimizin inkişafına da hizmet eyliyecektir.

Tenzilâtlı tarife 1 haziran 1939 tarihinde mer'iyete girecektir.

İki Alman casusu idam edildi

Berlin 17 (a.a.) — Bu sabah ecnebi bir devlet menfaatine hiyanet etmiş olmakla itham edilen Emil Züdler adındaki duvarcı ile Richter adındaki marangoz balta ile idam edilmişlerdir.

Hâdiseler arasında

«Yeni Mecmua» nın bir anketi

Yeni Mecmua, en çok beğendikleri muharrirleri ve sahne artistlerini tayin edebilmek için 100 Üniversiteli gencin reylerini toplamış. Neticesini ikinci sayıda gördüm. Neşredilen listede isabetler ve isabetsizlikler var; fakat ikincisi birincisinden fazla. Öyle ki, bu seçime hâkim olan kültür ve zevk seviyesi, bazı noktalarda en yüksek derecelere tırmanabildiği halde, birçok noktalarda da, Nuruosmaniye camiinin avlusunda niyet çeken kanarya kuşunun gagası gibi, kör tesadüfün emrinde en kepaze kur'a neticelerine düşmüş. İsim yazmıyacağım. Fakat mecmuayı görmemiş olanlara şu kadarını söyliyebilirim ki isabetsizlik, beğenilenlerden ziyade beğenilmiyenler ve ihmal edilenler arasında.

Böyle bir anketin verdiği istatistik neticesi, bir dereceye kadar, Türk muharrirlerinin ve sahne artistlerinin kıymetlerini tayine mi yarar, yoksa Üniversite gencliğinin kültür ve zevk seviyesine mi işarettir?

Ne biri, ne öteki.

Bu 100 genc, seviyeleri birbirine riyazî olarak müsavi 100 vahid değildir. İçlerinde, ya Edebiyat Fakültesine mensub oldukları için veya başka sebeblerle san'at zevki ve kültürü en iyi derecelere varanlar bulunduğu gibi aksi de pek çoktur. Nitekim Fen, İktısad ve Tıb talebeleri arasından cevab verenler, Edebiyat Fakültesindekilerden çok fazla. Edebiyat kültürü aşağı olanların cevab verenler arasında ekseriyeti teşkil ettikleri bundan da belli.

Beş yüz mumluk bir ampul, beş mumluk bir ampule müsavi değildir. Hatta kırk tane beş mumluk ampul bir tane beş yüz mumluk ampulün ışığını vermez. Bir san'at kıymetini aydınlatmak için, - kültür, zevk ve şahsiyet voltajı yüksek bir gencin verdiği tek rey de, kırk talebenin verdiği reylerden üstün bir tercih miyarı olabilir. Hiçbir halis muharrir ve sanatkâr yoktur ki bu tek reyi daha aşağı seviyede bir kalabalığın çok reyine tercih etmesin.

Ferdleri birbirine müsavi kıymette şahsiyetler farzederek reylerini toplarsak daima bu yanlış neticeyi alırız; çünkü daima keyfiyetle kemiyet arasında bir muvazilik tesisini güden yanlış metoda başvurmuş oluruz. Başka bir misal: Otuz kıymetsiz reye sahib bir insanın tek bir kıymetli reye sahib insandan üstün farzedilmesi, otuz karpuza sahib bir adamın bir tek pırlantaya sahib adamdan daha zengin telâkki edilmesinden farksızdır.

Maksadım anketi değil, metodu tenkid etmek. Türk muharrirlerine ve san'atkârlarına derece veya Üniversite gencliğine seviye tayin etmekten pek başka bir hedefe nişan alan bu nevi anketlerin bize mühim birşey öğrettikleri de muhakkak: Muharrirlerimiz ve san'atkârlarımız arasından hangilerinin muayyen bir zümre içinde kalabalığı fethedebildiklerini gösteriyor. ki bu da birşey ve yerine göre büyük birşeydir.

PEYAMI SAFA

Mısır Veliahdi Pariste

Paris 17 (a.a.) — Mısır Veliahdi Prens Muhammed Ali her sene olduğu gibi birkaç hafta kalmak üzere dün akşam Parise gelmiştir.

Amerikadaki Alman elçileri konferansı

Meksika 17 (a.a.) — Almanyanın Meksikadaki orta elçisi Nevyorka hareket etmiştir. Merkezi Amerikadaki bütün Alman elçileri Nevyorkta bir konferans akdederek Almanyanın bu memleketlerle olan ekonomik münasebetleri ve Alman nüfuzunun artırılması hususlarını tetkik edeceklerdir. Almanyanın Meksikadan petrol alması işi hususî bir tetkike tâbi tutulacaktır.

Bir Amerikan balonu parçalandı

Nevyork 17 (a.a.) — Amerika donanmasına mensub ufak bir kabili sevk balon. Lakehurst tayyare meydanında yere inmekte olduğu sırada bir ağaca takılarak yırtılmış ve parçalanmıştır. İçinde bulunan 8 kişiden hiçbiri yaralanmamıştır. Balon, heliumla şişirilmişti. Bu da infilâk vukua gelmemiş olmasını izah eder.

Fransız deniz tayyaresi Lizbonda

Lizbon 17 (a.a.) — «Lieutenant'de - Vaisseau - Paris» tayyaresi dün öğleden sonra Lizbona muvasalat etmiştir.

Alman filosu döndü

Kiel 17 (a.a.) — Geçen hafta Portekiz ve İspanyol limanlarını ziyaret eden Alman filosu, mensub olduğu limanlara avdet etmiştir.

Çemberlayn'e: "Hazırız„ dedirten büyük kuvvet

İngiliz donanması

O donanma, yalnız memleketi yabancı istilâlarına karşı korumakla kalmamış, 40 milyon İngilize, 450 milyon nüfuslu muazzam bir İmparatorluk da temin etmiştir.

İngiltere Hariciye Nazırlarından Sir Edward Grey, 3 ağustos 1914 tarihinde Avam Kamarasında irad ettiği tarihî nutkunda İngilterenin, Fransa ile Belçikaya karşı deruhde ettiği namus taahhüdlerini yerine getirmeğe karar verdiğini beyan ederken şunları ilâve etmişti:

«— İngiltere hazırdır. İngiltere, takib ettiği hattı hareket neticesinde tahaddüs edecek her nevi ihtimalleri karşılamaya hazırdır. İngiltere, kendisine terettüb eden hisseyi ifaya hazırdır.»

Alman ordularının Belçikaya girerek bu küçük devletin bitaraflığını ihlâl ettikleri anda Sir Edward Grey tarafından vaki olan tarihî beyanatla, son hâdiseler münasebetile İngiltere Başvekili Çemberlayn ve Hariciye Nazırı Lord Halifaks tarafından vaki olan beyanat arasında hiçbir fark yoktur. 1914 te İngiltereyi harekete sevkeden sebebler bugün tekrür ettiğinden, Çemberlayn, Sir Edward Grey'in izini takib etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Sir Edward Grey 1914 te «hazırız» dediği zaman İngiliz donanmasına güveniyordu. Bugün de Çemberlayn'e «hazırız» demek cesaretini veren amil hiç şüphesiz gene İngiliz donanmasıdır.

İngiliz Kralı Vilyam'ın Normandi'den Britanya adalarına ayak bastığı 1066 tarihinden bugüne kadar İngiltere herhangi yabancı bir istilâya maruz kalmamıştır. İngiltere dokuz asırlık bu mazhariyeti münhasıran kuvvetli donanmasına medyundur. Donanma, yalnız İngiltereyi yabancı istilâlarına karşı korumakla iktifa etmiyerek, Britanya adasında yaşıyan 40 milyon İngilize 450 milyon nüfuslu muazzam bir imparatorluk da temin etmiştir.

Umumî Harbde İngiliz donanmasının ifa ettiği roller zannedildiğinden çok daha mühimdir. Bu donanma sayesinde 1918 senesi nisanının birinden haziranın birine kadar Amerikadan Fransaya 900,000 asker nakledilebilmişti, yani ayda üç yüz bin yahud günde on bin kişi tam bir emniyet içerisinde Atlantiği aşarak Fransaya nakledilmişti. Bu muazzam rakama nazaran, Alman tahtelbahirleri tarafından batırılan Lusitania nakliye gemisile denizde can veren 291 Amerikalı askerin zıyaı büyük bir kayıb sayılamaz.

Alman donanması yalnız bir defa İngiliz donanmasile karşılaşmak teşebbüsünde bulundu. Kayserin donanması, 31 mayıs 1916 da üslerinden çıkarak Skagerak'ta İngiliz donanmasına saldırmak suretile muhasara zincirini kırmak istemişti, fakat bu tecrübe Almanların hezimetile neticelendi. Skagerak teşebbüsünden sonra Alman donanması bir daha açık denize çıkmak cesaretini gösteremedi.

İngiliz donanması sayesinde, Umumî harbi tahtelbahirle kazanmak hususundaki Alman ümidi kat'î surette suya düşmüştür. 1917 senesi ilkbaharında Alman tahtelbahirleri bir milyon tono hacminde gemi batırmaya muvaffak olmuşlardı, fakat bir müddet sonra, açık denize çıkan Alman tahtelbahirlerinden hiçbiri bir daha üssübahrisine dönemiyordu. İngiliz donanması tarafından alınan tedbirler sayesinde tahtelbahir tehlikesi izale edildiğinden, İngiltere Başvekili, Avam Kamarasında resmen şu beyanatta bulunmuştu:

«— Tahtelbahir artık bir tehlike değil, sadece bir zarardır.»

İngiliz donanması, tahtelbahir harbine nihayet vermekle beraber aşağıdaki rolleri de muvaffakiyetle ifa etmiştir:

1 — Almanyayı muhasara ve Alman donanmasını Alman sularında hapsetmek,

2 — Alman deniz ticaretini durdurmak,

3 — İngiliz İmparatorluğunu istilâdan kurtarmak,

4 — Almanyayı açlığa mahkûm etmek,

5 — İngiltereye muhtelif cephelerde harbetmek imkânını temin eylemek,

6 — Denizleri insaniyetin meşru servislerine açık bulundurmak,

7 — Almanyanın kat'î mağlûbiyetini hazırlamak...

İngiliz donanması, bütün bunlardan maada Umumî Harb senelerinde 20 milyon asker, 2 milyon at ve kısrak, yarım milyon kamyon, 25 milyon ton cepane ve mühimmat, 51 milyon ton benzin ve yağ ile 130 milyon ton erzak nakletmiştir.

İngiliz donanması, ayni zamanda 3500 muavin gemisinin teçhizat ve iaşesini temin etmiş, İngiltere ile İrlandanın 46 milyon nüfusuna bol yiyecek temin etmiş, Fransa ile İtalyanın 75 milyon nüfusuna, ordularına ve donanmalarına iaşe, erzak ve cepane yetiştirmiştir.

Umumî Harbde, tahtelbahirden ümidlerini kesen Almanlar Zeplinler vasıtasile hava yolile İngiltereyi tehdid etmek istediler. Donanma derhal faaliyete geçerek mukabil tedbirler aldı, tayyarelerle teçhiz edilen harb gemileri hava tehlikesine de karşı koymaya başladılar. Nitekim meşhur Alman tayyarecisi Von Strasser'in kumandası altında olarak Londrayı bombardımana hazırlanan Alman hava filosu, İngiliz donanmasına mensub tayyareler tarafından takib edilerek alevler arasında mahvedildi.

Tehlike anında İngiliz donanması daima hazırdır. Donanma hazır oldukça da İngiltere harekete geçmekten asla çekinmez.

1914 te böyle olmuştu, bugün de vaziyet aynidir.

S. S.

Yeni buhrandan harb çıkar mı?

[Başmakaleden devam]

yeni safhası üzerine çaprazlama koridordan vazgeçileceğini ve Danzig'in serbest şehir olarak (yani Polonyanın oradaki mükteseb haklarını tanımak şartile) kendi kendini Almanyaya birleşmiş ilân edeceğini tahmin edebiliriz.

Böyle bir hâdise vaki olduğu takdirde, Polonyanın ve müttefiklerinin silâhlı bir müdahaleye girişeceklerini düşünmek güçtür. Çünkü, serbest şehir olarak Almanyaya iltihak etmekle Danzig'in umumî kuruluşunda Polonya menfaatlerini baltalıyacak, esaslı bir değişiklik olmıyacaktır. Bu şehri Almanyaya bağlıyan çaprazlama koridora müsaade edilmedikçe, Polonya, askerî cihetten oraya daima hâkim sayılır. Binaenaleyh hayatî menfaatleri bakımından, kendini büyük bir emniyetsizlik içinde hissedemez. Eğer biraz tetkik edecek olursak, meselâ:

— Çeko-Slovakyanın lâğvı, Polonyayı daha büyük bir emniyetsizlik havası içine atmıştır.

Diyebiliriz.

Şu da var ki, Südet ve Çeko-Slovak hâdisesinde emrivakii kabul eden demokrasilerin (yukarıda anlattığım şekilde yapıldığı takdirde) birinci derecede ehemmiyeti haiz olmıyan Danzig yüzünden şimdi çok daha kuvvetli bulunmalarına rağmen silâhlı bir müdahaleyi göze alacaklarına kolay kolay inanılmıyor. Efkârı umumiyelerin de bu meselede fazla şiddet taraftarı olmamaları, sırf Danzig yüzünden bir harp patlamıyacağını ihsas eden kuvvetli bir delildir.

Yalnız unutmıyalım:

Danzig işi halledilmekle, Avrupa işi halledilmiş sayılamaz. Bilâkis serbest şehrin, lâfzen de olsa, Almanyaya geçmesi, totaliterlere yeni bir öğünme vesilesi teşkil edecek, belki onların cür'etlerini artıracak, herhalde aradaki uçurumu biraz daha kazacaktır.

Etraf o kadar karanlık ki, bilmem ışığı nerede aramalı?

NADIR NADI

İngiliz hükümdarları Kanadaya muvasalât ettiler

Londra 17 (Hususî) — İngiliz hükümdarları bugün Kanadaya varmışlar ve muazzam tezahüratla karşılanmışlardır. Kanada Başvekili Makenzie King, hükümdarları Kanada kara sularında karşılamıştır.

Kralla Kraliçeyi selâmlamak üzere 21 pare top atılmıştır.

Hükümdarlar Quebek şehrine çıkarak parlamentoyu ziyaret etmişlerdir. Bütün Kanada baştan başa İngiliz bayraklarile donanmıştır.

Arnavudlukta silâhlar toplanıyor

Roma 17 (a.a.) — Tiranadan gelen haberlere göre, nazırlar meclisi, elinde silâhı bulunanların bu silâhları otuz günlük mühlet zarfında resmî makamlara teslim etmesi hakkında bir karar almıştır.

İngiliz tersanesinde bir infilâk

Londra 17 (a.a.) — Bu sabah Woolvich tersanesinde vuku bulan şiddetli bir infilâk neticesinde bir amele ağır surette yaralanmıştır. İnfilâkı müteakib husule gelen yangın süratle söndürülmüştür.

HEM NALINA MIHINA

İki tarafın kazancı

Türkiye ile İngiltere, Akdeniz sulhunu muhafaza için elele verdiler. Akdenizde patlayacak bir harbin evvelâ, bütün Avrupayı, sonra da bütün dünyayı saracağını söylemeğe lüzum yoktur. Bu itibarla Akdeniz sulhunu korumak demek, dünya sulhunu korumak demektir.

Türkiyenin müstesna coğrafî - sevkülceyşî vaziyeti ve kuvvetli ordusile Avrupadaki siyasî ve askerî muvazeneyi sulh lehine değiştirecek bir devlet olduğu bir daha anlaşılmıştır.

Türkiye, kim ne derse desin, İngiltere ile işbirliği yaparken yalnız ve sadece kendi emniyetini ve sulhu korumak emelinden ilham almıştır. Esasen, burada emniyet ve sulh ayni manayi ifade eder. Çünkü, Türkiye, ne Arnavudluktur, ne Çeko-Slovakyadır. Türkiyeye vâki olacak bir taarruz derakab silâhla mukabele görür. Şu halde Türkiyenin emniyeti tehlikeye girince sulh da tehlikeye girer; birinin korunması, ötekinin de korunması demektir.

Devletler, yalnız harb ve gasb için ittifak etmezler; bazan sulh ve sükûn için de birleşirler. Türkiye - İngiltere anlaşması, işte bu ikinci nevi birleşmelerdendir. Türkiye ile İngilterenin anlaşmasından hoşnud olmıyan bazı memleketlerin gazetelerinden birtakım falsolu sesler çıkıyor: Türkiye, yanlış bir harekette bulunmuş, hakikî dostlarının kimler olduğunu tefrik edememiş imiş vesaire... Türkiye kendi emniyetinin kimler tarafından taarruza uğrayabileceğini elbette herkesten daha iyi takdir eder. Türkiye Cumhuriyeti, senelerdenberi takib ettiği sağlam ve dürüst politika ile siyasî rüşdünü ispat etmiştir.

İngiltere, Sovyet Rusya ile yaptığı müzakerelerde de görüldüğü gibi, güç dost olan, fakat bir defa da dostluk için söz verdikten sonra sözünden dönmiyen, tükürdüğünü yalamıyan bir memlekettir. İngiltere, sözünden dönmediği gibi, ittifaklarına ihanet de etmemiştir. Yıllar süren ittifakları hiçe sayarak müttefiklerini «mukaddes hodkâmlık» prensipile arkadan vuran, herhangi bir memleketi işgal etmiyeceğine dair söz verdiği halde 24 saat sonra oraya asker çıkaran devletlerin mevcudiyeti, Türkiyeyi haklı bir teyakkuz ve intibaha sevketmiştir. Eski zamanları bir tarafa bırakıyoruz, 30 senelik tarihimiz bizim için ibret alınacak derslerle doludur. Bizim şüphemiz, vehhamlığımızdan değil; son zamanlarda söze ve imzaya riayetsizliklerin çoğalmış olmasındandır. Bugün Akdenizde, sulh ve emniyetin muhafazası bakımından vaziyet şöyle hulâşa edilebilir:

İngiltere, bir buçuk, iki milyon süngü kazanmıştır,

Türkiye, 1,250,000 tonluk bir donanma kazanmıştır.

Birbirini tamamlıyan kuvvetlerin birleşmesini temin etmiş olan bu anlaşmanın sulh ve emniyet için ne kadar hayırlı olduğunu, uzun bir sulhun milletler için zararlı olduğunu iddia edenlerin hırçın tehdidlerinden anlıyoruz.

Beyaz kitab neşredildi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

hallere emniyetle serbestçe girilmesi taahhüd ve akid tarafların sevkulceyşî ihtiyatları temin edilecektir.

Yahudiler grev yapacak

Kudüs 17 (a.a.) — Yahudiler, İngiltere tarafından Filistin hakkında ittihaz edilmiş olup «Beyaz Kitab» da münderiç bulunan kararları protesto etmek üzere yarın umumî bir grev yapmağa başlıyacaklardır.

İngiliz projesinin muhteviyatı

Londra 17 (a.a.) — İngiltere hükûmeti, Filistin meselesini hal için tatbik etmek istediği usuller yüzünden yalnız Yahudilerin değil, ayni zamanda Arab devletlerinin de muhalefetile karşılaşacağa benziyor. Bağdaddan alınan haberlere göre, gerek İrak hükûmeti, gerek Süudî hükûmeti İngiliz tekliflerini Arab taleblerinin reddi suretinde telâkki ettiklerini Londraya bildirmişlerdir.

Daily Herald gazetesi, Kudüsten alarak verdiği bir haberde İngiliz tekliflerinin bir hulâsasını neşrediyor.

Bu yazıya nazaran İngiliz Beyaz kitabında Filistinin 10 sene sonra bir müstakil devlet haline getirilmesi, Yahudi muhaceretinin gelecek beş sene için 75 bin kişiye tahdid edilmesi ve Yahudilerin Filistinde satın alabilecekleri topraklara bir had konulması derpiş edilmektedir.

İngiliz hükûmeti Yahudilerle Arabların yanyana yaşıyabilecekleri bir devlet kurmak fikrindedir. Bu neticeye mandater devletin idaresi altında elde edilecek bir tekâmül sonunda varılacaktır. Yeni müstakil Filistin devleti kurulduktan sonra bu devlet İngiltereye bir takım anlaşmalarla bağlanacaktır.

Küçük hikâye

Bırakın uyusun!

M. K. Su

Genc müddeiumumî sustuktan sonra salonu dolduran halk heyecanla katil kadının yüzüne baktı. Ölüm cezasına çarpılmaktan korkuyor muydu acaba? Şimdiye kadar daima susmuş, kendini müdafaa etmek lüzumunu hissetmemişti. İşlediği tüyler ürpertici cinayetin tafsilâtını gün - lerdenberi gazetelerde okuyan şehir halkının âsabı gergindi. Bir annenin yüreği titremeden, canının bir parçası olan evlâdını öldürmesi ne fecidi. Hem de nasıl? Tırnaklarını boğazına geçirerek, narin bir genc kız boynunu parçalayarak...

Kısa bir tereddüdden sonra yaşlı kadının ayağa kalktığı görüldü. Önce sesi titrekti, fakat konuşmağa başladıktan sonra açıldı ve mevzua hâkim bir hatib gibi sözlerini sonuna getirmeğe muvaffak oldu:

— Ölümden korkmuyorum, diyordu. Günlerdenberi yüzüme nefretle bakan, evlâd katili bir kadını ellerinden gelse parçalamakta tereddüd etmiyecek şu samiinden de utanmıyorum. Yaptığımdan pişman değilim ki...

Salonda bir gürültü koptu. Hâkim dinleyicileri sükûta davet ettikten sonra tekrar kadının sözlerini dinlemeğe koyuldu:

— Ben, onu, kurtarmak, sürünmekten, hayatın insafsız tokatlarından korumak için öldürdüm. Yaşasaydı çok daha fena olacaktı. Istırab çekecek, bahtsızlığını bir gölge gibi ardından taşıyacak, daha mühimmi cemiyet için tehlikeli bir mahlûk olacaktı. Herkes ne derse desin, kim nasıl düşünürse düşünsün yüreğimi yakan büyük acılara rağmen gene de yaptığımdan memnunum. Günlerdenberi öğrenmek istediğiniz şey, hiç de mühim bir hâdise değildir. Bu cinayet, düşkün bir kadının, ayni akıbete sürüklenmekte olan kızına yardım etmesi şeklinde hulâsa edilebilir. Buna ben yardım diyorum. Kanun, cinayet diye isimlendiriyor. Telâkki meselesi!

Gene mırıltılar, gene sükûtu temin için ihtar...

— Beni köyümden çekip alan, sonra da sokaklara fırlatan yüreksiz adam çeksin bu günahın azabını... Ama ne mümkün?...

Ben bir zamanlar şark köylerinden birinde yaşıyan talihsiz bir kadınla, zavallı bir erkeğin kızıyım. Anama göz koyan haydudun biri babamı vurmuş... Eşkiya karısı olmağı nefsine yediremiyen, dağ başlarında biricik yavrusunun hasretine dayanamıyan kadıncağız alıp başını kaçmış, tutulduğu zaman da müthiş teessürün tesirile kan kusa kusa ölmüş zavallı...

Birkaç yıl beni bağrına basan köylü, günün birinde şehre evlâdlık olarak göndermiş.

İlk yıllar nekadar mes'uddum. Beni evlâd edinen bu karı koca o kadar iyi kalbli idiler ki... Fakat insanların içyüzleri öyle kolay kolay anlaşılacak gibi değil. Beni okuttular. İyi yetişmem için ellerinden gelen fedakârlığı yapmaktan çekinmediler. Hiçbir şeyim eksik değildi. Hayalimde parça parça kalan köyümün rüyasını görmez, dağ eteklerinde hasretimle ölen anamı düşünmez olmuştum.

On beş yaşıma kadar bu iyi hayat devam etti. Büyümüş, göz çeken bir kız olmuştum. Günün birinde analığım hastalandı. Ameliyat için hastaneye kaldırdılar. Ve o günler içinde bir akşam, babam yerinde adam, ölümle uğraşan karısını unutarak evlâd diye benimsediği kızın kanına girmekten utanmadı.

Felâketim büyüktü. Ne yapacaktım? Ne yaptım? Hiç... Önce alıp başımı kaçtım. Sonra da düştüm. Kurtuluşum buradadır diye saptığım her yol bir çıkmaza dayandı. Kurtarır diye sarıldığım her el, önce okşadı beni, sonra biraz daha ileriye fırlatıp attı. Birkaç yıl içinde herkesin kadını oldum, çıktım.

Bir gün sevdim. Hem de nasıl? Hem de ne müthiş bir şekilde sevdim!

Yaşlı kadın bir an sustu. Sonra daha içli ve ateşli konuştu:

— Umumî evlerin birinde sımsıkı kayıdlarla bağlı yaşıyordum. Genc, mahcub ve fakir bir delikanlıya gönül verdim. Zaman geçtikçe onun da bana alıştığını, hatta bağlandığını hissediyordum. Onun ne fedakârlıklarla bana geldiğini çok geçmeden öğrendim. Onu olsun kurtarmak lâzımdı. Benden uzaklaşması, soğuması için ne yapmak lâzımsa hepsini yaptım. Bütün emeklerim boşa gidiyordu. Çünkü hayatta yegâne sevdiğim adam tarafından ben de seviliyordum. Sevdiği için her çirkin halimi hoş görüyordu.

Bir gece gözyaşları içinde ellerime sarıldı: «Bir daha gelişimde seni buradan alıp gideceğim, divordu, sen bu hayatın kadını değilsin. Fakirim. Fakat çalışırım. Uzaklara gideriz. Koca dünyanın bir köşesinde unutulur, yaşarız. Benim de kimsem yok. Bana sadık kalırsan ölünciye kadar senin için çalışır, her müşkülü yenerim.»

İkimiz de ağlıyorduk.

Bir gün onunla kaçmağa muvaffak oldum. Herşeyi önceden hazırlamıştı. Nikâhımız kıyıldı. Bir hafta her derdi arkaya atarak onunla başbaşa kalmak imkânını elde ettim. Bütün hayatımda bir hafta yaşadım. Aşkım, heyecanım, şefkatim, kalbinin her isteği ve her hicranı o beraberlik gecelerinde onun varlığına döküldü. Ben o hafta belki dünyanın en masum ve en içli bir kadını idim.

Birkaç yıllık hayat bana odukça büyük dersler vermişti. Birçok insan tanımış, arkamda kalan karanlık mazinin korkunc mahiyetini takdir edebilecek olgunluğa varmıştım.

Başlıyan bu temiz hayatın sağlam bir yürüyüşü olamazdı. Vicdan azabı denilen katlanılmaz ateşin mevcudiyetini daima varlığımdan duyacak, herşeye rağmen beni namuslu hayatına karıştıran bu dürüst erkeği mes'ud edemiyecektim.

Bir gün, haklı olarak benden utanacaktı. İsmimin arkasından gelen kara iz onu bir an rahat bırakmıyacaktı. Benim siyah hatıralarım onun temiz ömrünün korkunc bulutları olacaktı. Bu bir tek saadet haftasını olduğu yerde bırakmak daha doğru idi. Bir sabah onu uyurken bırakıp kaçtım. Ve onun büyük hatırasını kirletmemek için elimden gelen herşeyi yaptım.

Bu defa talih yardım etti. Kendime fabrikaların birinde küçük bir iş bulabildim. Onu seviyordum. Unutamıyordum. Bazı geceler ıstırab, ruhumla beraber derimi de yakıyor, haykıra haykıra ağlıyordum. Fakat aramadım. Çünkü ona lâyık bir kadın değildim. Aramızda benim şerefsiz mazim, daima müthiş bir uçurum olarak kalacaktı. Gencdir, elbet bir gün unutur ve tertemiz bir aile kızile mes'ud olur diye avunuyordum. Bir müddet sonra anne olacağımı anladım. Onun çocuğunu varlığımda taşımak bana saadetin en sonsuzunu tattırdı.

Çocuğum doğduktan sonra benim için tatlı, sakin bir hayat başladı. Onu yetiştirmek, namuslu bir kadın olarak cemiyete hediye etmek için her güçlüğe güler yüzle katlandım. Kızım beni dünyanın en dürüst bir kadını, en şefkatli bir anası olarak tanıdı, mazi hatıralarımı ondan gizlemek için neler çektim. Aradığı babasının yalancı mezarı başında onunla nekadar ağladım.

Yıllar geçti. Kızım mektebini bitirdi. Kuvvetli bir aşkın eseri olduğu için mi bilmem, harikulâde güzeldi. Ah bazı güzellikler meş'um oluyor. Sahibine sadece felâket getiriyor.

Bir gün kızımın da müthiş uçuruma yuvarlandığını öğrenmek bahtsızlığına uğradım. Sevmişti; sevildiğini sanmıştı ve evlenme vadine kapılarak herşeyini feda etmişti. Geçici bir heves yolunda mahvolmuştu evlâdım...

Bir gün, sevdiği adama gözyaşları içinde: «Çocuğuna olsun acımalısın. Cemiyet içinde beni yüzkaramla yalnız bırakma. Muvakkat bir zaman için olsun nikâhla beni. Çocuğunu tanı. Sonra ayrılalım. Yalvarırım sana. Beni yüzüstü bırakma. Annem, talihsiz annem duyarsa mutlak ölür. Bu namussuzluğa dayanamaz. Çıldırır annem.» diye yalvarıyordu.

Tabiî reddedildi. O gün dünya gözümde kararmıştı. Eve geldiğim zaman bir deliden farkım yoktu. Akşamüstü talihsiz yavrum eve döndü. Istırabını benden gizlemek istiyordu. Ben de hiç birşeyi bilmiyormuş gibi davranıyordum. Gece erkenden yatağına girdi. Başucuna oturdum. Yüzüne bakmağa başladım. Gözlerinin çevresi mosmordu. Geniş alnında kumral saçları titriyordu. Yüzü solmuştu. Dudakları yüreğinin büyük azabile bükülmüştü. Gözyaşları içinde bu ıstırabdan küçülmüş yüzü seyrediyor, arada bir iç çekişlerini dinliyordum.

Birden nasıl oldu, ne oldu bilmiyorum. Hayalimden birbirini kovalıyan sahneler uyanmağa başladı. Değişik yüzlü bir sürü erkek kızımı kollarına alıyor, o da, bir sokak kadını gibi elden ele dolaşıyordu. Mazim, kızımın başında hortlamıştı sanki...

Kızımı uyandırmak istedim. Bir anne için en müthiş bir felâket. Bir utanc olduğu halde onu kurtarmak istiyordum. Ben ki onu dürüst yetiştirmek için neler, neler yapmıştım. Fakat okuduğu, sakin ve temiz bir muhit içinde yaşadığı halde gene olan olmuştu...

Onu uyandırmak için omuzlarından yakaladım. Yavaş yavaş parmaklarım boynuna dolandı. Okşarken sıktım. Tırnaklarımı batırdım. Kızımın boynuna sarılan yabancı kolları söküp atmak istiyordum. Fakat onlar, benim zayıf bileklerimden daha kuvvetli idiler. Mücadele uzun sürdü. Çünkü yavruma saldıran adamlar sayısızdılar. Onları birer birer çekip yere vurmak lâzımdı.»

Yaşlı kadının bakışları değişmiş, yüzü korkunc bir hal almıştı. Şiddetle yerine oturdu. Talihsiz başını avucları arasına alarak ağlamağa başladı. Katıla katıla, haykıra haykıra ağlıyordu şimdi.

***

Hâkim kararın okunması için zabıt kâtibine emir verdiği zaman birden titrek bir ses yükseldi:

— Susun, diye haykırıyordu, hepiniz çıkın buradan... Görmüyor musunuz, kızımın yorgun olduğunu... Uyuyor. Gürültü etmeyin, yavrum uyuyor. Bırakın uyusun... Uyusun bırakın!...

M. K. Su

SİNEMA

Bir izdivac daha

Robert Taylor ile Barbara Stanwyck de evlendiler

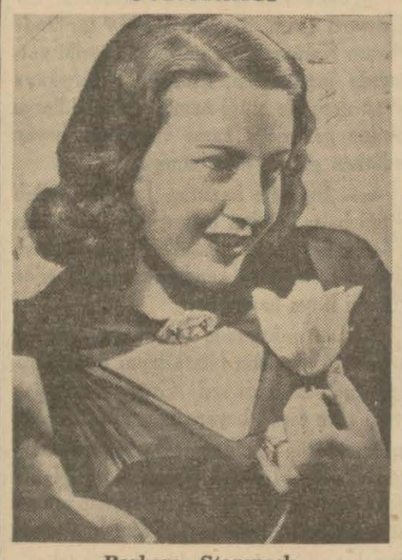

Barbara Stanwyck

Nevyorktan telgrafla bildiriliyor:

Çoktanberi Amerikadaki sinema mehafilinde ve bütün dünyanın sinema ile alâkadar muhitlerinde.. «Bugün evlenecekler, yarın evlenecekler!» diye sonsuz bir dedikodu şeklinde dillerde dolaşan bir izdivac hikâyesi nihayet bir hakikat halini aldı. Robert Taylor ile, Barbara Stanwyck'in nikâhları pazar günü akşamı saat on ikide Kaliforniyada kâin San Diego şehrinde çiftin müşterek dostlarından Thomas Whelan'ın evinde kıyıldı. Resmî muameleyi hâkim Philip Smith yaptı. Marx kardeşlerden Zeppo ile Buck Staps da şahiddiler.

Yeni evlilerin balaylarını nerede geçirecekleri henüz malûm değildir. Kendilerini tebrike şitab eden matbuat mümessillerini memnuniyet ve nezaketle kabul eden ar-

Robert Taylor

tistler, balayı seyahatlerine dair sorulan suallere sükûnetle mukabele etmişlerdir. Gelin güveyin bugün Holivuda dönmeleri ve bu hususiaki malûmatı gazetecilere orada bildirmeleri muhtemeldir.

Bütün cihanın pekâlâ bildiği veçhile Barbara ile Robert çoktanberi nişanlı idiler, fakat br türlü evlenemiyorlardı. Çünkü Barbara'nın eski kocasile olan muhakemesi henüz devam ediyor ve aralarında bilhassa ihtilâf noktasını evlâd edindikleri küçük bir çocuk teşkil ediyordu. Bu ihtilâf halledildiği ve muhakeme neticelendiği cihetle izdivac merasiminin icrasına imkân hâsıl olmuştur.

İşin garibi Barbara Stanwyck kendi nikâhından bir gün evvel diğer bir izdivac merasiminde hazır bulunmuş ve âdeta evlenme stajı yapmıştır. O merasim, her zaman Barbara'nın saçlarını yapan genc berber kızı Molly Barnes ile artistin mensub olduğu kumpanyanın direktör muavinlerinden Eddie Donehne'nin nikâhlarına aiddi. Barbara bu merasimde gelinin «Demoiselle d'honneur» lüğünü ifa etmiştir.

★ Pariste yapılmakta olan Manon Lescaut filminin bir ingilizce versionu da Londrada vücude getirilecektir. Fransadaki kordelânın başrolünü Simone Simon'un oynamasına mukabil Londradaki filimde Manon'u Merle Oberon temsil edecektir.

Holivudda yeni çevrilmeğe başlanan filmler

Louise Reiner, Paulette Goddard, Allan Marşhall M. G. M. şirketinin «Beklenilmeyen hâdise» kordelâsında

Jeannette Mac Donald, Lew Ayresle birlikte yapmakta olduğu « Broaduay serenadı » kordelâsında

★ «Kibar kadın ve şövalye» isminde vücude getirilecek olan filmin başrollerini Bette Davis, Errol Flyn, Basil Rathbone ve Claude Rains oynıyacaklardır. Bu kordelânın mevzuu İngiltere tarihinden Kraliçe Elizabeth devrinden alınmıştır.

★ Uzun zamandanberi beyaz perdede göremediğimiz Magda Schneider yeniden filim çevirmeğe başlamıştır. Berlinde «Madeleine'i kim öpüyor?» isminde bir kordelâ yapmaktadır. Erkek partöneri Albert Matterstock'tur.

Natta'nın 2ci Kafilesi
5 TEMMUZDA New-Yorka hareket Ediyor
İKİ MUAZZAM VAPUR
Normandie
Queen Mary
Natta - Galatasaray - İstanbul

Tarihine zaferler yazdıran... Bayrağına çelenkler koydıran..
Vatanına şerefler toplayan.. Deniz ejderlerinin hayat ve ölüm savaşı..
DENİZ ALTI D-1
Pat O'Brien – George Brent – Warne Moris
TÜRKÇE SÖZLÜ
İspanyol muziği — Meksika rumbaları — Panama kabareleri — Zevk... Eğlence... Aşk... Neş'e... ve kahramanlık dolu film.
Şimdiye kadar yapılan Türkçe filimlerin en mükemmeli
Marmara Film Stüdyosunda çevrilmiştir.
Bu akşam saat 9 da büyük müsamere olarak
LALE Sinemasında
İlâveten: RENKLİ MİKİ WALT DİSNEY
Metro Jurnalde: Nevyork sergisi — İngiliz hükümdarlarının Amerikayı ziyaretleri — Fransa ihtilâlinin 150 inci yılı merasimi.
Türkçe DENİZALTI D-1 filmi ayni zamanda Ankarada Yenişehirde ULUS sinemasında gösterilecektir.

BUGÜN Matinelerden itibaren 2 BÜYÜK FİLM BİRDEN
İPEK sinemasında
1-FENA YOL
Baş rolde: DANIELLE DARRIEUX
Büyük aşk ve sergüzeşt filmi
2-İNATÇI ARKADAŞLAR
Fransızca sözlü büyük komedi
Ayrıca: İran Veliahdinin izdivac merasimi bütün teferrüatile, Nevyork sergisinin açılış töreni vesaire.

Bu akşam SARAY sineması
Muvaffakiyetin bütün unsurlarını cami bir program takdim ediyor
1-HUDUD KORSANLARI
ERIC v. STROHEIM — CHARLES VANEL
ENKIJINOFF ve SUZY PRIM
tarafından harikulâde bir tarzda yaratılan fransızca sözlü büyük aşk - sergüzeşt ve heyecan filmi
2-RADYO KRALİÇESİ
Küçük Yıldız: SHIRLEY TEMPLE' nin
fransızca sözlü sevimli bir film
Foks Jurnalde: Tahranda İran Veliahdinin izdivac merasimi şenlikleri - İngilterede mecburî askerlik vesaire.

BUGÜN
MELEK sinemasında 2 Film Birden
1-KİBAR GARSON
Baş rolde: SACHA GUITRY
2-MANUELLA
Baş rolde: DOROTHY LAMOUR
Ayrıca: İran Veliahdinin izdivac merasimini bütün teferrüatile, Nevyork sergisinin açılış töreni.

RADYO

Bu akşamki program

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU			
	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

12,30 Program. 12,35 Türk müziği — Pl. 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 — 14 Müzik (karışık prgram - Pl.) 18,30 Prgram. 18,35 Müzik (Neş'eli müzik - Pl.) 19 Konuşma (Ziraat saati), 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti), 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği. 1 — Hicaz peşrevi. 2 — Leminin Hicaz şarkı: (Sorulmasın bana yeis) 3 — Şevki Beyin Hicaz şarkı: (Demem cana beni yadet) 4— Yusufun Hicaz şarkı: (Sevdayı ruhun aşk eline) 5 — Zühtü Bardakoğlu: Santür taksimi. 6 — Yusufun Hüseyni şarkı: (Saçın bükümleri gönül bağı) 7 — Hüseyni saz semaisi 8 — Şevki Beyin Uşşak şarkı: (Esiri zülfünüm ey) 9 — Şükrünün Uşşak şarkı: (Geçti muhabbet demi) 10 — Dedenin karcığar şarkı: (Girdi gönül aşk yoluna). 21 Konuşma. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) 1 — Willy Koester — Hind ninnisi 2 — Karl Blume — Göl kıyılarında. 3 — Kjaer — Serenad 4 — Czernik — Güzel san'atlar töreni (uvertür) 5 — Löhr - Düğün marşı. 6 — Doelle - Parisin Madlen sokağında. 7 — Schönherr — Alp köylüleri nin dans havaları, 22,30 Müzik (Romanslar vesaire — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 — 24 Müzik (Cazband - Pl.)

Operalar ve operetler

21,20 Königsberg: Fledermaus.
21,20 Münih: Gasparone.
22,05 Monte Ceneri: Manon.

Büyük konserler

16,20 Milâno: Rossini, Beethoven, Wagner ve sair bestekârların eserleri.
16,20 Droitvich: Haydn, Dvorak ve sair bestekârların eserleri.
21,05 Brüksel: Mozart'ın eserleri.
21,35 Doyçlandzender: Weber, Brückner, Liszt'in eserleri.
21,35 Kolonya: Gluck'un eserleri.
21,50 Floransa: Senfonik konser.
23,15 Hilversum I: Gluck, Weber, Puccinin eserleri.
23,20 Oslo: Beethoven'in senfonileri.
23,25 Kopenhag: Handel ve Mozart'ın eserleri.

Oda musikileri

16,05 Viyana: Grieg'in eserleri.
18,05 Kolonya: Muhtelif parçalar.
18,45 Beromünster: Kuvartet musikisi

Solistlerin konserleri

19,35 Berlin: Keman konseri.
20,30 Königsberg: Brahms'ın şarkıları.
20,35 Stokholm: Keman konseri.
22,25 Kopenhag: Piyano konseri.
23,05 Roma: Piyano konseri.
23,25 Doyçlandzender: Gece konseri.

Koro konserleri

15,05 Beromünster: Muhtelif parçalar.
22,10 Sottens: Seçma havalar.

Şehirler arası telefon mükâlemesi için yeni bir santral

İzmit (Hususî) — İzmit Posta, Telgraf ve Telefon merkez müdürlüğü, şehirler arasında telefon konuşmasını daha kolaylıkla temin etmek için son sistem bir santral daha getirtmiştir. Bu suretle, her istendiği zaman şehirler arasında telefonla konuşmak mümkün olabilecektir.

Adanada Ziya Paşa ihtifali

Adana 17 (Hususî) — Şehrimizde Ulucami mezarlığında medfun büyük şair Ziya Paşanın 59 uncu ölüm yıldönümü münasebetile bugün Adana gençliği tarafından ihtifal yapılmış, mezarı başında nutuklar söylenip çelenkler konmuştur.

19 ve 20 mayısta İş Bankası tatil

Türkiye İş Bankası A. Ş. den:

19 mayıs bayramı münasebetile bankamızın İstanbul, Galata, Beyoğlu şubeleri ve Beyazıd, Kadıköy, Üsküdar ajansları 19 ve 20 mayıs günleri kapalı bulunacaktır.

TEŞEKKÜR

Dul Madam Şuşan Bardiz, oğulları ve Bardiz ailesi.

Mığırdiç Bardizin ölümü dolayısile cenaze merasimine iştirak etmek, tahriren ve şifahen taziyede bulunmak ve çelenk göndermek lûtfunda bulunan akraba ve dostlarımıza ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mâni olduğundan gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

* * *

Bu hazin günümüzde bizi hatırlıyarak, acılarımızı paylaşan bilûmum dost ve akrabalarımıza derin teşekkürlerimizi arzeyleriz.

Zevci: Süvari albayı Rıza Ülgenalp ve kardeşi Gavsi ve oğulları

EVLENME

Emekli tayyare binbaşısı Tahsin Kevenkin kızı Bayan Semiha ile kurmay binbaşı Bay M. Önürün nikâhları 15/5/939 günü Beyoğlu Kaymakamlığında Bilecik saylavı Salih Bozokun ve fabrikator Nuri Demirağ ve diğer güzide davetlileri huzurunda samimî bir şekilde yapılmıştır. Yeni evlilere saadetler dileriz.

ERTUĞRUL SADİ TEK
Şehzadebaşı TURAN tiyatrosunda
Bu gece (TEKİN)
Vodvil 3 perde
Okuyucu Aysel
Macar varyetesi

Yeni Dünyadan MEKTUPLAR..

— 7 —

Avrupa ve Amerika

Onlar bizim için ne kadar tenakuz arzediyorsa biz de onlar için o kadar büyük garabetizdir

Yazan: *CELÂLEDDİN EZİNE*

Nevyork: Nisan

Avrupanın hatası Birleşik Devlet hakkında verdiği hükümlerdedir. Garib dedik; iyi dedik, fena dedik. Bunların hiç biri değil. Amerika bir tenakuzdur. Çünkü tenakuzlardan doğdu.

Kristof Kolomb'un Yenidünyayı keşfi, meşhur yumurta hikâyesine benzer. Hüner yumurtayı olduğu gibi oturtmaktaydı. Yoksa, beyzî bir maddenin bir tarafını çatlatarak oturtmak, hünerbaz işi değildir. Onun gibi Amerikayı keşfi de, Hindistan yolunda şarkın nadide kumaşlarına, baharatına teşne bir tüccarın tesadüfî buluşu idi.

Amerikayı keşif imanile, yıldızların kehanetine başvurup yelken açan seyyah Amerigo Vespuci'dir.

O, en nurlu İtalyan rönesansile kilise dogmatizmasının çarpıştığı bir zamanda yola çıktı. Ve Yenidünyaya Floransa mistisizmasının iphamile, Roma plastiginin aydınlığını beraber götürdü. San Marco manastırının hücresinde kafasını taştantaşa vuran Savananolla ve mermer san'atının en güzel ve pürüzsüz nümunesini yaratan Mikelangelo serencamperest seyyah Amerigo'nun ruhudur. Onun için o taş ve mermer bugünkü Amerikanın temeli oldu. Kâzib imanın çarmıhını ve kadın heykelinin kusursuz hatlarını taşıdığı için Amerika garib değil, fakat beş asır evvelki Avrupa tenakuzunun en modern şeklidir.

Holandalı tüccar, Provanslı zürra, Sicilyalı haydud, İskoçyalı boksör, Balatlı yahudi Amerigonun mütemmimidir. 130 milyonluk kozmopolit Amerikayı bu insanlar kurdu. Onun için namuslu ve vicdanlı adam hiç çekinmeden ahlâksız serseriye elini uzattı. Gene onun için bizim zihniyetimize göre imkânsız ve gayritabiî olan, onlar için mümkün ve tabiîdir.

Biz, menfi bir netice verse bile, fiilin büyüklüğünü alkışlarız. Onları, fiilin kendisi değil randımanı alâkadar eder. Semeresiz aksion neticesiz bir harekettir. Bizim için Napolyon tarihte bir şimşektir. Onlara göre neticede muvaffak olamamış bir serencaperest.

Yunan spekulasionu garb tefekkürünü doğurdu. Taylorizm Amerikan seciyesini. Protogoras: «Herşeyin ölçüsü insandır.» der. Bu sofizmaya: «..... Hareketle insanın aldığı neticedir.» cümlesini ilâve edersek Amerikan karakterinin ölçüsünü bulmuş oluruz. Çünkü Amerikalılar usulsüz sofizmayı rasionel çalışma ve yaşama kalıbına dökmesini bildiler.

Saniye, hücre, atoma kadar azamî randımanı arayan bu zihniyet muhacirden roboter insanı yarattı. Makine ve insan madde ile ruhun alâmeti olmaktan çoktan çıktı. Bugün akide, seciye ve sanat gibi bir taassubdur.

Birleşik Devlet için makine ve seri memleketidir nakaratını tutturmuş gidiyoruz. O, bu merhaleyi çoktan aştı. Her senenin yeni modeli radio ve otomobil gibi, makineleşmiş Amerika da eski bir modeldir.

Altmış sene evvel Nietsche ferdiyeti ilân etmişti. 1939 da Amerika ferde sıfırları ilâve etti. Burada rakam binden sonra başlar.

Bununla beraber Amerika sade büyük bir medeniyettir, harsi yoktur demek doğru olmaz. Medeniyeti kendileri yaptılar. Hars Avrupadan ithal olunmuş, gümrük resmine tâbi emtiadır. Üstüne: «Amerikada imal olunmuştur.» etiketini yapıştırdılar; tabiî pahalıya mal oluyor. Onun için her kesenin harcı olmıyan, hars denilen bu nadide meta birçokları tarafından yanlış anlaşıldı. Garabet dediğimiz tenakuzlar bu sebeblerin neticesidir.

* * *

Karakter tenakuzlarının işte birkaçı:

Amerika hıfzıssıhhaya herşeyden fazla ehemmiyet verir. Dünyanın en modern hastanelerine, hatta hayvan tedavihanelerine sahibdir. En büyük cerrahları, doktorları yetiştirir. Çocuklarının bademciklerini ve apandisitini küçük yaşta aldırmağı sünnet gibi bir vazife addeder. Mikroblarının önüne geçmek, ölümü geciktirmek için en akla gelmedik çarelere başvurur; fakat insan hayatının hiç kıymeti olmadığı memleket burasıdır.

Önümde bugünkü gazeteler var. Şöyle bir göz gezdiriyorum. Büyük puntolu serlevhalar: Üç haydud bir papazın kızını kaçırmışlar. Otomobillerinde adamakıllı hırpaladıktan sonra, on iki yaşındaki bu çocuğu yolun ortasına fırlatıvermişler. Beyni patlamış...

Bir ikinci vak'a: Maskeli haydudlar geceyarısından sonra bir eğlence mahallline girmişler. «Eller yukarı!» diyip bar sahibinin kasasında, müşterilerinin ceblerinde ne varsa almışlar. Son anda polis yetişmiş; aralarında kurşun düellosu başlamış. Müşterilerden ölen, haydudlardan ölen, polislerden ölen var. Ve bu hâdise Nevyorkun göbeğinde oluyor. Diğer bir tarafta yeraltı şimendiferi hattan çıkmış. Kurbanların sayısı hesabsız.

Böyle zincirleme gidiyor. Ve bu cinayetler, kazalar bir güne mahsus değil, her saat. İstanbulun emniyeti gözümün önünde tüttü.

İnsanı mikrobdan korumak için bizden elli sene sonrasını yaşıyan bu millet, insanın insana edeceği zararın önüne geçebilmek için elindeki teşkilât o kadar kusurlu ki, bizden elli sene evvelini yaşıyor.

Meselâ bir tüccarın işi iyi gitmektedir. Dükkânı müşteriyi tuttu. Nerde ise refaha kavuşacak. Hemen haydudlar kapıya dayanıyorlar: «Payımız!» diye. Hele vermesin! Ne dükkân kalacak, ne ticaret, ne de kendisi...

Bizim yarım asır evvel İstanbulu haraca kesen padişah bendeleri ve Onikiler, Amerikanın fraklı haydudlarının efendileridir. Her vilâyetin kendi kanunu olduğu için bir eyaletten diğerine kaçmağa muvaffak olan caniyi polis tevkif edemez. Onun için birçok cinayetler cezasız kalmaktadır.

Evvelden Amerikayı filimlere ve kitablara göre tanırdım. Filimler hakikatte gördüğümden çok başka çıktı; haydud sahneleri müstesna!

* * *

Nevyorkta umumî evler yoktur. Fakat kadın erkek sokaklarda üpüşür, kahvelerde kucaklaşır. Yolda bir kadına azıcık yan baktınız mı, polisin müdahalesine sebebiyet verirsiniz. Meselâ siz kadına bakmamışsınız da gözleriniz bir camekâna ilişmiş; derd anlatamazsınız. Sonra öyle varyeteler var ki çıpak kızlar en şeni hareketlerle raksederler. Maarif Vekilimiz mekteb kızlarımızın saçlarını permanant yapmalarını menetmişti. Burada on üç yaşındaki mekteb kızları ağızlarında sigara dans salonlarını dolaşıyorlar. Fuhuş ve kumar memnudur. Bir zamanlar içki yasağı da vardı. Buna rağmen Nevyork gizli fuhuş ve kumar şehridir. Uryan şehvet daveti, sahte ahlâk nazariyesi buraya mahsustur. Texas eyaleti dahilinde sigara içmek memnudur. Pipo değil.

Amele grev yapmakta serbesttir; fakat sokakta yürümek şartile. Olduğu yerde bir an tevakkuf edecek olursa, hemen polis yakasına yapışır. Otelde tanıdığım bir Fransızla bunları konuşuyorduk: «Bir tenakuz da ben anlatayım, dedi, bilir misiniz ki Nevyorkun yazlık eğlence plâjı olan Coney İsland'da kadın erkek çırılçıplak gezer. Sonra yanıbaşında New Jersey belediyesi mayoların uzunluğunu, kısalığını bile tayin etmiştir!»

Bu gülünc tenakuzlar ortaçağda, Avrupa memleketlerinin ademi merkeziyet sistemini hatırlatmıyor mu?

* * *

Amerika bizim için nekadar tenakuz arzediyorsa, biz de onlar için o kadar büyük bir garabetizdir.

Amerikalının nazarında Avrupalı bin senedenberi babadan kalma ufak serveti didiklemekle geçinen ortahalli bir varistir. Kazancı az olduğu için tabiî müsrif de değildir. Rizikodan ürker, blöfün manasını anlamaz, reklâmın yirminci asırdaki ehemmiyetini hâlâ kavrıyamamıştır. Biz nekadar bedbin isek Amerikalı o kadar nikbindir. Bugünün müflis tüccarı, yarının tekrar zengin adamı olabileceğine inanır. Kazancından fazla hayat sürer. Kredi ve blöf banknot ve altın kadar kıymetlidir. Napolyon İngiltere için: «Memleket değil, esnaf cemiyeti» demişti. Amerika bu söze taş çıkarttı.

Avrupanın mazisine hürmetleri vardır. Bir torunun büyükbabasına saygısı gibi... Ancak Kanunî Süleyman yahud Cromwell gibi usta cambazlara hayrandırlar. Çünkü onlar dünyaya perende attıran cür'etkârlardı. Fazla cesaret biraz da hasta ruhun becerebileceği iştir. Sar'alı İskender, kundakçı Neron, karı mizaclı Sezar; Amerika demir ve yahud petrol Kralının geçmişteki örnekleri oldukları için büyük adamlardır. Çünkü milyarder de on senede üç defa iflâs eden, dört defa milyoner olan büyük serencamperest sülâlesinden değil midir? Onu da Riziko, blöf ve talih bir nevi hükümdar yapmadı mı?

Onun için cür'et burada bir düstur değil, fakat bir kâinat görüşüdür. Büyük san'atkâr, büyük mütefennin... Evet, güzel şeyler, fakat Amerikalı doymadan hoşaf içmez. Boş vaktin bu mahsulleri, his ve duygu gibi Avrupadan gelme kokmuş bir metadır.

Amerikalı herşeyden evvel iş adamıdır.

Celâleddin EZİNE

İktısadî hareketler

Bizde bakır

Dünya maden piyasalarında ismi şimdi kuvvetle yerleşmiş olan Türk bakır madenciliği, nekadar sessiz sadasız, fakat ne muntazam bir inkişafla çalışıyor. Onda Türk madenciliğinin tevazuunun ve iddiasız çalışışının bütün hututunu bulmak mümkün... Senelerdenberi tabiatler, bin bir müşkülâtla sarp bir araziden fennin en son tekemmülâtını haiz tesisat kurarak işletilen Ergani bakır madeninin ilk istihsalâtı olan bakırın ortaya konuluşu da gene böyle sessiz sadasız, fakat madenciliğimiz için muvaffakiyetli oldu. Erganide istihsal olunan 14 tonluk standard tip, umumî bir takdirde karşılandı.

Ergani, bakır madeni üzerinde tesisat kurmak için yapılan teşebbüslerin tarihi çok eskidir. Fakat on senedenberi maden sahasında devamlı bir çalışma vardı. Ancak 1936 yılında ecnebi hissedlerin tamamen satın alınıp Eti Banka devrinden ve bu suretle tamamen Türk sermayesine intikal etmesinden sonradır ki, Erganide kısa bir zamanda tesisat ikmal edilebilmiştir. Bu suretle, senelerdenberi beklediğimiz Ergani bakırı istihsalâtımız ve ihracatımız arasında mühim mevkiini almaktadır.

Türk madenciliğinde bakır istihsalâtı işinin ayrı bir hususiyet ve üzerinde durulmağa değer bir mücadele tarihi vardır. Uzun seneler hareketsiz kalan bakır madenlerimizde iki senedenberi mütezayid bir faaliyet görülüyor. Bu hareket evvelâ Kuvarshan bakır madeninde başlamıştır. İlk faaliyet yılı olan 937 de ancak 400 ton ihracat yapabilen Kuvarshan, geçen sene 2488 ton ihracat yapmıştır. Bu miktarın ehemmiyetini tebarüz ettirmek için imtiyaz sahibi bulunan ecnebi şirketin hiçbir sene, tam istihsal yapamadığını ve nihayet madeni her sene zarar görmesinden dolayı kapatarak çekilip gittiğini söylemeliyiz. Gene bu arada son yıllarda dünya bakır piyasasının azamî müsaadesizliğini ve kararsızlığını ilâve etmek lâzımdır.

Kuvarshan, azamî faaliyetini gösterir ve Ergani ilk mahsulünü verirken bir taraftan da Artvin Vilâyetindeki Morgol bakır madenininde tesisat kurulmaktadır.

Yakın bir tarihte bu madenin de istismar edildiğini göreceğiz.

F. G.

Vapur siparişi

Yeni idare, bu işe kat'î şekil verecek

İngilterede inşası takarrür eden ikinci seri yeni 11 vapurun sipariş mukavelesi bundan yedi ay evvel yapılmış, vekâlet makamında, Denizbankın ve nihayet vekâletler teşkilâtında husule gelen değişiklikler dolayısile bu vapurların kat'î siparişi yapılamamıştı. Bu vapurların inşasını üzerine alan Suvan - Hanter firması mümessili elyevm şehrimizde bulunmaktadır. Yeni Muhabere ve Münakale Vekâleti bu işi ele almıştır. Kurulan Denizyolları Umum Müdürlüğünün ilk işlerinden birisi derhal bu siparişi kat'ileştirmek olacaktır. Bu meyanda Almanyaya sipariş edilen yeni vapurların ilk mukavele ile takarrür eden teslim tarihlerile bugünkü vaziyet üzerinde de ehemmiyetle durulmaktadır.

Karadeniz tipinden 3, Akdeniz tipinden 4, Marmara tipinden 3, Akay ve İzmir tiplerinin her birerlerinden ikişer tane olarak Alman şantiyelerine sipariş edilen 14 vapurun tesellüm tarihleri de şöyle takarrür etmişti: Akdeniz tipi birinci gemi 18 şubat, Marmara tipi birinci gemi 18 mart, Marmara tipi ikinci gemi 18 mayıs, Akdeniz tipi ikinci gemi 18 haziran, Karadeniz tipi birinci gemi 1 eylûl, Akdeniz tipi üçüncü gemi ve Marmara tipi üçüncü gemi 18 kânunuevvel 1938 de, Karadeniz tipi ikinci gemi 1 mart, Karadeniz tipi üçüncü gemi 1 haziran ve Akdeniz tipi dördüncü gemi de 1 ağustos 1939 da İstanbul limanında tesellüm edilecekti. Fakat 1939 mayısında olduğumuz halde şimdiye kadar 14 vapurdan yalnız üç Marmara ve 1 Akdeniz tipi iki Akay, iki de İzmir tipinde dokuz vapur tesellüm edilmiştir.

Tetkikler ve denemeler

Bir tefsir dolayısile

Yazan: *SAFAEDDİN KARANAKÇI*

Türkiye Büyük Millet Meclisi on mayıs tarihli toplantısında etüd kitabı olarak kullanılmak üzere Arab harflerile basılı kitabların mekteb ve kültür kurumları kütübhanelerine konulmasının 1/11/928 tarihli ve 1353 sayılı Türk harfleri kanunu hükümlerine aykırı olmadığına karar vermiştir.

Gazetelere akseden Meclis müzakere safahatına nazaran birçok hatibler tefsiri istenilen hususun lehinde ve aleyhinde sözler söylemişler ve müzakere epeyce hararetli olmuştur.

Maarif Vekilile Maarif encümeni mazbata muharririnin verdikleri izahat üzerine, etüd vasıtası olarak Arab harflerile yazılı kitabların mekteb ve kültür kurumları için satın alınmasında mahzur olmadığı kabul edilmiştir.

Vatandaş kültürünün yükseltilmesine taallûk etmesi itibarile Büyük Millet Meclisinin bu kararını pek yerinde ve pek faydalı buluyoruz.

Yalnız bu yerinde ve faydalı karar karşısında bir sual irad edebiliriz.

Mekteb ve kültür kurumları kütübhanelerine konulmasında mahzur olmıyan bu Arab harfli kitabları kim okuyacaktır?

* * *

Arab harflerinin memnuiyetine ve yeni Türk harflerinin mecburiyetine müteallik 1353 sayılı kanun, neşri tarihi olan 3/11/928 denberi mer'iyete girmiştir. Bu tarihte ilkmektebe başlıyan çocuk bugün Üniversite fakültelerinden birinin birinci sınıfında talebedir. Bu genc Üniversiteli için Arab harflerile yazılı bir etüd kitabı; hiyeroglif ve yahud hattı mıhî ile yazılı bir vesikadan farksızdır. Ayni netice lise ve ortamekteblerdeki talebemiz için de variddir. Bu itibarla Maarif Vekâleti bütçesinden para sarfile alınıp etüd vasıtası olarak mekteb ve kültür kurumları kütübhanelerine konulacak kitablardan talebemizin büyük bir kısmı asla birşey istifade edemiyecektir. Çünkü yukarıda işaret ettiğimiz gibi genclerimiz bu yazıların tamamile yabancısıdırlar.

Bir fikri burada münakaşa edebiliriz. Arab harflerile yazılı kitablar bizim için birer etüd vasıtası olabilirler mi?..

Tatbikî ilimler için, hiç düşünmeden hayır diyebiliriz. Bir gencin iyi bir doktor, iyi bir mühendis olabilmesi için Arab harfli kitablardan istiane ve istifade etmesi mevzuu bahsolamaz. Zira bunlar, tecrübe ile öğrenilecek müspet ilimlerdir.

Ya tarih, edebiyat; hukuk, dil ve saire gibi cemiyetin tarihi, temayüllerile alâkadar olanlar?...

Tarih, edebiyat, hukuk, dil hiç şüphesiz, ki herşeyden evvel cemiyetin tarihile ve kültürile; temayüllerile yakından ve çok mahrem bir surette alâkadardır. İyi bir tarihçi olabilmek için hocanın lisedeki, profesörün Üniversitedeki takrir ve kitabı kâfi değildir. Talebenin herşeyden evvel eski metinlere ve hatta el yazısı membalara müracaat etmesi lâzımdır.

Yeni Türk harflerinin kabul edildiği 928 senesinde ilkmektebin birinci sınıfında olan bir çocuğu ele alarak bu gencin bugün Edebiyat Fakültesinde Osmanlı tarihi yaptığını tasavvur edelim. Akademik bilgilerle mücehhez olması lâzım gelen bu gencin Peçevi Tarihini, Naimî Tarihini okuması, Evliya Çelebi ile Hoca Sadeddin Efendiyi bilmesi elzem değil midir?

Biz bu metin ve membaları ona yeni harflerle verebiliyor muyuz?..

Hayır!..

O halde ne yapsın, Osmanlı tarihini yabancı dil öğrenip Hammer'den, Yorga'dan ve yahud Lavalée'den mi okusun?..

Bu mülâhaza bir hukukçu ve bir maliyeci için velhasıl bütün diğer nazari ilimler için de variddir.

Türkiyede mülkiyet nehcini veya maliye ve vergi sistemlerini tetkik etmek istiyen bir gencin, Süleyman Sudinin Defteri Muktesidini, İbrahim Haleblinin Mültekasını, Abdurrahman Vefiğin Tekâlüf Kavaidini okuması elzem değil midir?

Biz bu membaları ona yeni harflerle verebilir miyiz?

Hayır!..

O halde ne yapsın?. Bugünkü Türk iktısad müesseselerinin geçirdiği istihaleyi öğrenmek için, yabancı bir dili belleyip Morawitz'in *Les finances de la Turquie*, D'Ohsson'un *Tableau Gènèral de l'empire Ottoman* adlı kitablarını mı okusun?

Görülüyor, ki ilim yapmak için Arab harflerile yazılı kitabları kütübhanelerimize koymak kâfi değildir. Gencierimize onlardan istifade etmek yolunu da öğretmekliğimiz lâzımdır.

Bu hususta liselerin ikinci devre son sınıflarile Edebiyat Fakültesinde haftada birkaç saat eski yazı tedris edilmesi düşünülebilir..

Böyle bir hareketin Türk inkılâbının karakteristik bir vasfı olan dinamizmle kabili telif olup olmadığını düşünenler ve hatta böyle bir mülâhazanın bile irticai mahiyette olduğunu ileri sürenler olabilir. Vaziyeti tamamile afakî ve soğukkanlı olarak münakaşa edelim.

Bugünkü Türk genclerinin yarısı inkılâbda doğmuş; yarısı da gözlerini inkılâbda açmışlardır. İnsiyakları ve şuurlarile inkılâb içinde büyüyen ve bugünkü rejimden başka rejim tanımıyan Türk gencinin yapacağı ilimlerde metinleri okuyabilmek için eski yazıları öğrenmesi, Alman veya Fransız milliyetperverlerinin Paris ve yahud Berlindeki palografi müesseselerinde Arab harfi veya Çin yazısı öğrenmesinden farksızdır.

Yaşlılara gelince, biz esasen Arab harflerini biliyoruz.. Lâtin harflerini kabul eden bazı memleketlerde uzun müddet; Kirilit ve Staroslavyonski harfleri lise ve cimnazlarda okutulmuştur.

SAFAEDDİN KARANAKÇI

Profesör Pikar

Belçikalı âlim, deniz dibi istikşafı için şeffaf kürre hazırlıyor

Belçikalı profesör Pikar, deniz dibinde yapacağı istikşaflar için hazırladığı küreyi değiştirmeğe ve çelik yerine, şeffaf bir madde kullanmağa karar vermiştir. Profesör Pikar, çelik kürenin dış kısmına, camdan daha sağlam ve uzvî bir maddeden yapılmış ampuller takmağı ve denizin dibini bu ampullerin çok kuvvetli ışığı sayesinde görmeği tasarlamıştır. Şimdi, çelik kürenin lombozlarile iktifa etmiyerek, ampullerin imalinde kullanacağı o şeffaf maddeyi, doğrudan doğruya küreye tatbik etmeğe karar vermiştir. Bu sayede, profesör, denizin dibini daha etraflı bir şekilde görebilecektir.

Profesör Pikar, şeffaf maddenin imalinde bunu terkib eden maddelerin cinsine aid esrarı kimseye ifşa etmemektedir.

Ruzvelte çok benzeyen gazeteci!

Amerika Cumhur Reisi Roosevelt'in oğlu James Roosevelt, son günlerde Parise yaptığı bir seyahatte, meşhur tiyatro müellifi, senaryocu ve gazeteci Pierre Lestringuez'le tanışmış ve müellifin, M. Roosevelt'e fevkalâde benzediğini görerek hayretler içinde kalmıştı. Paristen ayrılacağı gün, ikisi birlikte Pariste kısa bir otomobil gezintisi yapmışlar ve Roosevelt'in oğlunu tanıyanlar, yanında Roosevelt'e çok benziyen Lestringuez'i görünce, bizzat Amerika Cumhur Reisinin Parise geldiğini zannederek epey heyecanlanmışlardır.

Resmimizde, James Roosevelt'i, Amerika Cumhur Reisinin eşile otomobilde görüyorsunuz.

İLİM KÖŞESİ — İHTİRALAR KEŞİFLER

Evlerin teshini

Evlerin veya odaların ısıtılması için kömür, havagazi ve elektrik ocaklarından birinin intihabı üzerinde muhtelif fikirler yürütülmektedir. Evlerin teshin meselesine giren amilleri hesaba katmadıkça doğru bir neticeye varmak imkânsızdır. Bu amiller de şunlardır: (1) Mahrukatın izafi kıymetleri; (2) Şömine, soba, gaz sobası ve elektrik ocağının ısıtma tarzları; (3) İnsan vücudünün bunlara karşı reaksiyonu. Bu yazımda bu amillerden yanız birincisi üzerinde mütalea yürütece-ğiz.

Bu mühim mesele üzerinde muhtelif araştırmalar yapılmaktadır. İngiltere millî röşerş dairesinin teshin şubesinin hacmi 60 metre mikâbı olan vasat cesametteki bir odada yaptığı röşerşlerle bulduğu neticeleri veriyorum. Rakamlar İstanbul fiat veya ücretleridir.

İzafi masraf	*Mahrukat fiatı*	*Teshin vasıtası*
1	Tonu 15 lira	Kömür
5	Metre mikâbı 7 kr.	Havagazi
15	Kilovat saati 15 kr.	Elektrik ocağı
10	» 10 kr.	» »
0.5	Tonu 20 lira	Kalorifer (kok)
0.7	» »	(gece, gündüz)

Bu hesabları yaparken muhtelif ısıtma vasıtalarının randımanları gözönünde tutulmuştur. Gerçi elektrik ocakları (radyatörleri) elektrik enerjisini yüzde yüz hararete kalbedebilirse de eletriğin pahalı olmasından dolayı en başta o gelir. Buna mukabil kömürle teshin hepsinden ucuza geliyor. Kömür ocaklarının (şömine veya sobaların) bir rakibi varsa o da kaloriferdir. Kokkömürü yakan kaloriferin masrafı sobanın yarısı, gündüz ve gece yakılırsa, onda yedisi kadardır. Fakat buna mukabil kalorifer tesisatı pahalı olduğu gibi kaloriferli evde her taraf ısıtılmaktadır. Gerçi anahtarları çevirmekle istenilen yerler ısıtılırsa da gene hararetin bir kısmı zayi olur. İkinci ve üçüncü amillere başka yazıda temas edeceğim.

Prf. SALİH MURAT

İnönü vapurunda çıkan yangın

Dün birçok şahidler dinlendi

«İnönü» vapuru bundan bir müddet evvel Bodrum limanı önünde iken, iki numaralı ambardan yangın çıkmış, ambardaki eşya yandıktan sonra ateş söndürülmüştü. Bu işten dolayı geminin süvarisi Osman, ikinci kaptanı Süreyya, mülâzim kaptan Şevket, ambarcı Esad aleyhlerine tedbirsizlik ve dikkatsizlikle yangına sebeb olmak davası açılmıştı. Muhakemeleri, Bodrum Asliye ceza mahkemesindedir. Dün sabah ve öğleden sonra İstanbul Asliye birinci ceza mahkemesinde, bu yangın davasının yirmi sekiz şahidinden bir kısmı istinabe yolile dinlenildi. Şahidlerden şimdi «Mersin» vapuruna geçmiş bulunan ambarcı Mustafa Memati, yangını şöyle anlattı:

— Ben o zaman «İnönü» nde ambarcı idim. Yük boşaltma sırasında, ambarda ki eşya tutuştu. Sebebini bilmem. Ambar kapakları indirildi, yangın iki gün sürdü ve ondan sonra ateş söndü. Bu işten muhakeme edilenler, yangının söndürülebilmesi için ellerinden geleni yaptılar. Mahkemece dinlenilen vapurun yolcu ve tayfalarından muhtelif şahidler, aşağı yukarı bu şekilde ifade vermişlerdir. İstinabe dosyası, Bodrum Asliye ceza mahkemesine yollanmıştır.

1 DAKİKADA NELER OLUYOR?

Siz bu satırları okuyup bitirdiğiniz anda:

Almanlar otuz altı kilo sun'i kauçuk imal etmişlerdir.

İnsanların yetiştirdiği toprak mahsullerinin onda birini böcekler yemiştir.

Hindistanda altı bin dört yüz metre pamuklu dokunmuştur.

Seyyarelerin en büyüğü olan müşteri mihveri etrafında yüz yetmiş kilometre mesafeye muadil devir yapmış, yani dünyadan beş defa daha sür'atle dönmüştür.

Nevyork ahalisi üç milyon litre su sarfetmiştir.

Kollarınızda ve ellerinizde sekiz milyon mikrob dolaşmıştır.

Yeni icad edilen bir yoğurt makinesinin, sütü çalkalamağa mahsus tertibatı, yirmi bir bin altı yüz ihtizaz yapmıştır.

DUYDUNUZMU?

Devlet kuşu

Fransa şehirlerinden birinde, müzayede salonunda, bir fabrika ustabaşısının eşyası mezad edilirken, memurlardan birinin eline, eski bir kadın perukası geçmiş. Murdar, yağlı, keçe gibi bir peruka. Evirip çevirmiş, alay olsun diye başına geçirip, salına salına dolaşmış ve bir aralık, perukanın içinden pıtır pıtır bir şeyler döküldüğünü görmüş.

Perukayı tersine çevirip bakınca bir de ne görsün? Dikişlerinin arası para dolu değil mi? Kâğıd para ve madenî para olmak şartile tam 19,300 Fransız frangı. Yani, bizim para ile takriben altı yüz lira.

Mezad memurları, hayretler içinde. Bu perukanın etrafını sararlarken, müzayedeyi yaptıran tellâl da, ötedeki eşya arasında bir teneke kutu, kutunun içinde de 3000 frank para bulmuş.

Ellerini dokundurdukları yerde para bulan müzayede memurları, bu uğurlu eşya hakkında ne düşünmüşler bilmem. Bana kalırsa, peruka, bir aralık devlet kuşuna teşehhüd miktarı yuva vazifesi görmüşe benziyor.

Elektrikli eldiven

Amerikalılar, Gangster'lerle nasıl başa çıkacaklarını şaşırdılar. Ne, halk düşmanı yaftası yapıştırıp üstüne 1, 2 diye numara koymak, ne seyyar mitralyöz, ne elektrik sandalyesi, bunların hakkından gelemiyor.

Şimdi, bu azılı halk düşmanlarını susta durduracak tedbirler meyanında, fennin yardımına baş vuran Amerikalılar, yeni bir usul icad ettiler. Elektrikli eldiven.

Nevyark zabıtası, elektrikli eldivenin tecrübesini yapmakla meşgul.

Eldiven, portatif bir koropille işliyor ve en tehlikeli haydudları, en tehlikesiz şekilde, olduğu yerde kaskatı durduracak bir nevi kelepçe vazifesi görüyor.

Fikir çok güzel amma, nasıl tatbik edileceğini pek kestiremedim. Hangi haydud, polise, kuzu kuzu bileğini uzatır da elektrikli eldiveni gönül rızasile giyer? Külâh değil ki sureti haktan görünüp giydiresin!

Sarhoş maymun!

Tayfaları taklid ederek kendinden geçen hayvan koca vapuru altüst etti

Dunkerque'ten, Hamburg hayvanat bahçesine gönderilmek üzere İngo isimli Alman vapuruna bindirilen bir maymun, bütün gemi mürettebatını telâşa düşüren ve gemînin hareketini durduran bir iş yapmıştır.

İngo vapuru harekete hazırlandığı sırada maymunun kafesini boş gören tayfalar, geminin bütün köşe bucağını araştırdıkları halde maymunu göremeyince zabıtaya haber vermişler ve rıhtım amelesinin yardımile, şehirde araştırma yapmağa başlamışlardır. Bir saatten fazla süren araştırma neticesinde, maymun, rıhtımda duran şarab fıçıları arasında, sızmış bir vaziyette bulunmuştur. Maymunun, geminin hareketinden çok evvel denize atlayıp karaya çıktığı, tayfaları teklid ederek, nasılsa elineçeçirdiği bir konserve kutusunu kadeh diye kullanarak alabildiğine şarab içip kendinden geçtiği anlaşılmıştır.

Maymunu dört kişi taşıyıp gemiye götürmeğe mecbur olmuştur.

SPOR

Edirne - İstanbul bisiklet yarışı

Müsabıklar sıhhî muayeneye çağrılıyor

Beden terbiyesi genel direktörlüğü bisiklet federasyonundan:

21 mayıs pazar günü sabah saat 6 da Çorluda başlıyarak Küçükçekmecede nihayet bulacak motosiklet yarışına iştirak edecek motosikletliler aşağıdaki numara sırasına göre beşer dakika fasıla ile start yapacaklardır.

1 — Arman Makastar.
2 — Cevdet Öğenal.
3 — Süleyman Motör.
4 — Visem Tutuoğlu.
5 — Taceddin Baştürkmen.

Bu yarışa iştirak edecek motosikletliler 20 mayıs cumartesi günü saat 15 te Çorluya hareket etmek üzere Topkapı - da Edirneden gelecek bisikletçilerin final yapacağı yerde bulunmaları lüzumu bildirilir.

Edirne - İstanbul bisiklet yarışı

Beden terbiyesi genel direktörlüğü bisiklet federasyonundan:

İstanbul - Edirne, Edirne - İstanbul gidip gelme bisiklet yarışına iştirak edecek bisikletçilerin sıhhî muayeneleri yapılmak ve koşu hakkında bugün saat 15 te Beden Terbiyesi İstanbul bölgesine müracaatleri lüzumu bildirilir.

Sıhhî muayenelerini yaptırmıyan bisikletçiler yarışa kabul edilmiyecekler dir.

Matbuat takımının yarın yapacağı maç

Matbuat takımı yarın Şeref stadında Beşiktaş tekaüdlerile karşılaşacaktır. Bundan iki ay kadar evvel iki takım arasında yapılan müsabakayı Matbuat takımı 3 - 1 kazanmıştı. Bu defaki karşılaşma, o maçın revanşı mahiyetindedir.

19 mayıs spor şenlikleri münasebetile yapılacak maça saat tam 13 te başlanacaktır.

Beşiktaşlıların, bu defa gayet iyi hazırlandıkları ve hakikaten intikam almağa azmettikleri söylenmektedir.

Matbuat takımı kaptanlığından:

19 mayıs cuma günü Şeref stadında Beşiktaş tekaüdlerile saat 13 te bir maç yapılacaktır. Arkadaşların futbol lezımlarile beraber saat 12 de Şeref stadında bulunmaları rica olunur.

Beşiktaş stadında yapılacak merasim

1 — Saat 12 de Şehir bandosu refakatile İstiklâl marşı ve sporcular geçid resmi.

2 — Saat 13 te Matbuat takımile Beşiktaş spor kulübü emeklileri arasında futbol maçı.

Saat 15 te Beşiktaş bölgesi spor kulübleri arasında muhtelif atletizm müsabakaları.

4 — Beşiktaş futbol takımile Boğaziçi ve Arnavudköy spor kulübleri muhtelitleri arasında futbol maçı.

Fransa kupasını Racing kazandı

Fransa kupasında finale kalmış olan Paris Racing kulübile, Lille takımı pazar günü karşılaşmışlardır. Maçı, Reisicumhurun da hazır bulunduğu 60 bin kişilik bir kalabalık seyretmiştir. Bu maçta fevkalâde bir oyun oynıyan Racing'liler, rakiblerini 3 - 1 mağlûb ederek Fransa kupasını kazanmışlardır.

Pera - Şişli gene karşılaşıyor

Bu maçın hasılâtı fakir çocuklara verilecek

Pera - Şişli takımları, Taksim nahiyesi Çocuk Esirgeme kurumu menfaatine 28 mayıs pazar günü öğleden evvel Taksim stadyomunda bir maç yapacaklardır.

Bu iki takım bu sene üç defa karşılaşmışlardır. Birinde Pera, birinde Şişli kazanmış, bir maç da beraberlikle neticelenmiştir. Büyük bir alâka ve merakla takib edilen bu iki ezelî rakibin Taksim Çocuk Esirgeme kurumu menfaatine yapacakları bu dördüncü karşılaşma ayni zamanda revanş mahiyetini de arzetmektedir.

İzmitte spor faaliyeti

İzmit, (Hususî muhabirimizden) — Bundan bir sene evvel İzmitin meşhur Akyeşilsporile İdmanyurdu birleşerek İzmitgücü ismini almışlardı. Her iki kulübün en seçgin ve faal sporcularının Kâğıdspora geçmeleri üzerine, eleman bulmakta müşkülâta uğrayan bu kulübleri birleştirmek zarurî olmuştu. İzmitin sporcu genclerinin hemen ekserisi Kâğıdsporda vazife sahibidir. Ve İzmit Gücünün karşısında Kâğıdspor gibi sporcu ve spor malzemesi bakımından çok zengin bir tesekkül vardır.

Saha yapılacak

Matbuat takımının şehrimize gelmesi teahhüre uğramıştır. Zira, stadyomun ânî olarak münakasaya konulması ve hemen inşasına başlanmak üzere hazırlıklar yapılması, bunu zarurî kılmıştır. Şehrimizde inşa edilecek stadyom, Yansen plânında gösterilen şekilde olacaktır. Stadyom 3 ay zarfında ikmal edilerek bölge başkanlığına teslim edilmiş olacaktır. Stadyomda ilk maçı Matbuat takımile İzmit mütekaidleri yapacaktır. Buna şimdiden karar verilmiştir. Stadyomun inşasını, İzmit gencliği derin bir minnet ve sevincle karşılamıştır. İzmit stadyomunun ikmalinden sonra Adapazarı stadyomu da yapılacaktır.

Güreş müsabakaları

Burada yapılan güreşler çok heyecanlı oldu. Adapazar, Gölcük ve İzmitin iştirak ettiği Grekoromen güreşlerinde İzmitgücü büyük bir muvaffakiyet kazandı. 52 kiloda Sezai Tüysüz, 61 kiloda Niyazi Yıldız, 66 kiloda Beslen Kınbay, 72 kiloda Servet Meriç, 79 kiloda Enver Yener, 87 kiloda Osman rakiblerini yendiler. Güreşçilerimiz yakında Ankaraya giderek Türkiye birincilik müsabakalarına iştirak edeceklerdir.

Bursada lik maçları

Bursa (Hususî) — Bu hafta Atatürk stadyomunda lik maçlarının ikinci devresine devam edildi. Bursagücü ile Muradiye Gencler Birliği maçını ikiye karşı üç sayı ile Bursagücü kazandı.

Akınsporla Acar İdman Yurdu arasında yapılan maçı da sıfıra karşı iki sayı ile Acarlılar kazandılar.

Fener stadında yapılacak ıslahat

Fenerbahçe stadının esaslı surette ıslahı için Beden Terbiyesi umum müdürlüğünce yapılan yardım üzerine inşaata derhal başlanmasına karar verilmiştir. Stadın ihata duvarlarının inşasına 22 mayısta başlıyacak 45 iş günü zarfında bitirilmiş olacaktır. Sahada yapılacak tel muhafazasının ön kısmı da 9 haziran kadar bitirilecektir.

İran semalarında kurban verdiğimiz hava kahramanları

Şehid tayyarecilerimizin cesedleri memleketimize naklediliyor

Tahran (Hususî muhabirimizden)

«Saatlerce çetin bir mücadeleden sonra pilot, arkadaki subaylara dönerek:

— Benzin bitti, diyor, tehlike muhakkaktır.. Siz paraşütle atlıyarak kendinizi kurtarınız!

— Ya, sen?

— Ben, son nefesime kadar vazifemden ayrılamam..

... İşte, o büyük asker (Atatürk) ün, Türk gencliğine telkin etmiş olduğu vazife ve fedakârlık hissi, ki bizler ona medyunuz..»

Journal de Tehran gazetesi 3 mayıs tarihli nüshasında, İran semalarında fırtınaya tutulup parçalanan tayyarecilerimiz hakkında böyle yazıyor.

Göğüslerini ve çelik kanadlarını bu kardeş diyarında coşkun bir sevincle doldurarak memleketlerine dönmek üzere bulunan Türk havacılarından Sıddık ve Fethinin Erdebil civarında uğradıkları hazin akıbet, İranda, bilhassa Tahranda derin bir tesssür uyandırmıştır. Hıyabanı Sipehteki büyük (Mecd) camisinde bu müessif hâdise münasebetile tertib edilen dinî âyine heyeti vüzera reisi Akay Mahmud Cem, İran Millet Meclisi Reisi Akay İsfendiyari, İran Hariciye Veziri Akay A'lem, Harbiye Müsteşarı, diğer vezirler, meb'uslar, yüksek İran mehafili ve halk derin bir matem havası içinde iştirak ediyorlardı. Herkesin yüzünde bu umulmaz hâdisenin acı matem izleri okunuyordu. Derin bir sükût içinde camiyi dolduranlar bu ölülerin hazin akıbetine içten ağlıyorlardı. Bu matem meclisi, her türlü resmî cemilekârlık çerçevesinden çıkmış, İran halkının Türkiyeli kardeşlerine karşı besledikleri samimî duygunun ve kalbî alâkanın bir örneği, riyasız bir kardeşlik yas ve matem manzarası arzediyordu. Meşhur vâizlerden Akay Şemseddinin duasile meclis hitama erdi. Herkes aziz ölülerin, istirahati ruhu için dua ederek derin teessür içinde camiden ayrıldı.

Tayyarecilerin cenazeleri Tebrize nakledilerek tahnit edilmiş ve büyük bir merasim yapılarak bütün Tebriz halkı ve bir fırka asker iştirak etmiştir. Genazeler Türkiyeye nakledilmek üzere yola çıkarılmıştır.

Hâdise nasıl olmuş?

Hâdiseden bir gün evvel uçuşa hazırlanan Türk tayyareleri, hava raporlarının müsaid olmaması yüzünden uçuşlarını tehir etmişlerdi. Ertesi gün havanın fenalığı ayni vaziyette devam ederken filo kumandanının ısrarile kimseye veda etmeden yola çıkılmış, ayni günde Tahranda bulunan İngiliz, İtalyan, Alman, Japon tayyareleri havadaki kasırga yüzünden uçamamışlardı. Türk tayyareleri havalandıktan sonra ikisi (Erdebil) civarında saatlerce fırtına ve kasırga ile mücadele ederek hazin akıbete uğramışlardır.

Birisi Nemin civarında salimen yere inmeğe muvaffak olmuş, ikisi Tebrizde yere inmiş, birisi Tebrizden elli kilometre ileriye uçtuktan sonra geriye, Tahrana dönmeğe mecbur olmuştur. Yalnız kumandanın bindiği tayyare -filoyu kaybettikten sonra- Diyarbakıra varabilmiştir.

Her sayısı en meşhur muharrirlerin en güzel yazılarile çıkan

YENİ MECMUA

Yarın çıkacak olan üçüncü sayısile Türkiyenin en nefis haftalık mecmuası olduğunu isbat etmiş oluyor

Bu sayıda:

Peyami Safa — Turhan Tan — Necib Fazıl — Hakkı Süha — Ömer Rıza — (Vâ-Nû) — Mahmud Yesari — Salâhaddin Güngör — Necdet Rüştü — Eşref Şefik — Ahmed Hidayet — Meziyet Çürüksulu'nun en güzel yazılarını bulacaksınız.

İstanbul Valisi ve Belediye Reisi

LUTFİ KIRDAR'ın

Bilhassa YENİ MECMUA için verdiği çok mühim bir mülâkatı da Yeni Mecmuanın yarınki sayısında bulacaksınız.

36 Sahife 10 Kuruş

Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı

İstanbul Satınalma Komisyonundan:

1 — 24 tane 32 × 6 ve 20 tane 600 × 20 eb'adında iç ve dış lâstiğin 22/5/939 pazartesi günü saat 16 da kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır.
2 — Tahminî tutarı 3900 lira ilk teminatı 293 liradır.
3 — Şartname ve evsafı Komisyondadır. Görülebilir.
4 — İsteklilerin o gün eksiltme saatinden bir saat evveline kadar 2490 sayılı kanunun tarifi veçhile hazırlıyacakları teklif mektublarını Galatada eski İthalât Gümrüğü binasındaki Komisyona vermeleri. (3048)

Taşrada Olanlara Büyük Fırsat

Beklenilen çift zemberek RADYOFON marka gramofonlar geldi. Bir kurmada üç şarkı çalarlar, müstesna sesleri olup fiatları 35 liradır. Plâkların fiatları ise 130 kuruştur. Posta parası alınmadan ödemeli gönderilir. Siparişlere beş lira kaparo ilâvesi rica olunur.

NİHAD IŞIK

Sirkeci No. 37 P. K. 346 İstanbul

Hakikaten Femil ve Çağı

Kadınları Rahim hastalığından koruyan Sıhhî ve en birinci âdet bezleridir.

En ince elbisenizin altında görünmez, vücude bütün serbestisini verir.

Toptan satış deposu istanbul
İş Bankası arkası Rehavancılar sokak Can Laboratuvarı
Telefon : 21939

Tefrika No. 56

DÜNYA BÖYLEDİR İŞTE...

KEMAL RAGIB

— Bir de karınızı boşayıp yeniden evlenmeyi düşünüyorsunuz!.

— İstediğim kızı alacak olsam kanadlanır da uçarım bile...

Sonra, birdenbire durdu; saatine bakıyormuş gibi yaptı:

— Oo, dedi, benimki durmuş. Hâlâ beşe çeyrek var.

Muallâ kendi saatine yeniden baktı:

— Altı buçuk...

— Senini doğru olacak. Eyvahlar olsun, öyle ise!...

— Ne oldu?.

— Vapuru kaçırdık, demektir.

— Hangi vapuru?. Birçok vapur var, diyordunuz.

— Son vapura da yetişemeyiz.

— Yetişemez miyiz?. Ne söylüyorsunuz, Allahınızı seversenız?.

— Yetişemeyiz.

— Neden?

— Son vapur, yediye on kala.. Yirmi dakikada buradan iskeleye gidilir mi?.

— Bir yanlışlık olacak. Ortalık, daha aydınlık. Güneşin batmasına, belki bir saatten çok var. Son vapur, bu kadar erkenden kalkar mı?

— Tarifeyi yaparken sana danışsalardı, belki bu kadar erken kaldırmazlardı ama...

— Üstelik alay da ediyorsunuz öyle mi?. Ne yapacağız şimdi?.

— Kalacak yer mi yok?. Bu geceyi otelde geçiririz.

— En sonunda bana bunu da yaptınız, değil mi?. Hem de bile bile, inadınıza!...

— Bile bile yapar mıyım hiç?.. Saatim durmuş, işte...

— Nasıl durmuş, orasını Allah bilir, artık. Ne yaparım ben şimdi?. Nedir bu başıma gelenler?.

— Neden üzülüyorsun sanki?. Annen merak eder, diye mi?. Bizim eve telefon ederiz. Oradan birisini gönderirler. Annene haber verir.

— Zavallı kadın, büsbütün aklını oynatsın, diye mi?... Bu kızın Adada ne işi vardı, diye düşünmez mi?. Yarın bana sormaz mı?. Nasıl bakarım ben onun yüzüne?. Ne söylerim?. Nasıl inandırırım?.

— Benimle beraber olduğunu anlayınca yatışır, elbet.

— Eğleniyor musunuz? Asıl o zaman, yüzüme bile bakmaz.

— Neden?. Hele yarın, öbür gün göğ sümüzü gere gere, yanyana herkesin yanına çıkacak olduktan sonra?.

— Biz mi?. Allah göstermesin, ölürüm de size varmam. Hep bunun için, inadınıza yaptınız değil mi?...

— İnadıma yapmadım; oldu bir kere... Ucunda ölüm yok ya...

— Ölümden de acı!.. Benim için en büyük leke...

Genc kız, bunu söylerken, bir yandan da büsbütün koşmaya başlamıştı. Kimbilir, belki yolda bir araba bulunur, böylelikle vapura da yetişirdi. Bu gece burada kalmayı bir türlü aklı almıyordu.

Çok geçmeden dizleri burkuldu, göğsü tıkandı. Sabahtanberi bir türlü sonu gelmiyen üzüntüler, onu kırmış geçirmişti. Hemen oraya yuvarlanacak gibi oldu. Artık üç beş adım yürüyor, sonra yeniden koşuyor, soluğu kesildikçe gene yavaşlıyor, yürümeğe başlıyor; kendini biraz toplayınca yeni baştan koşuyordu.

Tur yollarının birleştiği köşede, karşısına ilk çıkan adama saati sordu. Kendi saatinin doğru olduğunu anladı. Muhtarın dediği gibi son vapur, yediye on kala ise, artık yetişilemezdi. Bir aralık, bayır aşağı koşarken, Heybeliye doğru giden bir vapur gördü. Son vapur mutlaka bu olacaktı. Düşüp bayılmamak için, kendini güç tuttu. Büsbütün kesilmiş, güçlükle yürüyebiliyordu. Nizam köprüsünü geçerken, arkadan doğru bir araba sesi duydu. Başını çevirdi. Muhtar, nereden bulmuşsa bulmuş, bir arabaya atlamış, geliyordu. Muallânın yanına yaklaşınca arabayı durdurdu. O da bindi.

Muhtar, genc kızı yatıştırmak için bir kaç söz söyliyecek oldu. Muallâ, arabanın içinde bir köşeye büzülmüş, dişlerinin arasından:

— Susunuz, rica ederim, diye başını çevirdi. Yapacağınızı yaptınız, daha da söylüyorsunuz. Günün birinde sizden böyle bir kötülük göreceğimi bilseydim, aç kalırdım, gene sizin kapınızda çalışmazdım.

Otelin önüne gelince araba durdu. Muallâ, kimseye görünmek istemiyordu. Arabacıya:

— Kuzum, içeriden benim şapkamı isteyiver.

Diye seslendi.

— Şapanı alıp da ne yapacaksın, burada inecek olduktan sonra?,

— Ben iskeleye gideceğim.

— İskelede ne var? Saat yediyi geçti. Vapur yok.

— Bir sandalla karşıya geçerim. Oradan da, elbet, İstanbula gitmek için bir yol bulunur.

— Sabahleyin lodos vardı, unuttun mu?. Rüzgâra bakılırsa büsbütün artmış olacak. Sandalla karşıya geçilir mi?

— Siz korkuyorsanız burada kalırsınız, ben gideceğim.

— Hem böyle saçın başın darmadağınık, yüzün gözün morarmış, herkesin karşısına nasıl çıkarsın?. Görenler ne der?.

— Ne derlerse desinler. Hiç kimseyi düşünemem, artık.

Muhtar, genc kızın kolundan sımsıkı yakaladı. Hemen hemen zorla onu arabadan indirdi:

— Şuraya gidelim. Biraz elini yüzünü yıka, saçlarını tara, şapkanı da alalım. Sonra çıkarsın.

Muallâ, artık karşı duramadı. İster istemez indi. Otele girdiler. Şapkasını almak için, demin yemek yedikleri odaya doğru yürüyecek oldu.

Otelci:

— Hepsini yukarıya götürdük, diyordu. Denize karşı en güzel odamızı hazırladım.

Muallâ, başını çevirdi; acı acı, Muhtarın yüzüne baktı. Demek ki, bu da bir düzendi. Hepsi ona göre, daha önceden yapılmış, yakıştırılmıştı.

Muhtar, onu yatıştırmak için, otelciye döndü:

— Vapuru kaçırdık, dedi, ne yapalım bilmem ki... Acaba bir çare bulamaz mıyız?.

Herif güldü:

— Ne çare bulunacak?. Istanbuldan bir motör çağırmaya kalksanız, bu havada onlar da gelmez. Zaten, bu kadar geç kaldığınızı görünce, ben odanızı hazırlattım.

(Arkası var)

Siyaset etrafında

Süveyşin öteki ucu : Aden - Şeyh Said - Perim

Şimdi yalnız İmam Yahyanın işine yarayan Bab-el-Mendeb sahilleri yakında beynelmilel bir mesele olacak

Yazan : H. Bilecen

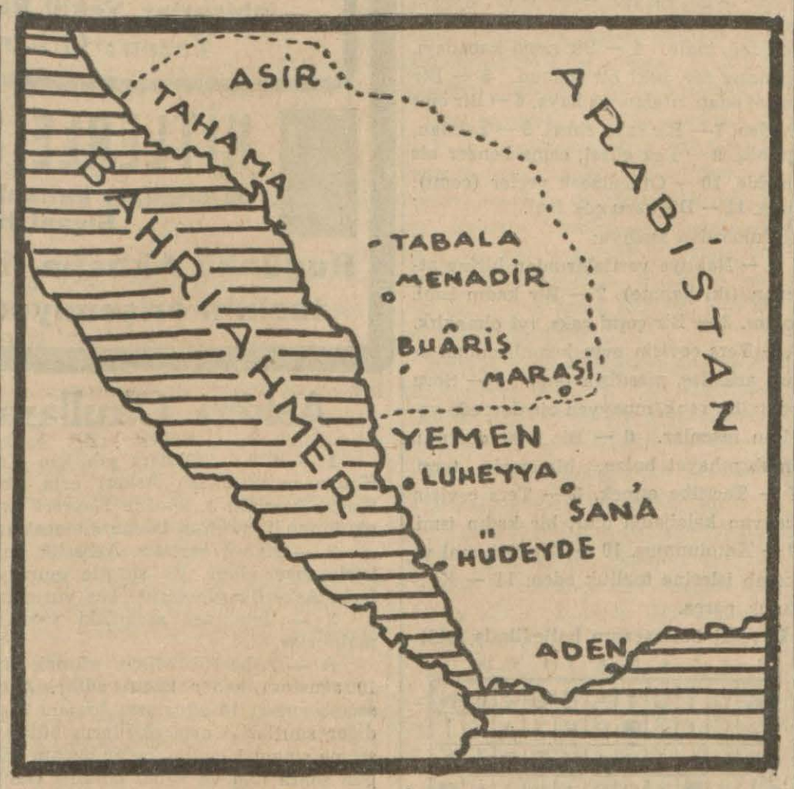

Günlerde bir gün, fakat bundan çok zaman evvelki bir gün, tam bir asır evvel, cenubî Arabistan sahillerinin derinliklerini ölçmeğe memur bir İngiliz gemisinin kaptanı, bugün dünyanın büyük deniz üslerinden biri olarak tanınmış bulunan Aden limanına uğradı. Gemi kumandanı, bu limanın tabiî kıymetini anlamakta güçlük çekmiyecek ve onun, bir gün İngiltere için büyük hizmetler ifa edebileceğini kolay takdir edecek insanlardan biri idi. İki büyük kaya parçasından müteşekkil iki adacıkla her bakımdan mahfuz olan bu limanı, güzelce tetkik etikten sonra, gemi kumandanı İngiliz hükûmetine uzun bir rapor verdi. Bu raporda, İngilterenin bir kolayını bulup Aden limanına yerleşmesi lüzumunu etrafile anlatıyordu. İngiliz hükûmeti raporu tetkik etti, iyi anladı ve kararını verdi.

O tarihlerde Osmanlı imparatorluğu artık, yalnız öyle her tarafı titreten bir imparatorluk olmaktan sade çıkmış değil, belki de uzaklaşmıştı. O zamandan bir asır evvele gelinciye kadar Arabistan yarımadasının her tarafında her kabile, her emir, Osmanlı hükümdarlarına tâbi oldukları halde cenubî Arabistan emirleri kendilerini birer birer müstakil emir ilân etmişlerdi. Meselâ Lahe sultanı da bunlardandı. Bu sultanın emri altında bulunan Abdalî isminde bir kabilenin reisi o tarihlerde, yani 1834 te, Adenin sahibi ve hâkimi bulunuyordu. İngiliz hükûmeti, raporu alır almaz harekete geçmiş olduğu için, derhal Lahe sultanına müracaat etti. O zaman için pek büyük olan bir para teklif etti: 8000 dolar!

Pazarlık, konuşma, müzakere uzun sürdü; arada bir de çarpışmaya ihtiyaç oldu; nihayet, beş senelik bir gayretten sonra, 1839 da İngiltere Adene yerleşmiş ve dört uzak denizlere doğru yapacağı deniz seferleri için bir iskele haline getirmek üzere tahkimat ve tesisata başlamıştı.

Aden tahkim edildi; bir taraftan Babıali, bir taraftan da cenubî Yemenin hakimile anlaşarak İngiltere Adenle etrafındaki küçük bir araziyi kendisine bağladı ve idaresini de Hindistan umumî valiliğine bıraktı. Babıali ile akdetiği son itilâf 1911 dedir. Bu itilâftan sonra Aden ve Adenin dahilî arazisi doğrudan doğruya İngilterenin malikânesi olmuştu. Bab-el-Mendeb boğazından 170 kilometre şarkta bulunan Aden, bilâhare ehemmiyetli surette tahkim edilerek İngilterenin büyük harb limanlarından biri ve mühim bir açık deniz yolları iskelesi olmuştur.

İngiliz - Fransız rekabeti

Gene bundan bir asır evvel Fransa İngiltere ile çetin bir mücadele halinde idi. Avrupada ve açık denizlerde iki memleket arasında mevcud olan rekabet, Aden işgalinin Fransa tarafından gözden kaçırılmamasını icab ettirmişti. Paris hükûmeti, Fransız bahriyesine, Adene yakın bir yerde Adeni kontrol edebilecek bir mevki bulmak üzere sıkı emirler verdi. Fransız bahriyesi tetkike başladı ve nihayet Bab-el-Mendeb boğazının tam üzerinde Şeyhsaid ismini taşıyan bir mevki buldu. Şeyhsaid mevkii Perim adasının karşısında ve boğaza hâkim bir yerdi. Fransızlar buraya yerleşmek istediler.

O zamanlar bu gibi işler yapmak müşkül değildi. İmparatorluğun bu çok uzak ucunda Babıali, her rasgelen rüzgâra karşı boyun eğmeğe mahkûm, herşeye «eyvallah!» demekten başka çare olmadığına kanaat getirmiş bir vaziyette idi. Bunun için, Fransa Lahe sultanına yaklaştı. Fakat, yaklaşan bizzat kendisi değil, Hind denizinde hem ticaret işlerile meşgul, hem de Fransaya müstemleke tedariki işlerinde keşşaflık vazifesini gören hususî bir ticaret firması idi. Bu firma Lahe sultanile uzunca süren bir pazarlıktan sonra Şeyhsaid limanı etrafında, o zaman için, emin bir harb limanı yapmaya kâfi küçük bir arazi parçası satın aldı. Bu arazi, limanın kenarında Şeyhsaid ismini taşıyan köyden ancak beş kilometrelik bir mesafe kadar iceriye sokuluyordu. Bununla beraber, limanın karadan müdafaasına kâfi idi.

Babıali, alışverişten ancak haberdar oldu ve hiç de telâş etmedi. Bir ticaret evi herhangi bir yerde, kendi ticareti için depolar tesis etmek üzere bir takım arazi satın alırsa bundan ne çıkardı? Fransada Lahe sultanile konuşmuş, pazarlık etmiş, bir rivayete göre 50,000, diğer bir rivayete göre de 425,000 frank mukabilinde orada geniş bir toprak parçası almıştı. Fakat, içinde, küçük de olsa bir köy bulunan bu kadar geniş arazi ne olacaktı? Ne bunu bilen, ne de Şeyhsaid limanının birçok rüzgârlara karşı muhafazalı ve boğaza hâkim bir yer olduğunu düşünen yoktu. Bunu niçin, Fransız ticaret firması Şeyhsaidi aldı, oraya birkaç depo yaptı ve yerleşti.

Fakat, Fransa bu işle esaslı surette meşgul olamadı. Dahilî ve haricî, birçok gaileler içinde ve İngiltere ile Avusturya ve Almanya arasında sıkışık bir vaziyette bulunan Fransız politikası böyle uzun meselelerle uğraşacak halde değildi. Fransa, Şeyhsaidi bu ticaret firmasının elinden kendi eline alıp oraya kat'î surette yerleşmesinde ve İngiltere gibi Şeyhsaidde bir mamure vücude getirmek işinde sebatla çalışamadı. Şeyhsaid firma elinde hususî bir mülk olarak kalmakta devam etti. İhtilâller ve mücadeleler arasında geçen senelerden sonra İmparator Üçüncü Napolyon zamanında Fransa bu mühim noktayı bir kere daha hatırladı: oraya yerleşip İngiltereye nisbetle daha hâkim bir surette Bab - el - Mendeb boğazını tarassud altına almaya karar verdiyse de bu hamle de ileri gidemedi.

Çünkü biraz sonra, İngiltere Üçüncü Napolyonun başına çorab örmüş ve Almanyayı Fransaya musallat etmişti. Fransa, yeniden mağlûbiyetler, perişanlıklar gördü; Paris tekrar ihtilâl ateşi içine düştü ve Fransa da Şeyhsaidi tekrar unuttu. Arayerde Fransız firması da dağılmıştı. Şeyhsaiddden alınan arazinin artık meydanda hukukî sahibi de kalmamıştı.

İtalyanın tasavvurları

Nöbet bu defa İtalyaya geldi. İtalya, Süveyş kanalına karşı Bab-el-Mendeb boğazını elde bulundurmanın fena birşey olmıyacağını çoktanberi öğrenmişti. Son seneler zarfındaki fırsatlar içinde, Şeyhsaid limanını ele geçirmek sevdasına düştü. Kızıldenizin mühimce bir sahiline malik olan İtalya, bir de Bab-el-Mendebi kontrolu altına almak için, harbden sonra Arabistanın mühimce hâkimlerinden biri haline gelmiş olan Yemen hâkimi ihtiyar İmam Yahya ile dostluk tesis ediyordu. İtalyanın tasavvurları daha büyüktü: O, yanız Şeyhsaid limanını değil, bütün Yemeni nüfuzuna almak istiyordu. İmam Yahya da Osmanlı İmparatorluğunun son büyük mümessilile yaptığı anlaşmayı müteakıb İngilizlerle düşman olmuş ve hep bu halde yaşamıştı. İtalya bu fırsattan istifade ederek Yemeni nüfuzu altına almaya çalışıyordu. Fakat, bu hesabı çok kolay yürümedi; İmam Yahya ile İngiltere münasebetleri gerildi; Hicaz Kralı İbnissüud ile İmam Yahya arasında, bu ikincinin mağlûbiyetile neticelenen bir de muharebe çıktı. Bu harb hakikatte İngiltere ile İtalya arasında vukua gelmiş ve İtalyanın mağlûbiyetile neticelenmişti.

Yemen - Hicaz harbinden sonra İmam Yahya daha basiretkâr bir siyaset tutmuştu. Mevkiini tahkim için daha dikkatli bir politika yapıyordu. Bab-el-Mendeb sahillerindeki hakimiyetini iyi kullanmayı öğrenmişti; bu esnada, İngiltereye karşı kullanılmak üzere yeni bir dost buldu: Japonya...

Bu memleket de Bab-el-Mendebin ehemmiyetini anlamış, bunun «Süveyşin öteki ucu» olduğunu takdir ederek burayı ele geçirmenin büyük faydalarını takdir etmişti. Japonya da İmam Yahyaya sokuldu ve ona pek çok dostluklar ve bu dostluklar arasında iyi şeyler vadetmeğe başladı. Bilhassa Yemen, diğer Arabistan gibi değil, güzel toprakları, mümbit dağları ve ormanları olan, kahvesi, muzu, hurması ve daha pek çok şeyleri olan bir memleketti. Japonya da bu güzel Yemene âşık olmuştu.

Filhakika, Türkler Yemenin yalnız Tehame ismini taşıyan çöl kısmını, öldürücü Yemeni tanımaz. Bizce bu memleket, arada bir Anadolu çocuklarından mürekkeb taburları kum ve güneş altında, ekseriya susuzluk ve hastalıkla öldüren bir çöldür. Halbuki bu çölü geçince, güzel havalı, mutedil iklimli, güzel topraklı, mümbit bir dağ gelir, onu bilmeyiz. Bizce yemen:

Yemen illerinde Veys-el-Karanî!

Diye, çöllerinden ve gurbet duyguları uyandıran uzaklığından şikâyet edilen katil ve uzak bir âlemdir. Halbuki, bir de güzel Yemen vardır ki bugün onun İngiltere, İtalya, Japonya ve Fransa gibi kıymetli âşıkları bulunuyor ve bugün İmam Yahya da bu âşıklar arasında safa sürüyor.

Münakaşa safhası

Şimdi, Yemen, Bab-el-Mendeb, Şeyhsaid, Perim meseleleri bu haldedir. Son zamanlarda İtalyanın Şeyhsaide yerleşip bir emrivaki yapmak istediğinden bahsolundu. Derhal Fransa, eski hukukundan bahsederek burasının kendisine aid olduğunu iddia etti. İki memleket matbuatı arasında münakaşa başladı. Fakat, her iki taraf da başka başka hesabların peşinde koştukları için orada fazla bir gürültü çıkarmak istemediler. Bu münakaşayı uzaktan İngiltere bir gözle, Japonya da başka bir gözle takib ettiler.

Şimdiki halde Bab-el-Mendeb sahillerinde bulunmak yalnız İmam Yahyanın işine yarıyor; dört âşık arasında, bunların her birine ayrı bir bakışla göz kırparak ömrünün son günlerini tatlı tatlı geçiriyor. Fakat, Süveyşin öteki ucu denilen Bab-el-Mendeb, Yemen ve Şeyh said böyle kalacak değildir. Pek yakın bir zamanda orası da dünyanın mühim noktalarından biri olarak enternasyonal âlemde müstakil bir mesele şeklini alacaktır.

H. Bilecen

Fon Papen gitti

Almanyanın Ankara büyük elçisi Fon Papen dün şehrimizde bir gezinti yapmış ve müzeleri ve camileri ziyaret ettikten sonra, gece semplon ekspresile Berline gitmiştir.

Valinin bir nutku ile Şehir Meclisi dün içtimalarını bitirdi

« Kış devresini tahakkuk etmiş eserlerle açacağız »

(Bastarafı 1 inci sahifede)

Maliyenin yaptığı gibi Belediye ve Vilâyete aid harab binaların ve arsaların satılarak yerlerine yeni hükûmet ve belediye binaları yaptırılması hakkındaki teklif kabul edilerek Meclisin bu devredeki içtimaına nihayet verildi.

Valinin nutku

Şehir Meclisi bu seneki içtima devresini dün bitirmiş ve bu vesile ile Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar şu nutku irad etmiştir:

«— İstanbul Umumî Meclisinin Nisan içtima devresini bugün bitirmiş oluyoruz. Arkadaşlar! Hatırlardadır ki içtima devresini ilk olarak açarken mesaimizde gözönünde bulunduracağımız ana prensipleri bir çalışma programı halinde arzetmiştim. Bilhassa bu maruzatımda şehre lâyık bir şekilde umran hareketlerini, sıhhî, iktısadî ve içtimaî saahlarda belediî faaliyetler temin edebilmek üzere herşeyden önce gelir kaynaklarımızı tezyid ve tanzim etmek ve bütçeye pek fazla bar olmıyacak şekilde istikraz yolile topluca para temin etmek ve diğer taraftan da masraflarımızda azami tasarrufa riayet eylemek icab ettiğini tebarüz ettirmiştim.

Programımızın en mühim esaslarını tahakkuk ettirmek yolunda bütün tedbirleri alıp bütçe ile ve muhtelif tekliflerle bunları tevsik ederek tatbikatına kısmen de geçmiş bulunuyoruz.

Gerek varidat, gerekse masraf bütçelerini sunarken de arzettiğim ve bilâhare muhteviyatlarının tetkiki esnasında da görüldüğü ve anlaşıldığı üzere ittihaz ettiğimiz ciddî ve cezrî tedbirlerle önümüzdeki sene varidatını hiçbir mükellefiyetin tezyidi cihetine gitmeden bir buçuk milyon lira gibi mühim bir mikdarda arttırmağı taahhüd etmiş, ayrıca Cumhuriyet hükûmetimizin yüksek yardımlarile de istikraz suretile Belediyeler Bankasından beş milyon lira temin etmiş bulunuyoruz. Bu arada geçenlerde gene bu kürsüden minnetle müjdelediğim gibi tramvay, elektrik, tünel gibi tamamen beledî mahiyette olan üç müesseseyi de Cumhuriyet hükûmetimiz Belediyeye terk ve tevdi etmek himayekârlığını göstermiş bulunuyor. Her vesile ile bu büyük himayekârlığı tekrar, tekrar anmağı ve bugün de gene huzurunuzda şükranla tekrarlamağı borc telâkki ederim. Bundan başka masraf bütçemizin birçok tertiblerinden de esbabı mucibesinde filen izah edildiği üzere mühim tasarruflar temin etmiş ve bütün bunları güzel şehrimizin imarına, sıhhî, iktısadî, içtimaî ve terbiyevî ihtiyaclarına karşılık ittihaz etmiş bulunuyoruz.

Epeyce uzun bir zaman için içtimalarımıza nihayet verirken gerek bütçemizin, gerekse diğer tekliflerimizin tetkiki esnasında sayın heyetinizin gösterdiği hassasiyet, icraatımıza müzaheret ve irşadkâr yardımlarını da teşekkür ve minnetle yadetmeği gene büyük bir vazife bilirim.

Bu kıymetli müzaheret ve muavenetleriniz ve teessüs eden çok âhenkli mesai birliği karşısında biz de sayın heyetinize ve dolayısile değerli hemşerilerimize karşı verdiğimiz sözleri filiyat sahasında da imkânın son haddi içinde tecelli ettirmeğe bütün kuvvetimizle çalışmağa başladık. Ayni hızla bu mesaimize devam edeceğimiz şüphesizdir. Yılmıyacak ve gevşemiyecek çalışma kudretimizle bütün tasavvur ve teşebbüslerimizde sonuna kadar muvaffak olacağımıza da sarsılmaz iman taşıyoruz.

Önümüzdeki kış devresini açarken ümid ederim ki sözlerimizden ziyade eserlerimizin mücessem belâgati, bu vaid ve taahhüdlerimizin tahakkukunu müjdeleyecektir.

Müteakıb devreleri de memleket ve şehir için çok hayırlı olarak açmak temennisile bu içtima devremizi kapatıyorum.»

Valinin nutkuna Meclis namına Cemaleddin Fazıl cevab vermiştir.

Çan-Kay-Şek tebrik mektubu aldı

Çungking 17 (a.a.) — Çekia ajansı bildiriyor:

Başkumandan Çankayşek, Çin kıtaatı tarafından son zamanlarda elde edilen askerî muvaffakiyetler münasebetile İngiliz parlamentosundan 34 azanın imzasını taşıyan bir tebrik telgrafı almıştır.

Skoda fabrikasının hisseleri

Paris 17 (a.a.) — Ceuoot - Schneider Avrupa endüstriyel ve finansal birliği, orta Avrupadaki menfaatlerini ve bilhassa Skoda fabrikalarındaki iştirak hissesini terketmesi üzerine sermayesini 150 milyon franktan 75 milyona indirecektir.

Terfi eden muallimler

İlk mekteb muallimlerinin listesi dün Vekâletten Maarif müdürlüğüne bildirildi

Kıdem zammı alan ve bir derece terfi eden İstanbul ilkmektep muallimlerinin listesi dün Maarif Vekâletinden Maarif Müdürlüğüne tebliğ edilmiştir. Bu listeyi aynen neşrediyoruz:

İstanbul 25 ten Ayşe Sıdıka, Vasfiye Hacer, Üsküdar 16 dan Ahmed Nihad, İstanbul 37 den Ayşe Sıdıka, Beyoğlu 29 dan Fazilet, Beyoğlu 6 dan Fatma, Beyoğlu 31 den Lûtfiye, Bakırköy 4 den Şadiye, Sarıyer 14 ten Kâzım, Beyoğlu 42 den Abdullah, Beyoğlu 9 dan Hamza, Üsküdar 22 den Meliha, Kadıköy 1 den Bedriye, Şile Değirmençayırı Ali Haydar, Beyoğlu 4 ten Ulviye, Beşiktaş 20 den Samiye, Beyoğlu 6 dan Faruk, Beyoğlu 35 ten Süheylâ, Beyoğlu 12 den Nakiye, Kartal Ballıcadan Recep, İstanbul 14 ten Nedim, İstanbul 45 ten Hatice Münir, İstanbul 30 dan Hamide, İstanbul 35 ten Hikmet, İstanbul 50 den Mehmed Fahri, Beyoğlu 5 ten Nazif, Beyoğlu 9 dan Feyzi, Beyoğlu 10 dan Doğan, Beyoğlu 5 ten Fatma Mes'ude, Beyoğlu 9 dan Naile Kemal, Beşiktaş 39 dan Hacer, Üsküdar 15 ten Yusuf İzzet, Üsküdar 15 ten Methiye, Çatalca Hadımköy Ayşe Sıdıka, Şilede Darlık köyünden Şevket Nuri, Çatalca ova Yeniceden Fatma Candan, Beyoğlu 10 dan Melâhat, İstanbul 25 ten Hafıza Refik, Beyoğlu 14 ten Hüsnü, İstanbul 34 ten Şükrü, Eyüp 36 dan Bedriye, İstanbul 12 den Kerime Sabahat, İstanbul 1 den Adil, Ayşe Semiha, Mehmed Bürhaneddin, Refika, Hasan Fehmi, Şükriye Sabiha, Seyfettin, İsmail, Mediha, İstanbul 2 den Lûtfiye, Adalet, Emine Nadire, Semiha, Fahriye, Şaziye, İstanbul 3 ten Hüsnü, Cemile, Bedriye, Mecide, Sezai, İstanbul 4 ten Mehmed, İstanbul 5 ten Mehmed Ali, Saime, Fatma, İstanbul 6 dan Saffet, Habibe, Ümmü Şerife, Zehra, Ayşe, Bedriye, Hacer, İstanbul 7 den Ali Rıza, İstanbul 8 den Rüştü, Nebahat, İstanbul 10 dan Numan, Ruhşende, Hayriye, İstanbpl 11 den Naşide, İstanbul 12 den Ahmed Hayali, Ayşe Sıdıka, İstanbul 13 ten Emine, Hatice, Mecide, Necmiye, Naciye, İstanbul 14 ten Vehbi, Lûtfi, Bürhaneddin, İstanbul 15 ten Tevfik, Makbule, Rukiye, İstanbul 16 dan Hüseyin Kadri, Refik, İstanbul 17 den Samiye, Saffet, İstanbul 18 den Naciye, Saime Hatice, Hayriye, İslanbul 19 dan Salâhaddin, H. Ferdane, Rıfkiye, Mebruke, Kemaleddin, Zeliha, Feride, İstanbul 20 den Kâniye, İstanbul 21 den Bedia, Arif, İstanbul 22 den Sıddık, Tevfik, Muazzez İstanbul 23. ten Sinasi Hüseyin Hâli, İstanbul 24 ten Sait, Ayni Hayat, Bedriye, Düriye, Mürşide, İstanbul 25 ten Ahmed İsmet, Muammer, Remziye, Emine, Nuriye, İstanbul 27 den An Bora, Ayşe, Rauf, Saadet, İstanbul 28 den Talât, Emin, Mustafa, İstanbul 29 dan Sulhiye, Şekûre, İstanbul 30 dan Ahmed Talât, Kadriye, 31 den Kadriye, Hâdiye, Zekiye, Münire, Faika, 32 den Bahri, 33 den Abdülkadir, Hasan Basri, Abdülkadir, Ayşe, Muazzez, Seyhan, İstanbul 34 ten F. Muhsine, 36 dan İsmail Hakkı, Hamiyet, Makbule, 37 den Mustafa Şevket İbrahim, Hikmet Taner, 38 den Cahit, 39 dan Şayegân, 40 dan Müberra, Nahide, Fahreddin, 41 den Semih Öztürk, Melek, 43 ten Ayşe, Sıdıka, Muzaffer, Nevreste, 45 ten Pakize, Şükriye, Kemal, 46 dan İbrahim Etem, Fatma, Recep, 47 den Ayşe, Emine Nezihe, 25 tenEtem, Hüsameddin, Leman, 35 ten Ali Hulûsi, 45 ten Ayşe Müberra, Mustafa, Arif Rabia, Semahat, 55 ten Naciye, Ayşe, Lûtfiye, İbrahim, Salâhaddin, Sıdıka, Fehmi, Hikmet, 5 dan İsmail Hikmet,, Sabahat, Fahire Muzaffer, Fahrünnisa, Hikmet, Hamide, Sedad, 60 dan Lûtfiye, Hatice Ömer, Bedia, 61 den Mehmed Hayri, Dürdane, Ahmed Sulhi, Servet, Mustafa, 62 den Vehbi Kâmran, Servet, Ahmed Tayga, 64 ten Kemal, Suphi, Hatice, Nimet, 65 ten Kemal, Eyüp Küçükköyden Receb, Gönen, Heybeliadadan Hüseyin Lûtfi, Ayşe Fahire, Münevver, Beyoğlu 1 den Mürşide, Osman Nuri, Hidayet, Saffet, Beyoğlu 3 ten Zihni, Mehmed Nazar, Ömer, Faruk, Gülsüm, Adalet, Beyoğlu 4 ten Adile, 5 ten Musa, 6 dan Mehmed Hayreddin, Hâdiye, Münevver, Rahmi, Feride, Beyoğlu 7 den Hasan Cemal, Beyoğlu 9 dan Vehbi, Necmiye, Rukiye, Rahmi, Beyoğlu 10 dan Hüseyin Hüsnü, Tahir Çağlıyan, 11 den Etem Tel, Münevver, Saide, 12 den Halise, 13 ten Turhan, Emine, Zahide, Rühşan, 14 ten Hulûsi, Nüzhet, Nazmiye, Emine, Seher, 15 ten Havva Şaziye, Fatma, Münevver, Muazzez, Fevziye, 16 dan Feyzullah, 17 den Zekâi, Sara, Hayriye, Makbule, 18 den Makbule, 19 dan Pakize, Emine Servet, Hamdi, İsmail Hakkı, Ayşe Hikmet, Feride Gül, Naime, Makbule, Beyoğlu 20 den Ali Rıza, Mediha, Neveser, Zehra, Malike Par, 22 den Mehmed Nail, Fatma Zehra, Hasan Fehmi, 23 den Mehmed Sabri, Meziyet, Ayşe ,25 ten Makbule, 27 den Bedriye, 28 den Naciye, Kutuman, Münire, Abdülkadir, 30 dan Bürhaneddin, 31 den Meliha, Nimetullah, Fahri, İgâr, 37 den Hasan Fehmi, 33 den Mediha, 36 dan Sülehman, E. Neriman, Behiye, 39 dan Zaki Kıymet, Abdülkerim, 42 den Aliye, 43 den Bedia, Fahriye, 45 ten Mehmed Nuri, İffet, 46 dan Ali Rıza, 52 den Nail, Memduha, Servet, Harika, Saadet, Yatı okulu Hamdi Can, İhsan, Zekeriya köyünden İbrahim Etem, Kud köyünden Naci, Gümüş Tulpınar yatı oulundan Hamdi.

Üsküdar 1 den Yaşar, Mes'adet, 2 den Hamdi, 3 ten Asiye, Zehra, 4 ten Zehra, 5 ten Melek, Zeki, Rüveyde, 7 den İbrahim, Saime, 8 den Zahide, Mustafa Rüştü, 9 dan Harun, 10 dan Fatma Servet, Vecihe, Meliha, 14 ten Rabia, Naciye, 15 ten Hüsnü Rasim, İhsan Tahsin, Hadımköyünden Zehra, Fatma, Çatalcadan Hamdi, Şakid, Kalfa köyânden Feyüzulah, Çiftlikten Hüseyin Hüsnü. İstrancadan Zehra, Aahmed Hamdi, Balabanburnundan Ahmed Kemal, Baklalıdan Osman, Türkovadan Selma, Szlıbosnadan Bilâl, Şükrü, Pendikten Musa Kâzım, Muzaffer Engin, Silivri merkez 1 den Nadire, Silivri Selimpaşadan Eşref, Silivri Fenerden Abdurahman, Silivri Kadıköyden Ayşe, Silivri Kortalıdan Sadık, Yalova merkezden Tevfik, Silivri Çavuştan Hatice, Silivri Celâliyeden Rüveyde, Silivri Beyceğizlerden İhsan, Yalova merkezden Tevfik, Nazmiye, Sadiye, Mustafa Kemal, Adalet, Gaçikten Fahri, Yalova Eamlıdan İhsan, Yalova, Savulcuk Haydar, Yalova Saframdan Necib, Mes'adet, Yalova Akköyden Nigâr, Yalova Kadıköyden İffet, Yalova Hacımehmed den Necmeddin, Yalova Taşköprüden Seyfetin, Yalova Kadıçiftliğinden İhsan Kaynak, Yalova Dedeköyünden Ali, Ortaburundan Suad, Bakırköy 1 den Şükrü, Mediha, Saadet, Bakırköy 2 den Bürhan, Sabahat, Adalet. Nazmiye, Süheylâ, Bakırköy 3 ten Fatma Semiha, Fikret, Bakırköy 4 ten Kadriye, Kemal, Adalet, Yeşilköyden Dündar Fıtnat, Kâmile, Bakırköy Safradan Ahmed, Cevad, Müşerref Bakırköy Şamlıdan Eşref, Küçükçekmeceden Abdülfani, Kalitarya Ziyaeddin, Cemile, Bakırköy Avcılar 2 den Saliha, Çıfıtburgazdan Salâhaddin Firuzbeyden Hasan Hilmi, Şile Ecizden Cezmi, Şile Kabakozdan Nihad, Mahizel, Şile Ahmedliden Yusuf Ziya, Şile Akçakeseden Hulûsi, Nuriye, Şile Osman köyünden Sadeddin, Şile Tekkeden Sami, Beyoğlu 48 den Nuriye, Beykoz 39 dan Makbule, Bozhanaden Handan, Beykoz 40 tan Müşerref, İstanbul 55 ten Belkis, İstanbul 29 tan Fikret, Beşiktaş 39 dan Fikriye, İstanbul 23 ten Halide, Beşiktaş 19 dan Süeda, İstanbul 20 den Mesrure, Sarıyer 41 den Hatice, Beyoğlu 10 dan Münevver, Çatalca Büyükçekmeceden Fahrünnisa, İstanbul 14 ten Fütuhat, İstanbul 55 ten Ragibe, İstanbul 29 dan Şadiman, İstanbul 22 den Şadiye, İstanbul 44 ten Bahriye, Beyoğlu 6 Çatalca Yaslıvirandan Yusuf, İhsan, Ferhunde, Beyoğlu 9 dan Münevevr, Beyoğlu 29 dan Saadet, Beyoğlu 49 tan Mürüvvet, Beyoğlu 21 den Destine, Beyoğlu 13 ten Sabh, Üsküdar 48 den Cazibe, Kadıköy 12 den Hayriye, Sarıyer 41 den Nezihe, İstanbul 44 ten Mesrure, İstanbul 28 den Nimet, Yalova Çınar köyden Fikriye, İstanbul 27 den Muzaffer, İstanbul 1 den Osman, İstanbul 8 den Neriman.

Polonyanın aldığı ihtiyat tedbirleri

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Cachoube mıntakası, Polonyalılar Birliğinin sekreterine bira şişelerile hücum edilmiştir. Zlotow'da her hafta Yahudi aleyhtarı haftalık bir mecmua olan Stürmer, muntazaman duvarlara asılırken bu hafta bu mecmuanın yerine kırmızı ilânlar yapıştırılmıştır. Bu ilânlar da Varşovadaki Polonya kongresine iştirak edenlerin isimlerile çocuklarını Leh mekteblerine gönderenlerin isimleri liste halinde neşredilmiştir. Obchna'da polis, hiçbir davet vukubulmaksızın Polonya Halk Bankasının senelik toplantısında hazır bulunmuştur.

Hudud haricine çıkarılanlar

Berlin, 17 (a.a.) — Dziennik Berlinski ismindeki Leh gazetesinin bildirdiğine göre Silezyada kâin Wielki - Dobrzn çiftlik sahiblerinden Jozef Gladki'ye hudud haricine çıkması için bir ihbarname gönderilmiştir. 7 çocuk babası olan Gladki, arazisini bizzat işlemektedir

Millî kahramanlar :

Adları tarihe geçen kadın muharibler

Bir Alman mecmuası, Maraş Aslanı diye anılan Kara Fatmanın Kırım muharebesine nasıl girdiğini yazıyor

Kırım muharebesine iştirak etmek üzere Maraştan gelen Kara Fatma, İstanbulda

[Bu resim, 1854 senesinde resimli mecmualardan birinde çıkmıştır]

Kadının, erkeğin yanısıra eli silâhlı olarak da cephe alması, son zamanlarda muhtelif memleketlerde sık sık bahsi geçen bir mevzudur. Bir Alman mecmuası, eskidenberi kadının zaman zaman bu vaziyette görünmesini tetkik mevzuu yapmıştır. Bu tetkik yazısında, kadının bu vaziyette görünüşü, ta esatire kadar irca olunmuştur. Amazonlar, silâh taşıyan ve cenk eden kadın tipinin en eski sembolü olmak üzere hatırlatılıyor ve kadim Yunan esatirindeki Amazonlar Kraliçesi Pentesilea'nın at üstünde dövüşmesine aid bir resim ortaya alınarak, bu hususta izahat veriliyor. Pentesilea Yunan mitolojisinde cenk ilâhı olan Ares'in kızıdır. Truva şehri önlerindeki muharebeye Amazonların Kraliçesi olarak girmiş ve maiyetindeki kavgacı kadınlarla birlikte Yunan orduları üzerine yürümüş, ereklerle uğraşmış, sonra Aşil ile karşılaşmış, onunla dövüşürken yaralanmış, ölmüştür. Pek çok Yunan vazosu üzerinde Amazonların Truvalılar hesabına giriştikleri bu cenk sahnelerini gösteren resimler vardır. Antika tabak ve kâselerin kenarlarına da bu cenk sahneleri tezyinat makamında çizilmiştir. Müteakib asırlarda da muhtelif ressamlar, bu mevzuu ele almışlardır. Meselâ, ressam Anselm Foyyerbah, «Amazonlar muharebesi» isimli bir tablonun da ressamıdır. Harbeden bu kadınlardan bazılarının, yayla ok atarken silâhın ucuna kımıldanmaz bir istinad noktası temin etmek maksadile, göğüslerinin sol kısmını, memelerini kestirmek suretile, sakat bıraktıkları, bundan dolayı da Yunanlıların kendilerini «göğüssüzler» diye andıkları, Amazonlara dair verilen malûmat arasındadır.

Amazonları gösterir muhtelif heykeller de mevcuddur. Bunlardan biri, Romada Kapitol Statü müzesindedir. Genc bir Yunan kızının, günün birinde küçük Asyanın şimali şarkisinde dövüşen Amazonlar arasına karışarak, mızrak sallamayı, cenkte muzaffer olmayı tahayyülle buna arzu duyduğunu ifade eden bir heykeldir.

Sonra Onbeşinci asırda gelen muharib kadın, Jan d'Ark, en meşhur bir misal olmak üzere barizleştiriliyor. Domremi denilen yerin kırlarında koyun ve kaz otlatan çoban kızı, Fransanın felâketli bir devrinde semavî sesler işitiyor, bu köylü kız, vatanını istilâdan kurtarmak maksadile zırh giyiyor, kılıc çekiyor ve erkeklerin önüne düşüyor, onları zafere ulaştırıyor. Zaferi müteakib, bu hıristiyan kızı, büyücüdür, diye tutuluyor, yakılıyor.

Yakıldıktan sonra mukaddes bilinen, azize sayılan genc kız, pek çok san'atkârın eserinde canlandırılmıştır. Bu arada Alman şair Frederik fon Şiller de, meşhur eserlerinden biri olan «Orlean bakiresi» ni ortaya koymuştur.

«Dofine kahramanı» diye tanınmış Kontes Filis dö La Tur - dü - Pen dö la Şarj, 1692 tarihinde parlıyan bir muharib kadın tipidir. Bu kadın, Savua Dükasına karşı köylüleri ayaklandırmış, süslü kadın esvabile eline kılıc alarak, erkeklere kumanda etmiş, ileri atılmıştır. Daha sonra, 1808 de, bu suretle bellenen kadın Mariya Agostina'dır. Sirgüzeli olan bu genc kadın da, Fransızlara karşı kendi elile top ateşlemiş, harbeden erkeklere kurşun, barut götürmüş, harb sahasında dolaşmıştır. Sahnelerden biri, ressam Vilkic'in bir tablosunda görülmektedir. 1813 te, Potsdam'da musiki muallimi olan Prohaska'nın kızı Eleonore, erkek kıyafetinde ve August Rents erkek adı altında, Lütsov gönüllülerile omuz omza harbederek, uzun müddet kadın olduğu anlaşılmamıştır.

Görde muharebesinde göğsünden yaralanınca, hekim, ceketinin düğmelerini çözmüş ve etrafındakiler şaşıp kalmıştır. O zaman kadın olduğu anlaşılan bu avcı kız, o harbin maktullerindendir. Ressam Lindenşmit son sahneyi tablolarından birine mevzu olarak seçmiştir.

Kadın muharibelerin tarihe geçen bazı şöhretlilerinden bahseden Alman mecmuası, şarka aid misallerden biri olarak «Maraş aslanı» dediği Kara Fatmanın Kırım muharebesine iştirak maksadile İstanbula geldiğini, altmış beş yaşında bulunduğunu yazıyor ve Kara Fatmayı at üstünde, erkek atlıların yanısıra gösteren resmi basıyor. Resmin 1854 senesinde Fransızların «İllüstrasyon» mecmuasında çıktığı kaydile, o zaman İstanbulda Kara Fatmayı gören ressamın, intıbaını «aslan simalı ihtiyar kadın» şeklinde yazdığını bahse katıyor.

Bugüne gelince, Amerikada erkek süvarilere yardımcı kadınları süvarı alayının, yeryüzünde ilk kadın süvari alayı olduğu; Şikago'da yapılan bir muharibler içtimaına çizmeli, miğferli, kısa etekli kadınların grup halinde iştirak ettikleri; İngilterede Bizli'de yapılan bir endaht müsabakasında genc bir İngiliz kadınının, bebek arabasında memedeki çocuğile birlikte sahaya geldiği, çocuğunun yanında yere yatarak hedefe tüfek attığı, anlatılıyor. Daha etraflı olarak muhtelif memleketlerde bugünkü vaziyetin; gazete haberleri arasında zaten sık sık bahsi geçmektedir.

Eminönü Halkevinde

Eminönü Halkevinden:

Genclik ve spor bayramı 19 mayıs 939 cuma akşamı saat 21 de Evimizin Ca - ğaloğlundaki salonunda aşağıdaki programla kutlanacaktır. Arzu edenlerin davetiyelerini Ev bürosundan almaları rica olunur.

1 — İstiklâl marşı: Evimiz orkestrası tarafından.

2 — Konferans (19 mayıs), Halkevi başkanı Agâh Sırrı Levend tarafından.

3 — Konser: Evimiz orkestrası tara - fından.

YENİ ESERLER

Mehmed Akif

Hayatı, eserleri ve 70 muharririn yazıları
İkinci cild

Eşref Edib tarafından yazılan ve İs - tiklâl marşı şairinin edebî, içtimaî, siyasî bütün cephelerini, iç ve dış hayatını gösteren bu mühim eserin ikinci cildi de intişar etmiştir. 322 sahifeden ibaret olan bu ikinci cild de çok kıymetli yazılarla doludur: Mehmed Akifin vefatı - nın ikinci senei devriyesi münasebetile kabrinde, camide, Üniversitede, Halkevlerinde, mekteblerde yapılan ihtifaller, söylenen nutuklar, okunan şiirler, bu münasebetle yazılan yazılar, gazeteler - deki münakaşalar, leh ve aleyhinde söylenen bütün sözler, kırk sene evvel yazdığı ilk şiirleri, kırk sene sonra Mısırda yazdığı «Fır'avunla Yüzyüze» şiiri, Necid seyahatine, çocukluk zamanlarına, Darülfünunda tedris hayatına aid hatıralar, tenkid ve tahliller... İki cildi bin sahifeyi geçen bu kıymettar eseri bütün karilerimize tavsiye ederiz.

Serbest Fikirler

Adlî hedeflerimiz neler olmalıdır ?

Bir memleketin umumî refahını gösteren esaslardan biri de hiç şüphe yok, umumî iş hacmidir. Bu küçük olursa refah azalır. Halk sıkıntı içinde yaşar, ne kadar büyürse umumî hayatta o kadar genişlik, ferahlık hissedilir. Herkes çalışır, kazanır, memnun geçinir. İş hacmini arttıran, büyüten vasıtalar arasında kredi, çok mühim mevki işgal eder. Umumî hayatın tedvirinde bu unsurun mevkii büyüktür. Kredi hassas, ve korkaktır. O, ferdler arasında faal bir rol alabilmek, geniş bir sahada çalışabilmek için, kuvvetli müeyyideler ister. Krediyi canlandıracak rükünlerden biri de icra müessesesidir.

Herkes alacağını icra daireleri vasıtasile, kolayca, almak imkânına malik olduğunu bilmelidir. Bu itibarladır ki adalet cihazının icra dairelerinin, bir memleketin icra kanununun pek ehemmyetli mevkii vardır. Bunun sebebi açıktır. Bütün adalet cihazının çalışmasının neticesi icra dairelerinde görülür. Bütün ihtilâflar, icra ile nihayet bulduğu içindir ki icra kanununun, icra dairesinde vasıfları bu netice elde edilirken, alınan randıman ve tesadüf edilen kolaylıklarla ölçülür.

Ve gene bunun içindir ki icra müessesesi, bir memleketin umumî hayatına çok intıbak etmesi lâzımdır. Bu esastan ne kadar uzaklaşılırsa o müessesenin muvaffakiyeti, randımanı o nispette azalır. Bundan da içtimaî, iktısadî hayat müteessir olur. Medeniyetin beklediği refah gayesine ulaşmak için müşkülâta tesadüf edilir. Halbuki her memleketin bütün arzusu mensub olduğu içtimaî kütleyi mesud yaşatmak değil midir? Bahusus biz iktısadiyatı asırlarca ihmale uğramış, bir an evvel kendisini toplamak, kuvvetlendirmek mecburiyetini hissetmiş bir millet değil miyiz? Bu itibarla umumî, hususî, her türlü hareketlerimizi evvelâ iktısadî mikyaslarla ölçerek tetkik etmemiz icab eder. Çünkü bütün inkişaf kuvvetlerinin kaynağı buradan fışkırır.

Şu esaslar mütalea edildikten sonra adlî hedeflerimizden birinin de iktısadî hayatla çok hassas alâkası olan, icra müessesesini çok iyi işletmek lâzım olduğunu kat'î olarak kabul etmek zaruridir. Bu işi istediğimiz tekâmüle götürebilmek için ne yapmak icab eder? Bunu düşünürken evvelâ yeni icra kanunumuz, mutlaka İsviçre icra kanununun tercümesi veya İsviçreli profesör Leyman'ın kanunun tadiline dair raporile mükayyed olması lâzım mıdır? Sualini sormakla işin esasından başlayalım.

İcra kanunu umumî, hususî kanunlarımızın tayin ve tespit ettiği hakların ne suretle alınacağını gösteren usule aid bir kanundur. Medenî muamelelerimizi tayin eden kanunlardan bir kısmını İsviçreden aldığımız halde, ticaret, deniz ticaret kanunile, muhakeme usulleri, kanunlarını muhtelif memleketlerin hukuk membalarından almak suretile ayrı, ayrı yerlerin hukuk esaslarından pekâlâ istifade edebildik. Şu halde yeni icra kanunu projesini hazırlarken, mutlaka İsviçre icra kanunu esaslarına bağlı kalmamız lâzım geleceğini mütalea, veya Profesör Leyman'ın kanunun tadiline aid hazırladığı, neşredilen raporile, tadil tavsiyelerile, mukayyed olduğumuzu müdafaa etmek, İcra kanunumuzun tatbik edildiği sekiz senelik tecrübelerden, hiç istifade edemediğimizi tespit eden çok zararlı bir fikir olur. Diğer kanunları alırken düşünüldüğü gibi, icra tarzında, nerede sadelik, basitlik, kolaylık, görülürse o membalardan istifade ederek tecrübelerimizden aldığımız neticelerle yeni İcra kanununun tanzimi, memleketin ihtiyacını karşılayacak en muvaffakiyetli bir yol olduğu kadar, iktısadî hayatımıza hizmet edecek çok faydalı bir tedbir olur. Cünkü burada aranılan, vasıl olmak istenilen nokta, icra müessesesinin, devletin, halkın az masraf ederek azamî kolaylıkla hakkın alınmasını teminden ibarettir. Bunun için aravacağımız şart da basitliktir. Elimizdeki İcra kanunu tadile uğradığı halde, aradan sekiz sene gibi çok uzun bir tatbikat devresi geçmesine rağmen kanundan beklenen, devleti, ve halkı, memnun edecek faydalı bir netice alamadık. Binaenaleyh Adliye Vekâletimiz İcra kanununu tadil etmek üzere yeni bir teşebbüse başlarken muhtelif memleketlerin hukuk esaslarından tetkikat yaptırtmak suretile, basit prensipleri ihtiva eden bir kanun projesinin hazırlanmasını muvaffakiyetin temelleri, memleketin ihtiyaclarını karşılayacak bir tedbir olarak kabul edilmelidir.

İcra kanunu projesi hazırlanırken düşünülmeğe lâyık ikinci mevzu da, kanun projesini hazırlayan çok kıymetli meslekdaşlarımız arasında, icra tatbikatının, tesadüf edilen müşkülleri, ihtiyacları bizzat gören, icinde yaşayan, meslek adamlarının da bulundurulması lâzım geleceği noktasıdır. Medenî âlemde bugün görduğümüz, ve hayatın her safhasında tesadüf edilen bütün tekâmüller, uzun senelerin tatbikattaki tecrübelerile, noksan ve ihtiyacların ıslahile vücud bulduğunu teslim etmek lüzımdır.

Nazarî veya karşıdan görülen birçok eşkâl ve hâdiseler vardır ki içine girildikten sonra büsbütün başka, başka, şekil ve manzarada tecelli ettiği görülür.

İcra müessesesini tekâmül ettirebilmek için onun müşküllerini, her gün tesadüf edilen hâdiselerin ne mühim zorluklar, teahhurlar geçirdiğini hayat ve tatbikatta olgunlaşan, tecrübeli meslektaşların lisanından dinlemek, kanun projesi tanzim edilirken, komisyon azalarını tenvir etmek çok yerinde bir ihtiyacdır. Türkçede bir darbı mesel vardır. Tanınmıyan bilinmez derler. İcrada tesadüf edilen müşküllerin inceliklerin de ancak içinde yaşamakla görülebilir. Esasen herşeyde de böyle değil midir? Tecrübî ilim yaşadığımız asrın en müspet ilim esaslarından biridir. Bütün dünyayi terakki ve tekâmüle sevkeden bu kaideye biz ne kadar yaklaşır, ve ona ne kadar uyarsak muvaffakiyetimizin randımanını, milletin hayat kabiliyetlerini, o nispette arttırmış oluruz.

Avukat: Münim Mustafa Selek

GÜNÜN BULMACASI

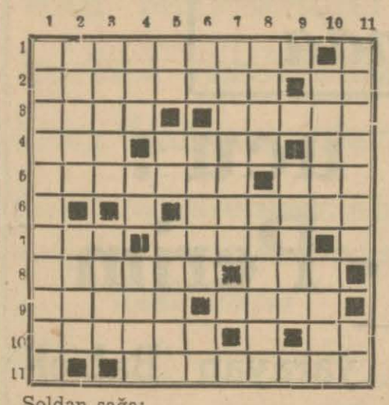

Soldan sağa:

1 — Ayağının altı çukur değil (iki kelime). 2 — bir şey anlatmalar (cemi), bir harfin okunuşu. 3 — Bulgaristanda bir dağ, inme. 4 — Bir çeşid kabadayı, manasız şey, eski bir mabud. 5 — Bir misal edatı, ufalanmış kaya. 6 — Bir cins maden. 7 — Bir sayı, cimri. 8 — Takılan, gümüş. 9 — Pek güzel, cama benzer bir madde. 10 — Oturulacak yerler (cemi), nota. 11 — Bir uzvu çok faal.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Nakliye vasıtalarından birine atlıyan (iki kelime). 2 — Bir kadın ismi, keder. 3 — Bir çeşid raks, iyi olmaklık. 4 — Ters çevirin evin kısımlarından olur, arkadaş, zeredişin tersi. 5 — Soru edatı, bir renk, muayyen bir devrede yetişen insanlar. 6 — Bir sıfat edatının tersi, nihayet bulan, bir emrin tersi. 7 — Tecrübe etmek. 8 — Ters çevirin hayvan kalabalığı olur, bir kadın ismi. 9 — Katolunmuş. 10 — Ekşimsi, mal ve hesab işlerine taallûk eden. 11 — Kurtuluş, parça.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	K	U	Y	U	Y	A	D	Ü	Ş	E	N
2	A	Ç	I	Ş	■	R	E	Z	A	K	İ
3	B	U	L	A	R	A	K	■	D	İ	Ş
4	İ	K	■	K	O	D	A	M	A	N	■
5	R	■	M	■	T	A	N	E	N	■	M
6	E	V	E	B	A	K	■	Ş	■	K	E
7	G	E	R	İ	■	A	Z	İ	M	E	T
8	İ	S	İ	M	A	L	A	N	■	L	E
9	R	İ	D	A	■	A	R	■	K	İ	L
10	E	L	A	■	İ	N	A	D	■	M	İ
11	N	E	■	Ö	P	■	R	A	D	E	K

Ankara Borsası 17/5/939

KAPANIŞI

	Açılış	Kapanış
1 İngiliz lirası		5,93
100 Dolar		126,665
100 Fransız frangı		3,3550
100 Liret		6,6625
100 İsviçre frangı		28,48
100 Holanda florini		67,985
100 Rayhişmark		50,815
100 Belga		21,5575
100 Drahmi		1,0925
100 Leva		1,56
100 kronu		
100 Pezeta		14,035
100 Zloti		23,7875
100 Pengo		24,8425
100 Ley		0,9050
100 Dinar		2,8925
100 Yen		34,62
100 İsveç kronu		30,5425
100 Ruble		23,9025
Esham ve Tahvilât		
% 5 1938 İkra.		19,—
Sıv. - Erzu. 1		19,56
Sıv. - Erzu. 3		19,70
Sıv. - Erzu. 5		19,62

SIVASTA
Kâmil Kitab ve Basımevi
Her çeşid kitab, kırtasiye, fotoğraf levazımı ve makineleri satılır.
Cumhuriyet gazetesi ve diğer gazete ve mecmuaların tevzi yeridir.

AKBABA
Bugün çıkan dört renkli fevkalâde sayısında :
İNGİLTEREYİ TANIYALIM!
Yazan : Yusuf Ziya Ortaç
SAKİNÂME !
Millet Meclisindeki içki münakaşası dolayısile inhisarlar Vekili Rana Tarhana kaside
Yazan : Orhan Seyfi Orhon
HİTLERLE SALAMON!
Okuyanları kahkahalarla güldürecek Siyasî Hikâye ..
Bugünkü Akbaba, hiç bir mizah gazetesinin erişemiyeceği güzelliktedir.

Askerî Okullara Talebe Alınıyor

1 — 939 - 940 ders yılı için Kuleli, Maltepe, Bursa Askerî liselerile Konya ve Erzincan Askerî orta okullarının bütün sınıflarına, Kırıkkale San'at lisesinin 1. sınıfile Kayseri Zencidere Gedikli Erbaş Hazırlama orta okulunun 1. sınıfına talebe alınacaktır.

2 — Kabul şartları Askerlik şubelerile birinci maddede yazılı okullarda mevcuddur. Ne suretle müracaat edileceğini anlamak üzere isteklilerin Askerlik şubelerine baş vurmaları lâzımdır.

3 — İstekliler aşağıdaki yazılı hususları da göz önünde bulundurmalıdırlar.

A — Askerî okullara girmek istiyenlerin müracaatleri 1 hazirandan 10 ağustosa kadar kabul edilir. Askerî liselerin yalnız III. sınıfları için seçme sınvaı 15 ağustosta başlar. 20 ağustosa kadar devam eder. Liselerin diğer sınıflarile orta okulların bütün sınıfları ve san'at lisesi I. sınıfı için seçme sınavı 1 eylûle kadar devam eder. Sınav neticeleri bu tarihten bir iki gün sonra ilân ve kabul edilmiş olanlara tebligat yapılır.

B — Kayseri Zencideredе bulunan gedikli erbaş hazırlama orta okuluna alınacak okurların seçme sınavları 1 eylûlde başlıyacaktır.

C — İsteklilerin kaydı kabul kâğıdlarını mümkün mertebe kısa zamanda tamamlamaya çalışmaları ve tamamlanan kâğıdlarının Askerlik şubesinden girmek istedikleri okula vaktile gönderme işini takib etmeleri ve okuldan çağırılmadıkça hiç bir isteklinin okulun bulunduğu mahalle gitmemesi lâzımdır. Şarkî Anadolu ve Orta Anadolu halkı Erzincan orta okuluna, Garbî Anadolu ve Trakya halkının da Konya orta okuluna alınmaları esas olduğundan bu suretle müracaat edilmesi lâzımdır.

D — İsteklinin Askerî okula girinceye kadar yol, iaşe ve okulun bulunduğu şehirdeki otel sair her türlümasrafları kendisine aiddir. Okurun velisi tarafından bu masrafların temin edildiği Askerlik şubelerince tahkik olunacaktır.

4 — İstekli okula kabul edilmediği takdirde hiç bir hak iddia edemez. Okullar yatılı ve parasızdır. Talebenin iaşesinden başka giydirilmesi, teçhizatı okula aid olduğu gibi ayrıca her ay bir miktar maaş da verilir.

5 — Askerî liseleri muvaffakiyetle bitirenlerden arzu edenler müsabaka sınavına girerek kazandıkları takdirde Askerî Yüksek Mühendis yetiştirilmek üzere Avrupaya tahsile gönderilir. «1004» (3413)

Nafıa Vekâletinden :

Eksiltmiye konulan iş :

1 — Susurluk çayının sulaması hafriyat ve sınaî imalâtı, keşif bedeli «447,341» lira «45» kuruştur.

2 — Eksiltme 19/6/939 tarihine raslıyan pazartesi günü saat 11 de Nafıa Vekâleti Sular Umum Müdürlüğü Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fennî şartname ve projeleri (22) lira (40) kuruş mukabilinde Sular Umum Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin 21,643 lira 66 kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Sular Umum Müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «1838» (3402)

Polis müdürlerine verilecek salâhiyet

Dün Millet Meclisinde münakaşalar oldu

Makam otomobilleri hakkındaki lâyiha da kabul edilmiyerek encümene gönderildi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

İlk söz alan Refik İnce (Manisa) ileride zuhura gelmesi melhuz idarî ihtilâfların önüne geçmek üzere hazırlanan bu formülün iyi izah edilmesini zarurî buldu. Dahiliye Encümeni mazbata muharriri Edib Ergin, Emniyet işleri, günlük hâdisat şümulünü aldığından muhtelif makamlardan verilen emirlerin ceza teşkilâtındaki emniyet ve asayiş âmirlerine tebliği sırasında ekseriya yanlışlıklar ve gecikmeler olduğunu, bu itibarla İstanbul gibi kaza teşkilâtı bulunan vilâyetlerde emniyet müdürlerinin Vali muavini sıfat ve salâhiyetini haiz bulunmaları muvafık olduğunu söyledi.

Refik İnce, lâyihanın tatbik şeklinde mahzurlar olup olmıyacağını tenvire yarayacak bir sual sordu. Dahiliye encümeni reisi, buna bir misal zikrederek cevab verdi. Bu sırada Rasih Kaplan (Antalya) söz alarak dedi ki:

«— Ben lâyihanın geri alınmasını teklif edeceğim. (Bravo sesleri). Bizzat şahid olmuşumdur. Muhiddin Üstündağ zamanında İstanbulda bir Emniyet Müdürü vardı. Dahiliye Vekili, dosyaları karıştırırsa görür, bu Emniyet müdürü, Vali Üstündağı dinlemezdi. İstanbulda neler yapmıştır. Dahiliye Vekili teftiş dosyalarını, tahkikat evrakını lûtfen karıştırırlarsa böyle bir salâhiyetin verilmesine kat'iyyen taraftar olmazlar ve bizzat kendileri de lâyiha aleyhinde rey verirler. Böyle gayri tabiî salâhiyetler vermek çok zararlıdır. Geçenlerde gazetelerde bir hâdise yazıldı. Dahiliye Vekili bu hâdise üzerinde tahkikat yaptı mı? Bize neticesini söylemedi. İstanbuldan buraya polisler vasıtasile bir gazeteci getirmişler ve hususî bir evde isticvab etmişler. Hâdise doğru ise, böyle salâhiyetler verilmesi Cumhuriyetin yüksek şerefile telif edilemez.

Rasih Kaplan lâyihanın geri alınmasını Vekilden rica etti, olmadığı takdirde reddini taleb etti.

Dahiliye Vekili Faik Öztrak, kanun lâyihası hakkında izahatına başlamadan önce Rasih Kaplana cevab vererek, Dahiliye Vekâletinin İstanbulda Valiyi dinlemiyen bir Emniyet Müdürünün mevcudiyetinden haberdar olmadığını ve kendi üzerine Vekâlet mes'uliyetini aldığı günden beri böyle bir hâdisenin vukuuna asla şahid olmadığını söyledi.

Rasih Kaplan — Bu eskidir.

Faik Öztrak (devamla) — Eğer eski ise ve kendileri de o zaman meb'us idilerse, o vakit sorabilirlerdi. Gazetelerin yazdığı bir hâdiseden bahsettiler. Ben o gazeteyi okumadım ve bundan haberdar değilim. Zamanımdaki gazetelerde böyle birşey görmedim.

Rasih Kaplan — Öyle ise Matbuat Umum Müdürlüğümüz yoktur.

Dahiliye Vekili (devamla) — Ben mes'uliyet deruhde ettiğim zamanlarda gazetelerde böyle birşey görmedim. Kanun lâyihasına gelince: İstanbul tek bir şehirdir. On iki kazası ve her kazanın ayrı kaymakamı vardır. Ve böyle bir şehir inzibat noktasından parçalanmaya müsaid değildir. Bir gün, bir saatte, Eyübde cürüm işleyen adam, altı kaza ötede Beykozda bulunabilir. Vali Polis Müdürüne emir verecek, Polis Müdürü, Kaymakama emir verecek, oradan Fatihe haber verilecek, oradan Eminönüne, Beyoğluna, Beşiktaşa, Sarıyere, Sarıyerden de Beykoza haber verilecek. Hangi Valiyi bu vaziyette nasıl mes'ul edersiniz?

Rasih Kaplan — Valinin telefonu vardır. Derhal emir verebilir.

Faik Öztrak (devamla) — İstanbul Valisine verdiğimiz vazifeleri bilirsiniz. Birçok munzam işleri vardır. Emniyet ve asayiş işlerini yakından takib edecek Emniyet müdürüdür. Biz Emniyet müdürlerini Vali derecesindeki insanlardan seçeriz. İstanbulun Emniyet müdürü herhangi bir Vilâyetin Emniyet müdürü vaziyetinde değildir. Sonra Valinin işleri çok olduğundan iki muavini vardır.»

Dahiliye Vekili bevanatında Emniyet müdürlerine bu salâhiyeti vermenin muvafık olacağını tebarüz ettirdi.

Rasih Kaplan (Antalya) — Arkadaşlar, biraz evvel arzettiğim hâdiseyi duyar duymaz hemen Vekâleti haberdar ettim. Sayın arkadaşım Faik Öztrak o zaman vekil değildi. Çok geçmedi, hâdise tahkik edildi. Tahakkuk etti, fakat o zamanki Polis Müdürü de Vali oldu. Et'an da validir. Vekil arkadaşımız tahkik buyururlarsa, evrakını bulurlar. Gazeteler yazdı. Hepimiz gibi, Vekâletteki mes'ul müdürler de okudular. Bu hâdise üzerinde elbette Vekâletin nazarı dikkatini celbetmeleri lâzım gelirdi.»

Rasih Kaplan vâlilere bulundukları vilâyetlerin ihtiyacına göre muavin verilmiş olduğunu, ayrıca Emniyet müdürlerine de vali muavini sıfatı verilirse, selâhiyetlerde çok ileri gidileceğini söyledi.

Refik İnce, meselenin mümkünse daha iyi tetkik ve müzakere dilmesi için lâyihanın encümene gönderilmesi fikrinde bulundu. Dahiliye Vekili tekrar izahat verdi:

Yusuf Ziya (Eskişehir) — Öyle görüyorum ki, bu kanun alenen olmazsa bile zımnen İstanbulda ve bu teşkilâtı haiz olan diğer yerlerde bir polis valiliği ihdası manasına geliyor, dedi ve bazı Avrupa merkezlerinde polis muavinlikleri olduğunu beyanla bu salâhiyetin verilmesini muvafık gördü.

Fazlı Güleç (Bursa) — İstanbulda kaymakamlık ve vali muavinliği yapmış olmak itibarile tecrübelerinden bahsederek, polis müdürlerine bu salâhiyetin verilmesini doğru buldu.

Abdurrahman Naci, İstanbulda kaymakamlık teşkilâtının herhalde bir manası olduğunu, devlet muamelâtının bu suretle daha kolaylıkla ilerilediğini ,yalnız inzibat işlerinde bazı müşkülât görüldüğünü ve meselâ Dolmabahçe hâdisesinde mes'ulün vali mi, kaymakam mı, emniyet müdürü mü olduğunun tayininde teredüd hasıl olduğunu kaydederek bu lâyihanın lehinde bulundu.

Süreyya (Bitlis), Abdülhak (Erzincan) da söz söylediler.

Dahiliye Vekili tekrar izahat verdi ve bu izahatı esnasında Refik İncenin «filî vaziyet nedir?» şeklinde sualine cevaben, İstanbul emniyet müdürlerinin seneler - denberi kaymakama emir verdiğini kaydetti.

Rasih Kaplan:

— Nasıl olur, o halde kaymakam değildir.

Dedi. Müzakerenin kifayeti hakkında takrir verilmişti.

Sırrı (Yozgad) usul hakkında bir sual sordu. Ziya Gevher (Çanakkale) Dahiliye Vekilinin beyanatına temasla kanun - su^ bir vaziyet varsa derhal aleyhine yürünmesini, filen kaymakama emir veren polis müdürlerinin cezalandırılması icab ettiğini ifade etti.

Bundan sonra takrir okundu. Lâyihanın encümene iadesi takarrür etti.

Makam otomobilleri hakkında münakaşa

Resmî devair ve müessesat ile devlete aid idare ve şirketlerde bulundurulacak vesaiti nakliye hakkındaki kanuna ek lâyihanın müzakeresinde de münakaşalar oldu.

Ziya Gevher, bu lâyiha ile Temyiz mahkemesi reisine, Müddeiumumisine, Devlet Şûrası ve Divanı muhasebat reislerine otomobil tahsisi muvafık olmakla beraber, fiatının niçin 4000 lira üzerinden tespit edildiğini sordu ve biraz evvel telefonla piyasadan fiatın 1600 ilâ 2000 lira arasında olduğunu öğrendiğini ilâve etti ve resmî dairelere tahsis edilecek otomobiller için muayyen bir tipin tespiti iktiza ettiğini söyledi ve mütalealarına şöyle devam etti:

«— Hepsinden mühimmi kendi kendimizi kontrolü bilelim. Makam otomobili ancak makam sahibine verilir. Pazardan limon almak, pırasa almak için verilmez (Yaşa sesleri). Biz otomobilleri başa getirdiğimiz arkadaşların muhterem şahsiyetlerine veriyoruz. Çoluk çocuğa eğlence vermiyoruz. Affedersiniz, bunları söylemek mecburiyetindeyim, çünkü söylenmelidir ve çünkü efkârı umumiye bunu söylemektedir. Otomobil israf vesilesi değildir. Bütçeye bakınız. Otomobil ve teferrüatı için bir milyon lira tahsisat vardır. Bu çoktur.

Biz çok iyi yürüyorduk. Muhterem vekil arkadaşlarımız da ayni vagonda, yataklı vagonda beraber seyahat ederdik. Gideceğimiz yere varıncaya kadar birçok meseleler konuşurduk. Şimdi bir şey çıktı: Hususî vagon,demokrasi ve hususî vagon. Bu olamaz arkadaşlar.

Refik İnce de söz alarak, bütçe müzakeresi sırasında israftan kurtulmak için temennilerde bulunmak üzere notlar almış olduğunu, bu notlar arasında otomobil meselesi de bulunduğunu kaydetti ve:

«Yorgana göre ayak uzatmak» lüzumundan bahisle, Ankara gibi en uzak yerine yirmi kuruşla gidilebilen bir yerde mücerred yüksek memuriyette bulunmak endişesile otomobil tahsisi zihniyetinin aleyhinde bulundu ve «filân memur aldı da, falan memur almadı» gibi haysiyet ve şeref davalarının sonunda milletin kesine dayandığını ve bu zihniyetin önüne geçilmesi icab ettiğini beyan etti.

Maliye Vekili Fuad Ağralı söz alarak hatiblerin beyanatı sırasında temas ettikleri noktalara cevab verdi. Müteakiben Mazhar Müfid kürsüye geldi ve otomobil işi üzerindeki mütalealarını kanundan maddeler okuyarak anlattı ve hizmet otomobillerinin hâlin kapısında patates veya marul almaya ve yahut «köşedeki bakkalın limonu kurudur» diye daha sulu limon almak için şehre kadar gönderilmeğe tahsis edilmediğini kaydetti. Bu mevzu üzerindeki müzakereler uzadı.

Neticede verilen bir takrirle, buna dair lâyihanın da encümene iadesi kararı verildi.

Ruznamede müzakere edilecek başka madde kalmamıştı. Pazartesi günü bütçe müzakeresine başlanacak olduğundan, pazartesiden itibaren her gün saat 14 te toplanılması kararile celseye nihayet verildi.

19 mayıs şenlikleri hazırlığı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Fenerbahçe stadının arka kapısına doğru hareket edeceklerdir.

Stadın arka kapısına yaklaşınca öne bando, bayraklar, flâmacılar bunları takiben Üniversite, uçak talebesi, lise ve orta dereceli kız ve erkek mektebleri, beden terbiyesi öğretmenlerinin nezareti altında stada girerek koridorda kendilerine gösterilen yerleri alacakladır.

Merasim Vali Lûtfi Kırdarın bir hitabesile açılacaktır. Valinin hitabesini, Kız lisesinden Fikriye Altayın ve Süleymaniye kulübünden Tarık Özerenginin hitabeleri takib edecektir. Hitabeleri müteakıb 938 - 939 senesi mekteblerarası spor müsabakalarında birincilik alan talebelerin mükâfatları tevzi edilecektir.

Bundan sonra önde bando olduğu halde 3 - 4 bin gencin iştirakile muazzam bir merasim geçişi yapılacaktır. Merasim geçişinden sonra kız ve erkek talebeler ayrı ayrı jimnastik hareketleri yapacaklardır. 19 mayıs spor ve genclik bayramı merasiminin tam bir intizam dahilinde yapılması için bütün beden terbiyesi muallimleri vazife almışlardır.

Jimnstik bayramına iştirak edecek olan kız ve erkek talebeler dün Fenerbahçe stadında umumî bir prova yapmışlardır. Bu provalar muvaffakiyetli olmuştur.

Maarif müdürlüğünün tebliği

İstanbul Maarif Müdürlüğünden:

1 — 19 mayıs spor ve genclik bayramında okullarımızın jimnastik şenlikleri Kadıköy Fenerbahçe stadyomunda vilâyetimiz adına yapılacak törenden sonra başlayacaktır.

2 — Jimnastik bayramı için hazırlanan davetiyeler alâkadarlara dağıtılmıştır. Bir kişilik ve soğuk damga vurulan davetiyeler stadyoma girerken gösterilmelidir.

3 — Davetiyeler birer kişiliktir. Davetiyeleri hâmil bulunanlar her ne nam ile olursa olsun yanlarında kimse getirmiyeceklerdir.

4 — Üç renk üzere olan davetiyelerden gri renklileri balkon, yeşil renklileri kapalı tribün, kırmızı renklileri de açık tribünler için muteberdir.

5 — Maarif Müdürlüğü tarafından dağıtılan davetiyeler yalnız sabahleyin yapılacak olan jimnastik şenliklerine aiddir.

6 — Öğleden sonra saat 16 da başlayacak Ankara, İstanbul, İzmir temsili atletizm müsabakalarile İstanbul okulları muhtelitile İstanbul kulübleri arasındaki karşılaşmalara aid olan davetiyeler Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü İstanbul bölgesi tarafından verilecektir.

Mektebler muhtelit takımını davet

İstanbul Maarif Müdürlüğünden:

19 mayıs spor ve genclik bayramında saat 17,30 da okullarımızın spor yurdları muhtelitile, İstanbul kulübleri muhteliti arasında yapılacak müsabakaya iştirak etmek üzere aşağıda isim ve okulları yazılı futbolcuların levazımlarile Fenerbahçe stadyomunda saat 16 da bulunmaları ve stadda Futbol Lik heyeti Başkanı İbrahim Hakkıya müracaatleri ehemmiyetle tebliğ olunur.

Erkek Öğretmen okulundan: Hüseyin, Boğaziçi lisesinden: Cihad, Bülend, Niyazi, Osman, Galatasaray lisesinden: Halil, Metin, Bülend büyük. İstanbul Erkek lisesinden: Hayri, Cihad, Fikret, Yunus. İstiklâl lisesinden: Tarık, Işık lisesinden: Salim Şatır, Hüseyin Moran, Pertevniyal lisesinden: Ömer Akalın.

Ürolog - Operatör

Pr. Behaeddin Lütfi Varnalı

Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı. Beyoğlu - İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya ap. No. 2 . Telefon: 42203.

Cenevrede yapılacak siyasî müzakereler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Gazetelerin mütaleası

Londra, 17 (a.a.) — Bu sabahki İngiliz gazeteleri Sovyet Hariciye Komiser Muavini Potemkin'in Milletler Cemiyeti konseyinin toplanmasında bulunmıyacağı haberini hayretle karşılamaktadır. Çünkü konseyin içtimaı Moskovanın talebi üzerine ve münhasıran Potemkin'in iştirakini temin için bir hafta geri bırakılmıştı. Gazeteler Halifaks - Bonnet - Potemkin müzâkeresinin demek yapılamıyacağını yazıyorlar ve bazı gazeteler de hatta Halifaks'ın Cenevreye gitmekten vazgeçmesini istiyorlar.

Times gazetesine göre, Sovyet hükûmetinin Potemkin'i Cenevreye göndermemesine sebeb, Cenevre mülâkatının normal diplomatik müzakerelere kaim olmaması içindir.

Bazı mehafile göre, Milletler Cemiyeti nizamnamesi dahilinde bir İngiliz - Sovyet, veya bir İngiliz - Fransız - Sovyet paktı derpiş edilmektedir. Maamafih şimdiye kadar bu hususta kat'î hiçbir karar verilmiş değildir.

Daily Telegraph gazetesi, İngilterenin Moskovaya vereceği cevabın Fransa ile İngilterenin Sovyetler Birliği ile bir anlaşma yapmak hususundaki arzularını ispat edeceğini yazıyor ve Moskovadaki İngiliz büyük elçisinin daha bugün Molotofla görüşeceğini ve Sovyet hükûmetinin kendisini Cenevrede bir hükûmet azası tarafından temsil ettirmeğe karar vereceğinin ümid edildiğini beyan ediyor.

Daily Herald gazetesine göre, İngiliz teklifi mutavassıt bir hal tarzını ihtiva eylemektedir.

Sovyet elçisinin ziyareti

Londra, 17 (a.a.) — Bu sabah Maisky Hariciye Nezaretinde Cadogan ile görüşmüştür. İngilizler tarafından Sovyetlere yapılan yeni tekliflerle bu müzakerelerin mevzuunu teşkil ettiği zannedilmektedir.

Seferber edilen ihtiyat bahriye sınıfı

Londra, 17 (a.a.) — Silâh altına alınacak olan sınıfın ilk efradının 15 temmuzda çağırılacağı dün Avam Kamarasında beyan edilmiştir. Diğer davetler, her iki ayda bir vâki olacaktır. Umumî davet halinde derhal seferber edilebilen bahriye ihtiyat sınıfının yarısı da üç aylık bir talim devresi için 15 haziranda çağırılacaktır. Diğer yarısı, 15 eylûlde davet edilecektir. Londra hava kuvvetlerinin muavin ihtiyat efradı da 15 hazirandan itibaren tedricî surette davet olunacaktır.

KADIN VE MODA

Kolları ve sırtı renard argenté ile çevrilmiş yeni bir manto modeli

Balkan iktısad konseyi dün ilk içtimaını yaptı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ideal, istihsal kuvvetlerinin, mübadele vasıtalarının münakalât sistemlerinin birbirine ahenktar bir surette tanzimi için gayretler istemektedir.

Vaktile, herkes, kendi millî ekonomisini komşularının ekonomisile itmam etmeyi ihmal ederek ekonomisini merkezî Avrupaya ve garbî Avrupaya doğru inkişaf ettirmek çarelerini tetkik ederdi. Bugünkü imtihanlar «Balkanlar» kelimesine yeni bir siyasî mana vermiş ve bu kelimeye sulhun idamesi için mütesanid ve devamlı bir gayret mefhumunu ilâve eylemiştir.

Ekonomik konseyin vazifesi de bu antanta ekonomik manasını vermektir.»

Gafenko, bundan sonra, Tunanın Balkan devletleri arasında münakale yolu haysiyetile haiz olduğu ehemmiyeti tebarüz ettirmiş ve sözlerine şöyle devam eylemiştir:

«— Müşterek ve mütesanid menfaatlerin bu organizasyondan hiçbir Balkan milletini haric tutmak istemiyoruz. Aramızda, arzu ettiğimiz gibi, Bulgar milletinin bir mümessilinin bulunmayışından dolayı müteessiriz. Maamafih, mukaddaratı komşularının mukadderatına bağlı bulunan Bulgaristanı, Antant mesaisine iştirak etmekle ne şerefinden, ne istiklâlinden ne de menfaatlerinden hiçbir şey kaybetmiyeceğine ikna eylemekten ümidimizi kesmiş değiliz.

Âkid devletlerden her birinin diğer Avrupa devletlerile inkişaf ettirmeye gayret ettiği münasebetleri teşviş etmek istemiyen Balkan Antantı, ne ekonomik bakımdan, ne de politik bakımdan kimsenin aleyhine müteveccih değildir.

Biz eminiz ki, devletler arasında vücud bulan bağlar, ne kimseyi haricde bırakmakta, ne de herkesi birbirine karşı koymaktadır. Balkan Antantının kuvveti yalnız sükûn ve sulhun umumî menfaatine olarak memleketlerimizin davası hedefini gütmektedir.»

Hasan Sakanın nutku

Gafenko'nun bu nutkuna Türk heyeti namına cevab veren heyet reisi Hasan Saka Balkan Antantının hayatî ehemmiyetini tebarüz ettirmiş ve ezcümle demiştir ki:

«— Eğer bu sene içinde vukua gelen bazı siyasî hâdiselerin Antantımızın salâbeti hakkında bazı şüpheler doğurmuş olduğunu bilmeseydim, buna hiç telmih bile etmezdim. Fakat, yaklaşmamızı mucib olan bütün sebebler, zayıflamak şöyle dursun, bu sene vukua gelen hâdiselerde bu yaklaşmada haklı olduğumuzun parlak ispatlarını bulmuştur.»

Saka, bundan sonra ekonomik konseyin vazifenin ehemmiyetini de kaydetmiş ve Gafenko'nun sözlerile hemfikir bulunduğunu bildirdikten sonra mütehassısların mesaisinin her sahada dört devletin menfaatlerine uygun olarak aradaki mübadeleleri fazlalaştıracağı emniyetini izhar eylemiştir. Saka, sözlerini, Romanyaya gösterdiği misafirseverlikten dolayı teşekkür ederek bitirmiştir.

Sakanın nutkunu müteakıb, Elen heyeti namına Zolostas ve Yugoslavya heyeti namına da Prodanoviç Romanya Hariciye Nazırına cevab vermiş ve konsey, nutuklardan sonra komisyonlar halinde faaliyetine başlamıştır.

S. Pınar Nahiye Müdürünün katili idama mahkûm

(Baştarafı 1 inci sahifede)

İlk celsenin tafsilâtı

Bursa (Hususî) — Soğukpınar nahiyesi müdürü Muslihiddini bir kurşunla karnından vurarak öldüren tütün kaçakçısı Kayapalı Kadri ile kaçakçı arkadaşının muhakemelerine ağırcezada başlandı. Mahkeme salonu bu meraklı hâdiseyi dinliyenlerle dolmuştu. Katil evlidir. İki kızı vardır. Mustafa bekârdır. Fakat vaktile nişanlısı Zekiyeyi berbad etmekten ve öldürmekten 16 sene 9 ay 20 güne mahkûm olmuş, bu cezasının bir kısmı affa uğramış, bir kısmını Bursa hapisanesinde çekmiş, mütebakisini de İmralı adasında geçirerek geçen sene mayısta serbest bırakılmıştır. İkisi de okur yazar değildirler. Evvelâ haklarındaki evrak okunmuş müteakıben reis Osman Sabri Göksu katil Kadriye:

— Kalk bakalım! Nahiye müdürünü nasıl öldürdün anlat! demiştir.

Kadri — Gece vakti bilmiyerek oldu bu vak'a.. İki kişiye rastladık. Ben ne bileyim onun nahiye müdürü olduğunu. Yanında jandarma olsaydı anlardım. Hasımlarımız zannettim. O bana çiftesini doğrulttu. Ben de tabancamı karnına çevirdim. Benimki mi patladı. Onunki mi anlıyamadım. Galiba bizim kaçakçı olduğumuzu hissetmişlerdi. Müdür çiftesini çevirip (kıpırdamayın) deyince çiftesini elimle ittim. Bu sırada işte bu kaza oldu.. Sonra çiftesini alıp kaçtım.

— Siz hırsızmısınız ki çifteyi alıp götürüyorsunuz?

— Almasam arkamdan kalkar beni vururdu....

— Peki müdürün vurulup yere düştüğünü görmedin mi?

— Hayır. Ben onun vurulduğunu anlayamadım. Atın üstünde duruyordu.

— Peki nasıl aldın çifteyi bu vaziyette iken...

— Aldım işte can korkusile..

— Onun nahiye müdürü olduğunu anlamadın mı?

— Sonra söyledi ama kaç para eder vurulduktan sonra...

Bunun üzerine Kadrinin evvelce verdiği üç muhtelif ifade okundu. Bunlardan birinde: Nahiye müdürünün (ben nahiye müdürü idim oğlum. Beni yakın!) dediği, Kadrinin kendisine: (Onu vaktile söylemeli idin!) cevabını verdiği yazılıyordu. Bir diğer ifadesinde de: Arkadaşı Mustafanın su dökmek için beş on metre geride kalmış olduğu sırada müdüre rastladığı, müdürün kendisine (kıpırdama eşek oğlu eşek! Yık yükünü!) dediği sırada çiftesini çevirip göğsüne ateş etmek üzere iken onu elile ittiği ve bu esnada çiftenin boşa patladığı, kendisinin de bu anda tabancayı müdürün karnına sıktığı yazılı idi. Mustafa da arkadaşının ifadesi gibi ifade verdi. Bilâhare müdür Muslihiddinin ifadesi okunmuştur. Müdür bunda:

«Yanımda muhtar Ali olduğu halde gece saat 3 de ve Islâh köyüne giderken yolda iki şahısla yüklü bir hayvana rastladık. Vaziyetlerinden şüphe ettim. Bunlara bu yükü yıkın! dedim. Bunlardan biri; yük öyle yıkılmaz böyle yıkılır! diye bana tabancasile derhal ateş etti. Beni karnımdan yaraladı. Hayvanımdan düştüm. Bu şahıs yanıma yaklaştı. Bu nahiye müdürü imiş öldürelim bunu diye arkadaşına seslendi. O da; ölmüştür artık gidelim! cevabını verdi. Bu adam tüfeğimi aldı. Ve haydi Mustafa çek hayvanı dedi. Yürüdüler, gittiler. Bundan fazla söyliyecek takatım kalmadı» diyordu.

Kadri — Öldürelim bunu demedim, eğer öldürmek isteseydim tabancamdaki beş kurşunu daha ona boşaltırdım. Cevabını verdi.

Bilâhare vak'anın yegâne şahidi olan Güneybudaklar köyü muhtarı Ali çağırıldı, muhtar vak'ayı şöyle anlattı:

«Ben önde gidiyordum, müdür beş on metre arkamdan geliyordu. Karşımıza bunlar çıktılar. Kendilerine hayvanlarındaki yükün ne olduğunu sordum. Bana cevab vermeden geçtiler. Atımı durdurdum. O sırada müdür geldi. Yıkın şu yükü! dedi, Kadri derhal tabancasile ateş etti. Müdür yere düştü. Bu sırada Kadri arkadaşına (ne duruyorsun sen de arkadaşını vursana!) deyince korkup kaçtım. Karaıslah köyüne giderek telefon ettim. Köylüleri alıp vak'a yerine geldim. Müdür atına binerek gitmişti. Kozbudaklar köyünde imiş. Oraya gittik. Yatıyordu. Ağır yaralı idi. Sonra ben jandarma ile takibe gittim. Müdür ne oldu bilmiyorum. Yolda ölmüş..

Reis (suçlulara) — Var mı diyeceğiniz?

Kadri — Gece vakti jandarmasız ne diye yola çıkmışlar?

Reis — Sana sual sor mu dedim ben?

Kadri — Doğru söylemiyor. Dedikleri yalandır.

Müteakiben kaçak tütünlerin Harmanalanı köyüne götürüldüğünü gören şahid Ramazanın gelmediği anlaşıldı. Bu gibi duruşmaların bir celsede bitirilmesi 1918 numaralı kanunun 58 inci maddesi icabı olmakla beraber Ramazan hakkındaki ihzar infaz edilmediğinden ve suçluların ilk tahkikat sırasında nüfus kayidleri sorulmadığından bu cihetlerin ikmalı için muhakeme talik olundu.

Dahiliye Vekâletinden:

Kırklareli kasabasının (320) hektarlık kısmının halihazır hartalarile bunu muhat (80) hektarlık kısım ile 400 hektara varan sahanın yalnız 1/4000 mikyaslı münhanili hartasının yeniden alımı işi kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

İşin maktu bedeli (6500) liradır.

Eksiltme 22 mayıs 939 pazartesi günü saat 15 te Kırklareli Belediye Dairesinde Belediye Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

Muvakkat temniat (487,50) liradır. Şartnameler parasız olarak Ankarada Belediyeler İmar Heyetinde ve Kırklareli Belediyesinden alınabilir.

Eksiltmiye iştirak etmek istiyenlerin Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden vaktinde iştirak vesikası almaları ve bu vesikayı teklif mektublarına koymaları lâzımdır.

Tekliflerin tayin edilen günde saat 14 e kadar Kırklareli Belediyesine vermiş olması veya posta ile bu saate kadar göndermiş olmaları lâzımdır.

«1636» (3075)

MAZON MEYVA TUZU

Hazımsızlık, şişkinlik, bulantı, gaz, sancı, mide bozukluğu, barsak ataleti INKIBAZ **sarılık, safra, karaciğer** MİDE **ekşilik ve yanmalarında ve bütün MİDE, BARSAK bozukluklarında kullanınız. HOROZ markasına dikkat**

Son derece teksif edilmiş bir tuz olup yerini tutmıyan mümasil müstahzarlardan daha çabuk, daha kolay, daha kat'î bir tesir icra eder.

MAZON MEYVA TUZU — MAZON MEYVA TUZU

Satılık Köşk

Feneryolu ile Kızıltoprak arasında Bağdad caddesi üzerinde 147 numaralı bahçe içinde 12 odalı yeni kârgir köşk satılıktır. Bir katı ayrıca kiraya verilmeğe elverişlidir.

Görmek için cumadan maada her gün saat 13 ten 17 ye kadar içindekilere müracaat.

Çocuk hekimi
Dr. Ahmed Akkoyunlu
Taksim - Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada her gün saat 15 ten sonra.

Körting Radyoları UCUZLADI

"Honoris»117 lira

NECİP ERSES SESLİ HAN ZULFARUZ S. GALATA

İnşaat İlânı

Sümer Bank Umum Müdürlüğünden:

1 — Karabük demir ve çelik fabrikaları müessesesi memur ve işçileri için yaptırılacak:

Bir	odalı	100
İki	»	100
Üç	»	50
Dört	»	30

evin inşaatı vahidi fiat esasile ve kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

2 — İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 897,106,20 liradır.

3 — Eksiltme evrakı 50 lira mukabilinde Sümer Bank Muamelât Şubesinden alınabilir.

4 — Eksiltme 2/6/939 cuma günü saat 16 da Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlüğü binasında yapılacaktır.

5 — İstekliler teklif evrakı meyanına şimdiye kadar yapmış oldukları bu kabil işlere bunların bedellerine ve hangi bankalarla muamelede bulunduklarına dair vesikalarını koyacaklardır.

6 — Muvakkat teminat miktarı 39,635,— liradır.

7 — Teklif mektublarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 15 e kadar Ankarada Sümer Bank Muhaberat şubesine teslim edilecektir. Posta ile gönderilen tekliflerin nihayet ihale saatinden bir saat evvele kadar gelmiş ve zarfların kanunî şekilde kapatılmış olması lâzımdır.

8 — Bu inşaatı banka taliblerden dilediğine vermek veyahud münakasayı hükümsüz saymakta tamamen serbesttir. «1863» (3465)

İstanbul Belediyesi İlânları

Karaağac müessesatına lüzumu olan ve hepsine 750 lira bedel tahmin edilen 60 ton (Lave) maden kömürü açık eksiltmiye konulmuştur. Şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir.

İstkliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 56 lira 25 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 22/5/939 pazartesi günü saat 14,30 da Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (3071)

Matbuat Umum Müdürlüğünden:

Matbuat Umum Müdürlüğü 1939 malî yılı zarfında bastıracağı Ayın Tarihi adlı kitabları 18/5/1939 dan itibaren yirmi gün müddetle kapalı zarf usulile eksiltmiye koymuştur.

1 — Beher formanın muhammen kıymeti yirmi beş liradır.

2 — Muvakkat teminatı 787 lira elli kuruştur.

3 — Eksiltme 6 haziran 1939 salı günü saat on beşte Umum Müdürlük binasındaki Komisyonda yapılacaktır.

4 — Şartname Umum Müdürlükte ve İstanbuldaki Matbuat Şefliğinde görülebilir.

5 — Talib olanlar yevmi mezkûrda 2490 sayılı kanunda yazılı vesaikle müracaatleri. «1871» (3464)

İstanbul Valiliğinden:

1 — 19 mayıs genclik ve spor bayramı, Fenerbahçe stadyomunda okullar ve spor kulübleri, Beşiktaş, Bakırköy, Beyoğlu, Şişli, Eminönü, Fatih, Şehremini, Kadıköy, Üsküdar, Eyüb, Şilede Halkevleri, Adalar, Beykoz, Sariyer, Silivri, Yalova ve Çatalca Kaymakamları tarafından hazırlanan programlara göre yapılacak müsamere ve spor hareketlerile kutlulanacaktır.

2 — Fenerbahçe stadyomundaki merasim damgalı davetiyelilere mahsustur. Yer mahdud olduğundan elinde davetiyesi bulunmıyan hiç kimse alınmıyacaktır.

Davetiyesiz olanların stadyoma kadar zahmet etmemeleri lâzımdır.

3 — Diğer yerlerde yapılacak merasim davetiyesizdir. Herkes iştirak edebilir. (3474)

P. T. T. Umum Müdürlüğünden:

Halk tipi telsiz alıcıları için teklif ve nümune vermek müddeti mayıs 939 sonuna kadar uzatılmıştır. «1832» (3399)

Türk Gümrük Komisyoncuları İstanbul Birliğinden:

Birliğimizin senelik kongresi 16/5/939 tarihine tesadüf eden salı günü Cağaloğlu Halkevi salonunda yapılması mukarrer iken, ekseriyet hasıl olmadığından, 30/5/939 tarihine tesadüf eden salı günü saat 18 e tehir edilmiş olduğu bilûmum azalarımıza ilân olunur.

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Yapılacak iş	Muhammen bedeli Lira	Teminatı Lira	İhale günü
Tedavi kliniğine yaptırılacak mobilya	1090	81.75	25/5/1939 perşembe günü saat 15 te
Göz kliniğine yaptırılacak tahta mobilya	1854	140	»
Guraba hastanesinde yapılan paviyonların su santralı	4431,25	332,34	»

Yukarıda yazılı üç iş Üniversite Rektörlüğünde ayrı ayrı açık eksiltmiye konulmuştur.

İsteklilerin mobilyalar için en az 1200 liralık bu gibi işler yaptıklarına dair Üniversite mimarlığından ve su santralı için de İstanbul Nafıa Müdürlüğünden 10,000 liralık vesika getirmeleri, şartnameler hergün Rektörlükte görülür (3222)

İstanbul Nafıa Müdürlüğünden:

22/5/939 pazartesi günü saat 14 te İstanbulda Nafıa Müdürlüğünde Eksiltme Komisyonu odasında (4998,42) lira keşif bedelli İstanbul Ayasofya Müzesi kurşun işleri pazarlıkla eksiltmiye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (375) liradır.

İsteklilerin en az (3000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalarla 939 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri. (3439)

İstanbul Nafıa Müdürlüğünden:

22/5/939 pazartesi günü saat 15 te İstanbulda Nafıa Müdürlüğünde Eksiltme Komisyonu odasında (4999,99) lira keşif bedelli İstanbul Ayasofya Müzesi saf külçe kurşun alınması işleri pazarlıkla eksiltmiye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (375) liradır.

İsteklilerin en az (3000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalarla 939 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri. (3440)

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

Yüksek mühendis ve fen memuru aranıyor

Memleketin muhtelif mıntakalarında yaptırılacak olan inşaata nezaret etmek üzere bir yüksek mühendis ve sondaj ile zemin mukavemet tecrübesi işlerinde istihdam edilmek üzere tecrübeli iki fen memuru alınacaktır.

İsteklilerin vesikalarile Toprak Mahsulleri Ofisine ya şahsen veyahud yazı ile 20/5/939 tarihine kadar müracaat etmeleri ve çalışma şartlarını bildirmeleri ilân olunur. (3292)

Satılık hane

Kabataşta Ömeravni mahallesinde Beşir çıkmazında 2 numaralı 11 odalı etrafı açık, önü bahçe, Adalar ve Boğaziçine nezareti kâmileyi haiz ahşab bir hane satılıktır. Görüşmek için Cumhuriyet gazetesi mürettiblerinden Abdiye akşam saat 6 dan sonra müracaat.

Yaz için

Beyoğlunda mobilyalı, telefon ve her türlü konforu havi 5 odalı apartıman kiralıktır. Beyoğlunda Mis sokağında 28 No. lı apartımanda 9 numaraya müracaat.

İstanbul 5 inci icra memurluğundan:

Bir borcdan dolayı mahcuz olup paraya çevrilmesine karar verilen ceviz rengi büfe, Beşiktaş Serencebey yokuşunda 17 No. lı evde 25/5/939 tarihinde perşembe günü saat 9 dan 10 a kadar açık arttırma ile satılacaktır. %75 ini bulmaz, satılamazsa ikinci arttırması 29/5/939 tarihinde pazartesi günü ayni yerde ve ayni saatte yapılacak ve satılacaktır. Almak istiyenlerin mezkûr mahalde gösterilen saatte hazır bulunmaları ilân olunur. (17857)

SEBORİN

Yüzdeki her nevi sivilcelerle baştaki kepek, kaşıntıyı kat'iyyen geçirir. Saç dökülmesine mâni olur.

Eczanelerde bulunur.

Diplomalı bir ebe ARANIYOR

Anadoluda mühim bir sanayi müessesesi revirinde ebelik münhaldir. Talib olanların Türk, yaşı 35 - 50, Ebe Mektebi mezunu ve umumî ameliyatlarda asiste edebilecek kabiliyette olması lâzımdır. Tahsil vesikası, fotoğraf, ailevî vaziyeti, bonservis ve doğruluk kâğıdile birlikte taleb edlien maaş mikdarını İst, 176 No. Posta kutusu adresine «Ebe» rumuzuna tahriren bildirmeleri. Mesken müessese tarafından temin edilecektir.

Kaput Bezi ve iplik

Malatya Bez ve iplik Fabrikaları T.A. Şirketinden:

Yeni tesisatla faaliyete geçen Adana fabrikamızın silindirli 75 ve 90 santim B. (Tip 2 çifçi) kaput bezi, 4, 6, 10, 12 numara vater iplikleri imalâtı piyasaya arzedilmiştir. Siparişler bir hafta içinde gönderilir.

Sipariş için Adana fabrikamıza veya Ankara Atatürk bülvarı And apartıman No. 4 daireye müracaat edilmesi.

Telgraf adresi: Çeşid - Ankara.

EV - İŞ

Mayıs sayısı

Yarın Çıkıyor

Bu sayı ilkbaharın taze ve canlı mevzuları ve en güzel işlerile doludur.

Ehven fiatla

Acele satılık ahşap hane

İki bölük ve sekiz odayı muhtevi derunu muşamba döşeli, mutbah iki tulumba bir sarnıç ve mıktarı kâfi bahçesi vardır. İçindekilere müracaat.

Aksaray Horhor hamam sokak 27 No. hane.

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 temniatı Lirą K.	Eksiltme Şekli	Saati
Molenzkâğıdı	50	top	500,—	37,50	Pazarlık	14
Alâtı fenniye	60	kalem	1515,53	113,66	»	15,30
Teknik alâtı	20	»	1758,10	131,85	»	16
Sarma kâ. (kırmızı)	300	top	4350,—	326,25	Açık Ek.	16,30

I — Şartname ve nümunesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı (4) kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminat akçeleri, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 29/V/939 pazartesi günü Kabataşta Levazım Şubesi Müdürlüğündeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname, liste ve nümuneler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen günde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3358)

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Eczayı tıbbiye	67	kalem	533 46	40 —	Açık E.	16
Lâstik çizme	840	çift	4794 —	359 55	» »	16,30

I — Liste ve şartnamesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı «2» kalem malzeme açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 30/V/939 salı günü Kabataşta Levazım Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Liste ve şartnameler hergün parasız, sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Lâstik çizmeye iştirak edecekler fiatsız tekliflerinin münakasa gününden üç gün evveline kadar Tuz Fen şubesine vermeleri lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3379)

I — İdaremizin Kağızman ve Kulp tuzlaları için 13/VIII/938 tarihinde ihale edilip muayyen müddeti zarfında teslim olunmıyan «10» aded vagonet evvelki şartlar dairesinde yeniden ve pazarlıkla eksiltmiye konulmuştur.

II — Muhammen bedeli sif İstanbul «500», muvakkat teminat parası «37,50» liradır.

III — Pazarlık 22/V/939 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesi Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Eksiltmiye iştirak etmek istiyenlerin fiatsız ve mufassal tekliflerini ihale gününden beş gün evveline kadar İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tuz Fen Şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (2917)

I — Nümunesi mucibince 3000 aded süpürge açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli 510 lira, muvakkat teminat parası 38,25 liradır.

III — Eksiltme 2/VI/939 cuma günü saat 16,30 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Nümune hergün sözü geçen şubede görülebilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3458)

80 derece

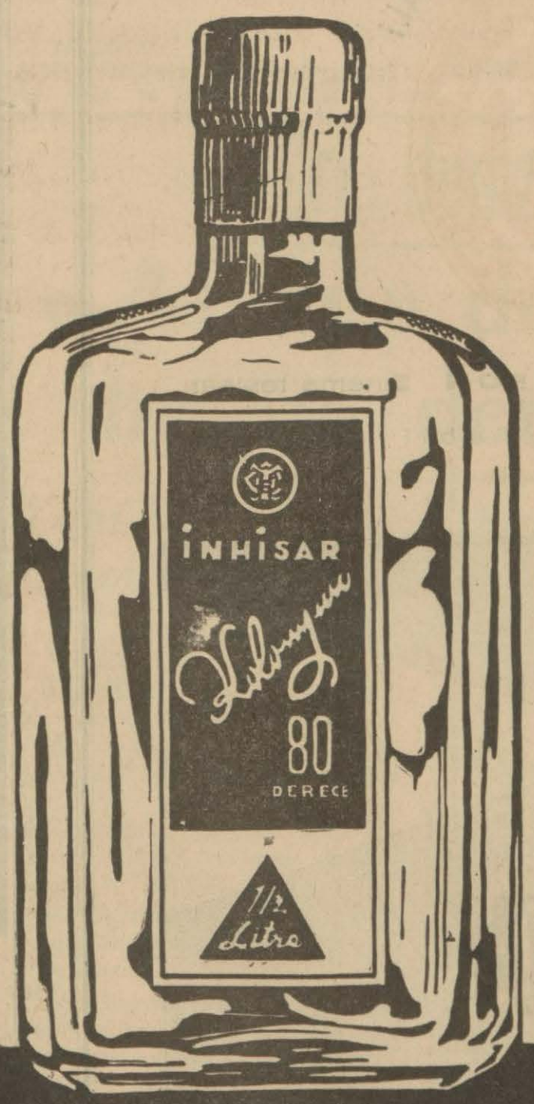

İNHİSAR KOLONYASI

YAKINDA PİYASAYA ÇIKARILIYOR.

Güzelliğiniz için

KREM BALSAMİN KANZUK

Bütün dünyada takdir edilmiş sıhhî güzellik kremleridir. Gece için yağlı, gündüz için yağsız ve halis acıbadem çeşidleri, hususî vazo ve tüblerde satılır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

Kasımpaşa Nüfus memurluğundan:

Çatmamescid mahallesinin Tozkopa - ran caddesinde 2 No. da oturan Avram Muşenin ismi 5 inci hukuk mahkemesinin 21/12/938 Do. ve 1738 No. lı kararile Edvin Kamhi olarak değiştirildiği ilân olunur.

Askerî fabrikalar satın alma komisyonu ilânları

100 ton Toleol hakkında

100 ton toleolün ihale gününün sehven 31/5/939 çarşamba günü olarak ilân edildiği anlaşılmıştır.

İhalenin 1/6/1939 perşembe günü saat 14 te pazarlıkla yapılacağı ve 8 mayıs 1939 tarihinde çıkan ilânın hükümsüz olduğu ilân olunur. «3276»

Bir sıhhat memuru ARANIYOR

Anadoluda mühim bir sanayi müessesesinde sıhhat memurluğu münhaldir. Talib olanların Türk, yaşı 30 - 45, Küçük Sıhhat memuru mektebi mezunu ve hastanelerde çalışmış olması lâzımdır. Tahsil vesikası, fotoğrafı, ailevî vaziyeti, bonservis ve doğruluk kâğıdı ile birlikte taleb edilen maaş mikdarını İstanbul 176 No. P. K. «Sıhhat» rumuzuna tahriren bildirmeleri. Mesken müessese tarafından temin edilecektir.

GEBELERDE
Kabızlık tehlikelidir. Günde 1 - 2 aded KİSSİNGA hapı ile kabızlık defedilmelidir. Eczanelerden isteyiniz.

SAÇ DÖKÜLMESİ
Kapilin ile durdurulmaktadır. Eczanelerden isteyiniz.

Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

1 — Kurumumuz talebe ve müstahdemininin 1 haziran 939 dan 31 mayıs 1940 tarihine kadar bir senelik iaşeleri aşağıda gösterildiği üzere ve kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

2 — Azamî aded		Günlük iaşe		Muhammen bedeli
« 585 »	talebe	« 54 »	kuruş	105,329,70
« 10 »	muid	« 54 »	»	1,971,00
« 150 »	müstahdemin	« 30 »	»	16,425,00
				123,725,70

bedel üzerinden beherinin günlük iaşelerinin « 1 » haziran 1939 tarihine musadif perşembe günü saat « 11 » de Rektörlük binasında müteşekkil Komisyonda ihalesi yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat « 7436,30 » liradır. Teklif mektubları ihale saatinden bir saat evvel kabul edilir.

4 — Fazla izahat ve parasız şartname almak istiyenlerin Enstitü Daire Müdürlüğüne müracaatleri. « 1692 » (3173)

Otel, Lokanta ve Dondurmacılara Müjde:

Uzun zamandanberi beklenmekte olan
MONOFAZE ELEKTRİK MOTÖRLÜ OTOMATİK
DONDURMA MAKİNELERİMİZ
Gelmiştir.
Muhtelif boyları vardır. Fiatlar ehvendir.
Merkez Acentalığı:
B. N. Kazancıyan 74/89 Tünel Cad. Galata İst.

Hangar Yaptırılacak

Türk Hava Kurumu Genel Merkez Başkanlığından:

1 — Etimes'ud da Türkkuşu alanında yaptırılacak, Hava Müsteşarlığı Tecrübe ve Muayene Komisyonuna aid bir hangar kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

2 — Bu işin muhammen bedeli (88,436) lira (2) kuruştur.

3 — İstekliler bu işe aid şartname. keşif vesaireye aid evrakı Türk Hava Kurumu Genel Merkezinden (4) lira (42) kuruş mukabilinde alabilirler.

4 — Eksiltme 25/5/939 perşembe günü saat 15 te Türk Hava Kurumu Genel merkezinde toplanacak Komisyon tarafından yapılacaktır.

5 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin teklif mektublarile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine tevdi etmiş olmaları lâzımdır.

6 — Muvakkat teminat miktarı (5,671) lira (80) kuruştur.

7 — Eksiltmiye girmek istiyenler 2490 numaralı kanundaki şartları haiz olduktan başka en az (60,000) liralık mümasil bir işi muvaffakiyetle başardıklarına dair vesika ibraz etmeleri lâzımdır. (3206)

Ankara Nümune Hastanesi Baştabibliğinden:

CİNSİ	Miktarı Kilo	Tutarı Lira	Muvakkat teminat Lira	K.	İhale şekli	İhale tarihi
Karaman eti	40000	21200	1590	00	Kapalı	30 mayıs 939 salı saat 13,30
Kuzu eti	2000	900	67	50	»	» » » »
Sömikok kömürü	1200 ton	31200	2340	00	»	» » » » 11

1 — Ankara Nümune hastanesinin 1939 malî yılına aid et ve kömür miktarlarile tutarı ve muvakkat garantisi ve ihale tarih ve saati yukarıda gösterilmiştir. İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dairesinde hazırlıyacakları teklif mektublarını belli gün ve saatten bir saat evveline kadar Ankara Nümune hastanesinde müteşekkil komisyona vermeleri.

2 — Şartnameleri görmek istiyenler her gün Ankarada Nümune hastanesi İdaresinde, İstanbulda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğünde görebilirler. «1670» (3172)

Bursa Cumhuriyet Müddeiumumiliğinden:

Bursa Ceza evinin 939 senesi haziran iptidasından « 1 » haziran 940 gününe kadar 939 malî yılı zarfında Bursa Ceza evinin ekmek ihtiyacı aşağıda yazılı şartlar dairesinde kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

1 — Safi buğday unundan yapılmak ve Belediyenin piyasada ikinci nevi addedeceği ekmekten olmak ve ayni şerait dahilinde pişirilmek üzere beheri « 960 » gram itibarile hergün için en az « 300 » en çok « 900 » ekmek teslim edilecektir.

2 — Ekmekler hergün sabahları saat « 9 » da Ceza evine teslim edilmiş olacaktır.

3 — Evsafı ve miktarı gösterilen ekmeğin rayici hazırasına göre muhammen bedeli üzerinden alınması iktiza eden yüzde yedi buçuk teminat akçesi 1977 lira 64 kuruş olarak tespit olunmuştur.

4 — Teminat: Banka mektubu veya Malsandığına yatırılan nakid veya tahvilâta aid nakid veya ayniyat makbuzunun ibrazı.

5 — İhale 24/5/939 çarşamba günüdür, saat 16 da.

6 — İhale Bursa C. M. Umumiliğinde yapılacaktır.

7 — Talibler teklif mektublarını ve teminatlarını ayrı ayrı zarflara koyarak 24/5/939 da Bursa C. M. Umumiliğinde toplanacak Komisyona saat 16 ya kadar vermeleri lâzımdır. Bu müddet geçtiketn sonra yapılacak teklifler kabul edilmiyecektir.

8 — Bu hususa aid masraflar ve ilân ücretleri alıcıya aid olacaktır.

9 — Kanunî evsaf ve şeraiti haiz olup da münakasaya iştirak etmek istiyenler fazla malûmat almak ve şartnameyi görmek. anlamak üzere Bursa C. M. Umumiliğine veya Bursa Ceza Evi Direktörlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. (3183)

DB DENİZBANK

ADALARA GÖÇ VAPURU

20 mayıs 1939 tarihinden itibaren ikinci bir ilâna kadar cumartesi, pazartesi, çarşamba günleri köprüden saat 11,30 da Modadan 12,00 de bir vapur kalkacak, tekmil Adalara gidecektir. Göç seferile naklolunan eşya % 50 tenzilâta tâbidir.

Bor Belediye Reisliğinden:

1 — Belediyemiz ihtiyacı için bir aded arazoz 20 mayıs 939 cumartesi günü saat 11 de kapalı zarf usulile alınacaktır.

2 — Arazozun muhammen bedeli beş bin beş yüz lira olup ilk pey parası dört yüz on iki lira elli kuruştur.

3 — Şartnameyi görmek istiyenler hergün Ankara, İstanbul, Mersin ve Bor Belediyelerinde görebilirler.

4 — İstekliler kanunun ikinci ve üçüncü maddelerindeki belgelerile birlikte belli gün ve saatten bir saat evvel teklif mektublarını Encümene vermiş bulunmaları. (3210)

Muhabere ve Münakale Vekâleti İstanbul Tramvay ve Tünel İşletmesi Muvakkat İdaresinden:

İstanbul Tramvay idaresi atelyelerinden birinde frezeci ustasına ihtiyac vardır. İdarenin Şişli deposundaki Atelye Âmirliğine müracaat. (3492)

Milâs Belediyesinden:

1 — Milâs Belediyesince satın alınacak 2100 lira muhammen bedelli bir motopomp 8/5/939 tarihinden itibaren 20 gün müddetle açık eksiltmiye konulmuştur.

2 — Muvakkat teminat yüz elli yedi buçuk liradır.

3 — Fennî şartname ve mukavele projesi Milâs Belediyesinden parasız alınabilir.

4 — İhale 28/5/939 tarihinde Milâs Belediye Encümeninde yapılacaktır. (3380)

TABiî SESiN HAKiKî TiMSALi

FOTOFON

RCA

EN TABiî SEDA

Sabit ve Seyyar **RCA FOTOFON** Sinema tesisatı

Sesin ve Resmin Tabiî Mâkesi

★

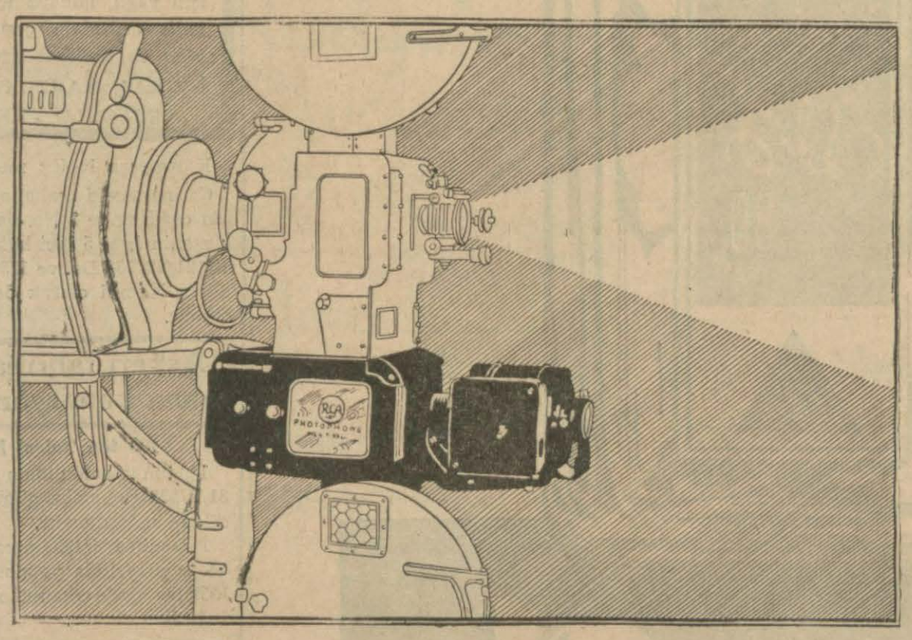

Daima istok bulundurulur

BOURLA BiRADERLER

İSTANBUL — ANKARA — İZMİR

Bütün Ada çamlarının ve lâvanta çiçeklerinin sıhhî kokularını terkibinde saklayan

VENÜS ÇAM Kolonyası

ciğerleri zayıf ve sinirleri bozuk olanların kalbine ferahlık verir ve gönlünü açar. VENÜS ÇAM KOLONYASI'nin formülü bir sırdır. Taklidleri onuu yerini tutamaz.

Umumî deposu: Nureddin Evliyazade, Alât, Ecza ve Itriyat deposu. İstanbul

YARIN AKŞAM: HARBİYEDE

BELVÜ BAHÇESİ

Alaturka kısmı açılıyor

Arab muganniye ve rakkasesi *SEMIRA MUHAMMED*

ve Arab hanende **MUHiDDiN** Ayrıca:

MAHMURE, SUZAN, AFiTAB, MELAHAT, BiRSEN, MUKADDER Bayanlarla

Kemanî NECATİ, Kemençe ALEKO ve SOTİRİ, Piyanist YORGO, Klarnet ŞÜKRÜ ve ŞEREF, Cümbüş CEMAL ve ABDİ, Kanunî AHMED, Neyzen NİHAD, Darbukacı **HASAN TAHSİN.** Okuyucular: **YAŞAR, HAMİD, AGYAZAR, YAHYA** ve **MUSTAFA** gibi memleketimizin en namdar san'atkârlarından mürekkeb **30 kişilik fevkalâde saz heyetini dinlemeğe hazırlanınız.**

Her şeyde tasarruf caiz olabilir, fakat çocuklarımızın sıhhatinde asla!

Çocuklarınıza her zaman en iyi şeyi veriniz.

Üç aylıktan itibaren **FOSFATiN** vermek başta gelir

FOSFATiN

en mükemmel çocuk gıdasıdır

FOSFATiN

renksiz yanakları pembeleştirir.

FOSFATiN

ile beslenen çocuk kanlı, canlı ve daima sıhhatli olur

FOSFATiN Fransadan gelir, FALYER markasile arayınız.

FOSFATiN FALYER

Bütün eczane ve bütün bakkallarda vardır.

İŞ ADAMLARININ

% 80 i

SiNiRLiDiRLER

Bu sinirlerden kurtulunuz.

Bir kaşık

Sinir ağrıları, asabî öksürükler baş dönmesi, baygınlık, çarpıntı ve SİNİRDEN ileri gelen bütün rahatsızlıkları İYİ EDER.

Acele kiralık hane

Kadıköy Yoğurtçuçeşme caddesi 17 numaralı hanenin birinci katı elektrik, terkos, havagazi teçhizatını havi, mükemmel havadar ve maruf bir doktorun kabinesi olan mezkûr hane mobilyalı veya mobilyasız olarak kiraya verilecektir. Taliblerin on gün zarfında her gün mezkûr haneye müracaat etmeleri bildirilir.

Minimini yavrunuzun sıhhatini düşününüz. Onlara çocuk arabalarının kraliçesi olan ve en iyi imal edilmiş, en fazla tekemmül ettirilmiş en sıhhî arabayı alınız. Yeni gelen 1939 modelinin 50 den fazla çeşidi vardır. Her yerden ucuz fiat ve müsaid şartlarla yalnız,

Baker Mağazalarında

bulabilirsiniz.

Pek yakında

YÜNiPEK

Ünlü kumaşlar

Nefis renklerde

İnce bir zevkle

Paris modelleri

En cazib dekorla

Kuruluyor.

KİRALİK büyük bir demir eşya atölyesine müsaid bina veya tadil edilmek üzere ambar acele aranıyor. Takirben 200 - 300 m. 2 satha malik, İstanbulun müsaid bir semtinde, kabilse büro daireleri de beraber, yeni betonlu ve makine vaz'ına müsaid yeri olanların acele eski Loyd Han Galata Rıhtım karşısında Rosenbaun firmasına müracaatleri.

Florya - Kalitaryada

FLORYA PALAS

Otel, lokanta ve gazinosu

Yeni bir müdiriyet idaresinde 20 Mayıs Cumartesi açılıyor. Temiz servis - İtinalı hizmet. Yemek alaturka ve alafrangadır.

Fiatlar mutedildir.

Dr. İHSAN SAMİ

BAKTERİYOLOJİ

LABORATUARI

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından Vasserman ve Kahn teamülleri, kan küreyvatı sayılması. Tifo ve ısıtma hastalıkları teşhisi, idrar, balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, ültra mikroskopi, hususî aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür, Kollesterin miktarlarının tayini, Divanyolu No. 113

Tel: 20981

Sahib ve Başmuharriri: ***Yunus Nadi***
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: ***Hikmet Münif Ülgen***

Cumhuriyet matbaası

NEDEN

Bütün mütehassıs diş tabibleri

RADYOLİN

Diş macununu tavsiye ediyorlar? Çünkü:

RADYOLİN

Dişleri beyazlatır. Diş etlerini kuvvetlendirir. Dişlerin çürümesine mâni olur. Ağız kokularını defeder.

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa dişlerinizi fırçalayınız.

Muhtelif sergilerden 18 diploma, 24 altın madalya kazanmıştır.

RADYOLİNİ
Daima kullanınız

Kayseri Nafıa Müdürlüğünden:

Kapalı Zarfla Eksiltme İlânı

1 — Eksiltmiye konulan iş: Kayseri Hükûmet konağı inşaatına lüzum olan kum, çakıl, tuğla, moloz taşı, kiremid, muhtelif eb'adda kereste, kireç ve 370 ton çimentodur.

2 — Bu malzemenin bedeli 25608 liradır.

3 — Bu işe aid şartname vesair evrak Kayseri Nafıasında görülebilir.

4 — Muvakkat teminat 1921 liradır.

5 — İhalesi 23/5/939 da saat 14 te Nafıa Dairesinde yapılacaktır. Talib olanların teklif mektublarını o tarihe kadar Komisyon Reisliğine tevdi eylemeleri ilân olunur. (3188)

harikadır...

Yeni

CORONA Zephyr

- Sikleti: Kutusu ile: 4 Kg 054 Kutusuz: 3 Kg 300
- BİR BÜRO ÇEKMECESİNE KOLAYCA GİRER

TEKNOFON GALATA-HEZAREN CAD. Nº 84

Çanakkale Belediyesinden:

1 — Kapalı zarf usulile eksiltmiye konulan 29358 lira 91 kuruş bedeli keşifli parke kaldırım inşasına talib zuhur etmediğinden bir ay içinde pazarlıkla ihalesi Encümen kararı iktizasındandır.

2 — Pazarlık 5/6/939 pazartesi günü saat 15 te Belediye Dairesinde Encümen huzurunda yapılacaktır.

3 — Taliblerin bu işe aid keşif varakasile hususî ve umumî şartnameyi vesair evrakı Belediye Fen Dairesinden parasız olarak alabilirler.

4 — Muvakkat teminat 2202 liradır.

5 — Pazarlığa iştirak edebilmek için kanunî evsaf ve şeraiti haiz bulunmak lâzımdır. (3255)

SİNGER

Bayanlara mahsus elmaslı ve purlantalı **SİNGER** saatlerinin yeni modelleri gelmiştir. Fiatları 75 lira ile 500 liradır.

— EMSALLERİ GİBİ ON BEŞ SENE GARANTİLİDİR —

Taşradan taleb vukuunda yeni katalog gönderilir.

SİNGER SAAT MAĞAZALARI — İstanbul Eminönü. Tel: 21964.

İstimlâk dolayısile mağazamız arkadaki dar sokağa naklolunmuştur.

Bayi olmıyan yerlerde SİNGER saatlerini satmak için bayi aranıyor.

Sayın Bayan ve Bay:

Meslek hayatımın on beşinci yıldönümüne rastlıyan

Bu akşam

mutad programımıza ilâve olarak şehrimizin en tanınmış ve en yüksek sanatkârlarının iştirakile Taksimde

(İZZET GAZİNOSU)

nda namıma verilecek suvareye şeref vermenizi saygılarımla dilerim.

İZZET GAZİNOSU

ŞEFİ NURİ

Ankara Valiliğinden:

Ankara - Kızılcahamam yolunun 19 + 000 — 36 + 000 ıncı kilometreleri arasında mükellef amele ile tesviyei türabiyesi ikmal edilen 17 kilometrelik şose inşaatı 5/6/939 pazartesi günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümeninde ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

Keşif bedeli (107747) lira 35 kuruştur.

Muvakkat teminatı (6637) lira (37) kuruştur.

İsteklilerin Ticaret Odası vesikası, teminat makbuzu ve ihale tarihinden en az sekiz gün evvel Vilâyet makamına müracaatle alacakları ehliyet vesikasile birlikte yukarıda adı geçen günde ve saat 14 e kadar Vilâyet Encümeni Reisliğine vermeleri.

Buna aid keşif ve şartname Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden 539 kuruş mukabilinde alınabilir. «1859» (3437)